

Startside>Lovgivning og retspraksis>National lovgivning

National lovgivning

Hver EU-medlemsstat har sin egen lovgivning og sit eget retssystem. Medlemsstaternes lovgivning omfatter både lovgivning på nationalt plan (eller national lovgivning, der er gældende overalt i den pågældende medlemsstat) og love, som kun finder anvendelse i et bestemt område, en bestemt region eller by. Medlemsstaterne offentliggør deres lovgivning på deres officielle sprog, og den er kun retligt bindende på dette/disse sprog. Til information foreligger nogle af medlemsstaternes retsakter også på et eller flere andre sprog end det/de officielle sprog.

Databaser

De fleste medlemsstater har en national database med deres lovgivning – tryk på et af flagene til højre for at få adgang til medlemsstaternes databaser. Desuden er der links i den europæiske database [N-Lex](#) til de fleste officielle nationale databaser. N-Lex er et løbende fælles projekt, som administreres af [EU's publikationskontor](#) og de deltagende nationale myndigheder. Her er der adgang til lovgivningen i 23 medlemsstater.

Via [Det Europæiske Forum for Officielle Tidender](#) er der adgang til websteder for organisationer med ansvar for offentliggørelse af EU-medlemsstaternes officielle tidender (samt for visse EU-kandidatlande og EFTA-landene).

Mange af medlemsstaternes love er faktisk en gennemførelse af EU-ret. Det er især tilfældet for nationale love, der gennemfører EU-direktiver. Disse gennemførelsesforanstaltninger, som medlemsstaterne vedtager for at gennemføre forskellige bestemmelser i EU-retten, kan findes ved hjælp af den relevante søgefunktion i [EUR-Lex](#)-databasen.

Retskilder

Medlemsstaternes lovgivning er baseret på forskellige kilder, især forfatningen, love og bekendtgørelser (der kan vedtages på nationalt, regionalt eller lokalt plan) og eller anordninger udstedt af myndigheder osv. Desuden kan retsafgørelser fra medlemsstaternes domstole udvikle sig til [retspraksis](#).

Retlige områder

Traditionelt er medlemsstaternes lovgivning opdelt i privatret og offentlig ret.

Privatret eller civilret er det retlige område i et samfund, der vedrører forholdet mellem personer eller grupper af personer uden indgreb fra stat eller regering. Offentlig ret vedrører forholdet mellem enkeltpersoner og staten, dennes instanser og myndigheder, sidstnævntes beføjelser og de relevante procedurer. Generelt omfatter offentlig ret forfatningsret, forvaltningsret og strafferet. På grund af strafferettens særlige karakter kan denne også betragtes som en selvstændig kategori.

Yderligere oplysninger om medlemsstaternes lovgivning kan fås ved at klikke på et af flagene i højre side.

Sidste opdatering: 14/02/2018

Denne side vedligeholdes af Europa-Kommissionen. Oplysningerne på denne side afspejler ikke nødvendigvis Europa-Kommissionens officielle holdning. Kommissionen påtager sig intet ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Der henvises til den juridiske meddelelse, for så vidt angår de regler om ophavsret, der gælder for EU-websiderne.

Medlemsstaternes lovgivning - Belgien

Dette afsnit indeholder en oversigt over de forskellige retskilder i Belgien.

1. Retsinstrumenter eller retskilder

Retskilder er en samling af bindende retlige regler, både skriftlige og ikke skriftlige, der er styrende for de sociale relationer mellem borgerne og myndighederne og mellem borgerne indbyrdes, og hvori det ligeledes bestemmes, hvordan de offentlige myndigheder er organiseret.

Der sondres mellem **formelle** og **materielle retskilder**. Modsat de formelle retskilder omfatter de materielle retskilder ingen egentlige retsregler. God tro, billighed og redelighed er eksempler på materielle retskilder.

Der sondres mellem fem kategorier af formelle retskilder. Tre af disse kategorier er de bindende formelle retskilder: **lovgivning, sædvaneret og generelle retsprincipper**. De to andre kategorier er ikke bindende, men kun vejledende: **retspraksis** og **retslære**.

Lovgivning behandles mere indgående i punkt 3 og 5 nedenfor. Hertil hører per definition skrevne regler, der udstedes af en myndighed. Sædvaneret er per definition uskreven ret, som kan iagttages i skik og brug, specielt hos bestemte erhvervsgræne. De generelle retsprincipper udtrykker de højere værdier, et samfund ønsker at respektere, f.eks. princippet om, at alle borgere er lige, proportionalitetsprincippet og princippet om, at myndigheder skal handle i overensstemmelse med gældende ret. Mange af disse principper er fastsat i doktriner eller retsgrundsætninger, f.eks. det strafferetlige princip om, at ingen kan dømmes to gange for samme lovovertrædelse, og princippet om, at nyere regler går forud for ældre regler.

Retspraksis og retsvidenskaben er vejledende retskilder. Retspraksis består af samtlige afgørelser afsagt af domstole og retter. Domme er kun bindende for sagens parter. I Belgien anvender man ikke præcedensbegrebet. De eneste domme, der er universelt bindende, er domme fra forfatningsdomstolen. De øvrige øverste retsinstanser er statsrådet (Conseil d'Etat), som er den øverste forvaltningsdomstol, og kassationsdomstolen (Cour de cassation), som er øverste retsinstans med hensyn til almen ret ("droit commun").

En anden og ikke ubetydelig retskilde er **den internationale ret**, som især består af traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union, Unionens forordninger og direktiver og den europæiske menneskerettighedskonvention. Desuden findes der stadig talrige konventioner indgået under internationale institutioner som De Forenede Nationer eller Europarådet (multilaterale konventioner) eller mellem Belgien og en anden stat (bilaterale konventioner). Denne retskilde har fået stor betydning inden for de senere årtier og får stadig større betydning. Mange af bestemmelserne i disse instrumenter har en direkte indflydelse på vores dagligdag.

Webstederne [Législation belge](#) (på fransk) og [Belgische Wetgeving](#) (på nederlandsk) giver adgang til en database med **konsolideret belgisk lovgivning**. Ved hjælp af søgefunktionen og indekset kan der søges i alle gældende normative tekster og tekster offentliggjort i *Moniteur belge siden 1830*. Normative retsakter på det administrative og skattemæssige område offentliggjort **før 1994** er endnu ikke medtaget i fuldt omfang.

2. Generelle retsprincippers, sædvanerettens og retspraksis' juridiske status

Se [afsnit 1](#).

3. Retskildernes hierarki

Personer med bopæl i Belgien skal overholde flere forskellige kategorier af retsregler: retsregler vedtaget af de belgiske forbundsmyndigheder, men også retsregler fra underordnede instanser som provinser og kommuner(1). Desuden er Belgien medlem af en lang række internationale og overnationale organisationer som De Forenede Nationer, Den Europæiske Union, Europarådet og NATO. Retsreglerne for disse organisationer gælder ligeledes for de belgiske myndigheder og den belgiske befolkning.

Eftersom ikke alle lovgivende myndigheder har et klart afgrænset myndighedsområde, og alle kategorier af retsregler ikke har samme status, hvilket skaber risiko for konflikt, findes der et regelhierarki, hvor princippet er, at underordnede retsregler aldrig må stride mod overordnede retsregler.

I den interne belgiske lovgivning er **forfatningen** den øverste retsregel. Heri fastlægges magtens tredeling, og hvordan de forskellige beføjelser skal udøves. I forfatningen fastlægges desuden de grundlæggende værdier for vores samfund og borgernes grundlæggende rettigheder. I en dom afsagt den 27. maj 1971 fastslog kassationsdomstolen, at internationale og overnationale retsregler har forrang frem for alle interne retsregler. Hvis der er modstrid mellem en EU-forordning og forfatningen, er det altså forordningen, der har forrang.

Efter forfatningen følger:

særlove (love vedtaget med særligt kvalificeret flertal, hvori kompetencefordelingen og de centrale regler for de offentlige institutioners funktion fastlægges), dernæst

love og dekretter, dernæst

kongelige anordninger og regeringsbekendtgørelser til gennemførelse af love og dekretter og endelig ministerielle bekendtgørelser.

4. Overnationale og internationale reglers ikrafttræden

Forordninger vedtaget af Den Europæiske Union gælder umiddelbart. Den lovgivende forsamling i Belgien er ikke direkte involveret i gennemførelsen af forordningerne. De nationale lovgivende myndigheder skal imidlertid godkende og ratificere internationale traktater. På visse områder skal alle de lovgivende organer i Belgien godkende og ratificere dem, hvilket kan kræve langvarige og tunge procedurer. Landets lovgivende organer deltager ligeledes i gennemførelsen af direktiver fra Den Europæiske Union, idet disse altid skal implementeres i national ret.

5. Myndigheder med ansvar for at udstede regler

Forbundsstaten Belgien består af **tre forfatningsbestemte magter**: den lovgivende magt, den udøvende magt og den dømmende magt. Den lovgivende magt udformer lovene, den udøvende magt gennemfører dem, og den dømmende magt afgør tvister, der udspringer af lovenes anvendelse.

Den lovgivende forbundsmagt

Et lovforslag på forbundsplan kan komme fra et eller flere medlemmer af Repræsentanternes Hus (Chambre des représentants), et eller flere medlemmer af Senatet eller fra kongen (dvs. i praksis fra dennes ministre eller secrétaires d'Etat). Disse tre enheder udgør de tre grene af den lovgivende myndighed i Belgien.

Lovene er enten baseret på lovforslag ("propositions"), der hidrører fra et eller flere medlemmer af Senatet eller Repræsentanternes Hus, eller på lovforslag, der hidrører fra kongen ("projets de lois") (kongen pålægger de kompetente ministre at fremsætte lovforslag). De to typer af lovforslag ("projets" og "propositions") har samme værdi.

Bestemmelserne vedrørende anvendelsen af forbundslovgivningen udarbejdes af den udøvende magt, der står under kongens myndighed. Beføjelserne kan uddelegeres til en minister, og herfra stammer sondringen mellem kongelige anordninger og ministerielle bekendtgørelser.

Sprogsamfund, regioner, provinser og kommuner

Belgien er **en forbundsstat**, der består af sprogsamfund (communautés) og regioner. Disse kan vedtage lovgivning inden for rammerne af de beføjelser, som de tildeles i henhold til forfatningen og visse særlove.

Sprogsamfundenes kompetencer vedrører især kultur og uddannelse, mens regionernes kompetenceområder er økonomisk politik og miljøbeskyttelse. De enkelte sprogsamfund og regioner har et parlament, som har til opgave at udøve disse beføjelser. **Sprogsamfundene og regionerne kan således udforme love**, kaldet **dekretter** ("**décrets**"), ("**ordonnances**") i hovedstadsregionen Bruxelles (Bruxelles-Capitale). Deres regeringer er sammen med parlamentarikerne en del af den lovgivende magt på EU-plan, på regionalt plan eller på sprogsamfundsplan (lovgivningsinitiativ). Regeringerne skal desuden påse, at de vedtagne dekretter ("**décrets**" eller "**ordonnances**") gennemføres.

Det belgiske territorium er opdelt i **provinser** og **kommuner**. Provisrådene og kommunalbestyrelserne udsteder på deres niveau "**règlements**" og "**ordonnances**" inden for de områder, der henhører under deres kompetence såsom den offentlige sikkerhed, renovation, kultur samt provinsielle og kommunale uddannelsesinstitutioner. Den permanente delegation for en provins (collège provincial) og borgmesteren og viceborgmestrene for en kommune (collège communal) gennemfører de forskellige "**règlements**" (og inden for rammerne af deres beføjelser ligeledes højerestående retsnormer som love, dekretter og bekendtgørelser).

På disse niveauer genfinder man således to af de elementer, der indgår i magtens tredeling: den lovgivende magt, som varetages af sprogsamfundenes og regionernes parlamenter, provinsrådet og kommunalbestyrelsen, og den udøvende magt, som varetages af sprogsamfundenes og regionernes regeringer, den permanente delegation i provinserne og af borgmestrene og viceborgmestrene i kommunerne. Den dømmende magt findes ikke i denne underopdeling. Forbundsmyndighederne har enekompetence til at fastlægge domstoles og retters organisation.

6. Lovgivningsprocessen

Se afsnit 5.

På forbundsniveau **vedtages lovforslag**, eventuelt efter behandling i Statsrådet, af Repræsentanternes hus og eventuelt af Senatet. De forelægges derefter for **kongen**, som **stadfæster og undertegner** dem, når de er blevet **medunderskrevet af den relevante minister**.

7. Nationale reglers ikrafttræden

Forbundslove får retskraft, når de er stadfæstet og undertegnet af kongen. I princippet træder de i kraft ti dage efter offentliggørelsen i Belgisch Staatsblad /Moniteur belge (Belgiens lovtidende), medmindre andet er fastsat(2).

Fællesskabers og regioners lovbestemmelser – dvs. décrets og ordonnances – vedtages og offentliggøres af regeringen for det pågældende fællesskab/den pågældende region. De træder i kraft ti dage efter, at de har været trykt i lovtidende, medmindre andet er fastsat.

8. Lovvalsregler

Er der på lovlig vis udstedt retlige normer, som er i strid med hinanden, findes der flere metoder til at løse de lovkonflikter, som det fører med sig. Det hierarki, som de retlige normer indgår i, gør det muligt at undgå de fleste konflikter, men opstår der alligevel en konflikt, må en af disse metoder bringes i anvendelse.

Forfatningsdomstolen har ifølge forfatningens artikel 142 enekompetence til at afgøre, om en lovbestemmelse er forenelig med de retlige normer, der regulerer statens, fællesskabernes og regionernes kompetence. Retsreglerne om kompetencefordelingen er fastsat i forfatningen og i lovene om reform af institutionerne i den belgiske forbundsstat.

Forfatningsdomstolen har også kompetence til at behandle sager, hvor det gøres gældende, at en lovbestemmelse er i strid med de grundlæggende rettigheder og friheder i forfatningens afsnit II (artikel 8-32). Det drejer sig bl.a. om lighedsprincippet (forfatningens artikel 10) og forbuddet mod forskelsbehandling (forfatningens artikel 11). Forfatningsdomstolen har også kompetence til at prøve lovbestemmelser forenelighed med forfatningens artikel 170 (legalitetsprincippet i skattesager), forfatningens artikel 172 (lighedsprincippet i skattesager) og forfatningens artikel 191 (beskyttelse af udlændinge).

Se også [Service public fédéral Justice](#) og særloven af 6. januar 1989 om forfatningsdomstolen under "Législation consolidée".

Ifølge forfatningens artikel 160 afgør statsrådet(3) eventuelle konflikter mellem gennemførelsesbestemmelser (forordninger, beslutninger og afgørelser) og lovbestemmelser. Endelig findes der et særligt parlamentarisk samrådsudvalg, som behandler sager om interessekonflikter.

(1) Jf. [Service public fédéral Justice](https://justitie.belgium.be) (<https://justitie.belgium.be>) under "Législation consolidée", forfatningen af 1994 og særloven om institutionelle reformer af 8. august 1980 samt [portail fédéral](#) under "La Belgique"

Det flamske fællesskab med Det Flamske Råd (også kaldet Det Flamske Parlament)

Det franske fællesskab med Rådet for det Franske Fællesskab

Det tysksprogede fællesskab med Rådet for det Tysksprogede Fællesskab

Regionen Flandern, hvis parlament er det samme som for det flamske fællesskab, dvs. Det Flamske Råd.

Regionen Vallonien med Rådet for Regionen Vallonien

Hovedstadsregionen Bruxelles med Rådet for Hovedstadsregionen Bruxelles (visse kompetencer er opdelt mellem nederlandske og franske colleges /collèges med kompetence i fællesskabsspørgsmål)

Fællesskabernes kompetenceområder er:

1. kulturelle spørgsmål

2. uddannelse undtagen [...]

3. samarbejde mellem fællesskaberne og internationalt, herunder også indgåelse af traktater på de områder, der er omfattet af 1. og 2.

Det Flamske Råd og Rådet for det Franske Fællesskab regulerer personalespørgsmål på hver sit område pr. dekret og varetager på samme måde samarbejdet om disse spørgsmål mellem fællesskaberne og internationalt, herunder indgåelse af traktater. Rådet for det Tysksprogede Fællesskab har tilsvarende beføjelser.

Regionsrådenes kompetence omfatter fysisk planlægning, monumenter og landskaber, økonomi, landbrug m.v.

(2) Se [Service public fédéral Justice](#) under "Législation consolidée", lov af 31. maj 1961 om brug af sprog på lovgivningsområdet, udarbejdelse, offentliggørelse og ikrafttræden af love og forordninger.

(3) Se [Service public fédéral Justice](#) under "Législation consolidée", konsoliderede love af 12. januar 1973 om statsrådet.

Generelle oplysninger om den belgiske retsorden: [Ordre juridique - Informations générales](#) | Generelle oplysninger om Belgien: [Belgique - Informations générales](#).

Sidste opdatering: 06/08/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [bg](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Bulgarien

På denne side findes der oplysninger om det bulgarske retssystem og et overblik over Bulgariens lovgivning.

Retskilder

National sources of law

Nationale retskilder

Retskilder omfatter

Republikken Bulgariens forfatningsdomstol (bekendtgørelse SG 56/13 juli 1991, ændringslov SG 85/26 september 2003, SG 18/25 februar 2005, SG 27/31 marts 2006, SG 78/26 september 2006 - forfatningsdomstolens afgørelse nr. 7/2006, SG 12/6 februar 2007), retsakter og forordninger.

Retspraksis er ikke en formel retskilde, men har en vis juridisk vægt.

Europæiske og internationale retskilder

En af de vigtigste retskilder i Bulgarien er EU-lovgivningen.

Internationale traktater, der er forhandlet mellem Bulgarien og tredjelande udgør en del af landets retsregler.

Internationale traktater, der er ratificeret i overensstemmelse med forfatningsproceduren, er bekendtgjort og trådt i kraft i Bulgarien, bliver en del af statens lovgivning. Den har endvidere forrang frem for modstridende bestemmelser i den nationale lovgivning.

Alle retsakter skal bekendtgøres og træder i kraft tre dage efter datoen for offentliggørelsen, medmindre andet bestemmes i selve retsakt.

Lovgivningsmæssige instrumenter - beskrivelse

Skriftlige instrumenter omfatter Republikken Bulgariens forfatning, internationale traktater, lovgivningsinstrumenter og -bestemmelser (dekreter, forordninger, bekendtgørelser, regler, instrukser og afgørelser).

Republikken Bulgariens forfatning er den højstrangerende norm. Den fastlægger statsinstitutionernes struktur, principper, beføjelser og forpligtelser tillige med borgernes rettigheder og forpligtelser.

En **lov** er en normativ retsakt, der (med basis i forfatningen) regulerer eller fortolker sociale reduktioner, der kan reguleres varigt, afhængig af emnet eller emnerne i en eller flere retlige instanser eller disses underafdelinger. Se artikel 3 i Republikken Bulgariens lov om nominative retsakter for yderligere oplysninger.

Alle retsakter skal bekendtgøres og træder i kraft tre dage efter datoen for offentliggørelsen, medmindre andet bestemmes i selve retsakt.

Ministerrådet udsteder et **dekret**, når det godkender forordninger, bekendtgørelser eller instrukser, og når det udsteder bestemmelser vedrørende sociale ordninger, der ikke reguleres inden for dets udøvende og regeludstedende aktivitetsområde. Se artikel 6 i Republikken Bulgariens lov om nominative retsakter for yderligere oplysninger.

En **forordning** er en normativ retsakt, der er udstedt med henblik på gennemførelsen af en lov i sin helhed. Den danner grundlag for statslige og lokale instansers struktur samt for den interne organisation af deres aktiviteter.

En **bekendtgørelse** er en normativ retsakt, der er udstedt med henblik på gennemførelsen af visse bestemmelser eller afsnit i en overordnet normativ retsakt.

En **instruks** er en normativ retsakt, hvormed en instans kan pålægge underordnede instanser at gennemføre en normativ retsakt eller sikre gennemførelsen heraf.

Der findes andre vigtige retskilder, der ikke er skrevet ned, såsom **sædvane** og **generelle retsprincipper**.

De øverste domstoles fortolkende beslutninger kan betragtes som underordnede retskilder.

Forfatningsdomstolens kendelser skal bekendtgøres i lovtidende inden for 15 dage efter den dato, de blev udstedt. En kendelse skal træde i kraft tre dage efter bekendtgørelsen. Enhver retsakt, der anses for at være forfatningsstridig, ophører med at finde anvendelse den dag, en sådan kendelse træder i kraft. Al lovgivning, der ikke erklæres forfatningsstridig, vil fortsat være gældende.

Regelhierarki

Republikken Bulgariens forfatning er den øverste lov. EU-lovgivningens suverænitet fremgår ikke specifikt af forfatningen, men anses for at være hævet over den nationale lovgivning.

Internationale traktater, der er ratificeret i overensstemmelse med den forfatningsmæssige procedure, og som er bekendtgjort og trådt i kraft i Republikken Bulgarien, bliver i henhold til artikel 5, stk. 4, i forfatningen en del af statens lovgivning. De har forrang i tilfælde af modstridende bestemmelser i den nationale lovgivning.

Herunder befinder de lovgivningsmæssige instrumenter sig.

Den udøvende magt kan vedtage bestemmelser såsom dekretter, bekendtgørelser, resolutioner, regler, forordninger, instrukser og afgørelser.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for vedtagelsen af retsregler

Det er nationalforsamlingen, der har den lovgivende myndighed. Den kan vedtage, ændre, supplere og ophæve love.

Ministerrådet vedtager dekretter, bekendtgørelser og beslutninger med henblik på at gennemføre lovene. Ministrene udsteder regler, forordninger, instrukser og afgørelser.

For så vidt angår internationale instrumenter indgår ministerrådet internationale traktater inden for lovens rammer. Nationalforsamlingen ratificerer (eller forkaster) internationale traktater, der

har en politisk eller militær karakter

vedrører Republikken Bulgariens deltagelse i internationale organisationer

indebærer ændringer af Republikken Bulgariens grænser

indeholder forpligtelser for finansministeriet

indebærer statens deltagelse i international voldgift eller retsforfølgning

vedrører grundlæggende menneskerettigheder

berører lovens virkning eller kræver ny lovgivning for at kunne fuldbyrdes

udtrykkeligt kræver ratifikation

overdrager Den Europæiske Union beføjelser, som følger af forfatningen.

Beslutningsprocessen

Vedtagelse af forfatningen

En stor nationalforsamling bestående af 400 medlemmer vedtager om nødvendigt en ny forfatning.

Se artikel 158, stk. 1, i Republikken Bulgariens forfatning for yderligere oplysninger.

Nationalforsamlingen kan frit ændre alle bestemmelser i forfatningen undtagen dem, der falder ind under den store nationalforsamlings beføjelser. En

ændring af forfatningen kræver et flertal på tre fjerdedele af stemmerne fra alle medlemmer af nationalforsamlingen i tre afstemninger fordelt på tre

forskellige dage. En ændring i forfatningen undertegnes og bekendtgøres i lovtidende af formanden for den store nationalforsamling senest syv dage efter vedtagelsen.

Beslutningsprocessen

I henhold til artikel 87 i forfatningen har alle medlemmer af nationalforsamlingen eller af ministerrådet ret til at fremsætte et lovforslag.

Et lovforslag vedtages af nationalforsamlingen efter to behandlinger. Under førstebehandlingen drøftes lovforslaget i alle enkeltheder.

Parlamentsmedlemmerne kan stille ændringsforslag til et lovforslag, som vedtaget ved førstebehandlingen på de betingelser, nationalforsamlingen har

fastlagt. Nationalforsamlingen drøfter lovforslaget indgående og vedtager det ved andenbehandlingen. Det vedtagne lovforslag sendes til Republikken

Bulgariens præsident, som underskriver et dekret med henblik på lovens bekendtgørelse. Loven bekendtgøres i lovtidende og træder i kraft efter tre dage,

medmindre der i loven er fastsat en anden frist.

Juridiske databaser

Lovtidende kan hentes gratis på [lovtidendes](#) websted. Online-udgaven indeholder lovforslag bekendtgjort af nationalforsamlingen, dekretter fra ministerrådet, internationale traktater, andre retsakter samt alle offentlige bekendtgørelser om offentlige indkøb og koncessioner.

Kommercielle og juridiske databaser som f.eks. [Apis](#), [Ciela](#) og [den juridiske encyklopædi](#) giver adgang til alle juridiske oplysninger, men de er ikke gratis.

Sidste opdatering: 17/12/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Tjekkiet

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Tjekkiet og giver et overblik over tjekkisk ret.

Retskilder

Tjekkisk ret, som er en del af den kontinentaleuropæiske retskultur, er baseret på skreven ret og omfatter love og andre lovgivningsinstrumenter,

gennemførte internationale traktater, der er ratificeret af det tjekkiske parlament [[Parlament ČR](#)], og forfatningsdomstolens afgørelser [[Ústavní soud](#)]

om hel eller delvis ophævelse af en retsforordning.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Tjekkietets retsorden udgøres af den samlede tjekkiske lovgivning og relaterede instrumenter.

De vigtigste lovgivningsinstrumenter er **love** [*zákon*], dvs. samlinger af adfærdsregler, der omhandler de væsentligste områder af enkeltpersoners tilværelse

og samfundet. Mere omfattende love, såkaldte **lovsamlinger** [*zákoníky*], omhandler et helt lovgivningsområde og fastsætter detaljerede bestemmelser på en

systematisk måde. Love, der omfatter et helt retsplejeområde og fastsætter proceduremæssige bestemmelser, kaldes **retsplejeregler** (*řády*). Love om de

vigtigste statslige forhold, borgernes rettigheder og menneskerettigheder (herunder Den Tjekkiske Republiks forfatning og chartret om grundlæggende

rettigheder) kaldes **forfatningslove** [*ústavní zákony*], og en særlig procedure gælder for deres vedtagelse.

Lovene understøttes af bekendtgørelser: **regeringsbekendtgørelser, dekretter fra ministerier eller centrale regeringsorganer og dekretter fra selvstyrende regionale enheder.**

Tjekkisk lovgivning omfatter også **internationale aftaler**, der er blevet ratificeret af Parlamentet, og som derfor er bindende for Tjekkiet. Internationale aftaler går forud for anden lovgivning, idet en international aftale går forud for en national lov, hvis de to adskiller sig på et bestemt punkt.

Ud over de typer lovgivning, der er nævnt ovenfor, har **europæisk lovgivning** også været gældende i Tjekkiet på samme måde som i de øvrige medlemsstater, siden landets tiltrædelse af Den Europæiske Union.

Sædvane er ikke en retskilde i Tjekkiet. I nogle tilfælde tillader loven dog, at sædvane tages i betragtning inden for visse områder eller retsprincipper. Hvis det er tilfældet, er det angivet i den pågældende lov, og domstolene kan håndhæve disse bestemmelser. Det er derfor den generelle opfattelse, at retskilden ikke er selve retsprincippet eller sædvanen, men den lov, der henviser til den.

En dom er heller ikke en retskilde. En domstol kan på den anden side ikke afvise at træffe en afgørelse, fordi loven er ufuldstændig eller tvetydig. Den skal ofte give sin egen fortolkning af sagen, på hvilken andre domstole derefter i vid udstrækning baserer deres afgørelser, således at den danner *de facto*-præcedens. Hvis dommen offentliggøres i *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek* (samling af domstolens domme og udtalelser), hvor de højere domstoles principielle afgørelser generelt offentliggøres, betragtes den i realiteten som en retskilde, selv om den ikke officielt betragtes som sådan.

Regelhierarki

Tjekkiets retsorden har en hierarkisk struktur. Øverst er forfatningen og de øvrige forfatningslove. De har størst retlig betydning og kan kun ændres af en anden forfatningslov. Under disse kommer almindelige love, som er grundlaget for bekendtgørelser, der har den laveste retskildeværdi. Bestemmelser med mindst betydning skal overholde de love, der er placeret højere i regelhierarkiet. Lovgivning kan kun ophæves eller ændres ved bestemmelser af samme eller højere retskildeværdi. **Internationale aftaler** indtager en særlig position. Som angivet ovenfor er de en del af Tjekkiets retsorden og har forrang for selv forfatningslove i tilfælde af uoverensstemmelser.

Loggivning afledt af love – regeringsbekendtgørelser, beslutninger truffet af Tjekkiets præsident af en generelt normativ karakter (f.eks. om amnesti), bekendtgørelser fra ministerier og andre centrale og lokale myndigheder, delegerede dekretter fra regionale og kommunale myndigheder. Sådanne bekendtgørelser skal udstedes på grundlag af og inden for rammerne af en lov og inden for rammerne af lovlig bemyndigelse.

Med hensyn til **europæisk lovgivning** gælder EU-princippet om fællesskabsrettens forrang for national ret ligesom i de øvrige medlemsstater. I henhold til dette princip har europæisk lovgivning forrang, når der er uoverensstemmelse mellem europæisk lovgivning og en medlemsstats lovgivning (love, dekretter osv.). Dette gælder også, når der er uoverensstemmelse mellem den nationale lovgivning og den primære fællesskabsret (traktaterne) og mellem den nationale lovgivning og den sekundære fællesskabsret (forordninger, direktiver osv.). I henhold til den gældende fortolkning af loven er end ikke de øverste nationale retlige instrumenter undtaget – europæisk lovgivning har endda forrang for medlemsstaternes forfatninger og forfatningslove.

For at en international aftale, der er bindende for Tjekkiet, kan blive en del af lovgivningen, skal den ratificeres af Parlamentet, medmindre den i henhold til en forfatningslov skal ratificeres ved folkeafstemning. Tjekkiets præsident ratificerer internationale aftaler. Efter ratificering skal den tjekkiske version af aftalen offentliggøres i *Sbírka mezinárodních smluv* (samling af internationale aftaler).

Institutionel ramme

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Den lovgivende magt udøves i Tjekkiet af Parlamentet, som består af to kamre:

Deputeretkammeret (200 medlemmer) og

Senatet (81 senatorer).

Loggivningsprocessen

Loggivningsprocessen indledes med initiativretten. Individuelle medlemmer eller grupper af medlemmer af Deputeretkammeret, Senatet, regeringen og de regionale myndigheder har ret til at fremsætte lovforslag og forslag til ændringer af gældende love. Kun regeringen kan fremsætte lovforslag vedrørende statsbudgettet eller nationalregnskabet. Kun Deputeretkammeret kan træffe afgørelse om sådanne love. Regeringen har dog ret til at udtale sig om ethvert lovforslag. Deputeretkammeret drøfter først forslaget og ændrer det om nødvendigt i tre på hinanden følgende behandlinger.

Godkendelse af en lov kræver simpelt flertal blandt de tilstedeværende medlemmer af Deputeretkammeret. Formanden for Deputeretkammeret sender derefter det godkendte lovforslag til Senatet så hurtigt som muligt, hvorefter Senatet kun har 30 dage til at drøfte det – i modsætning til de ofte langtrukne forhandlinger i Deputeretkammeret, som kan vare i månedsvis. Efter denne periode skal Senatet godkende eller forkaste lovforslaget eller returnere en ændret version af det til Deputeretkammeret. Det kan også vælge slet ikke at behandle lovforslaget. Hvis Senatet godkender lovforslaget, beslutter ikke at behandle det eller ikke udtaler sig inden for fristen, betragtes loven som vedtaget og sendes til præsidenten til underskrift. Hvis Senatet forkaster lovforslaget, stemmer Deputeretkammeret om det igen. Loven vedtages, hvis den godkendes af et simpelt flertal i Deputeretkammeret. Hvis Senatet sender et ændret lovforslag tilbage til Deputeretkammeret, stemmer det om den version, der er godkendt af Senatet. Lovforslaget vedtages ved simpelt flertal mellem medlemmerne af Deputeretkammeret. Hvis Deputeretkammeret ikke kan godkende Senatets ændrede forslag, stemmer det igen om den oprindelige version af forslaget, der blev forelagt Senatet. Loven vedtages, hvis den godkendes af et simpelt flertal af alle medlemmer af Deputeretkammeret (dvs. mindst 101 stemmer). Valglove og andre typer love skal godkendes af både Deputeretkammeret og Senatet.

Inden for 15 dage efter modtagelsen kan republikkens præsident vælge ikke at underskrive et godkendt lovforslag og returnere det med sin begrundelse til Deputeretkammeret til yderligere behandling. Det kaldes præsidentens veto. Deputeretkammeret kan tilsidesætte præsidentens veto ved simpelt flertal af medlemmerne uden ændringer af forslaget, og i det tilfælde vedtages loven. Ellers vedtages den ikke.

Ud over republikkens præsident underskriver formanden for Deputeretkammeret og premierministeren også love, selv om dette blot er en formalitet.

Når Deputeretkammeret træder tilbage, kan Senatet vedtage lovgivning inden for bestemte områder, der kræver omgående foranstaltninger, og som ellers ville kræve, at en lov blev vedtaget. Regeringen kan forelægge forslag til foranstaltninger for Senatet, som efterfølgende skal godkendes ved førstebehandlingen i Deputeretkammeret, ellers ophæves de.

Undtagelser til denne lovgivningsproces er forfatningslove. For at blive vedtaget skal disse love godkendes af et flertal på tre femtedele af alle medlemmer af Deputeretkammeret (et kvalificeret flertal) og tre femtedele af de tilstedeværende senatorer og ikke kun af et simpelt flertal (halvdelen) af alle de tilstedeværende medlemmer af Parlamentet som ved almindelige love. Forfatningslove kan kun ændres eller udvides ved hjælp af andre forfatningslove (dvs. at de ikke kan ændres af senatslovgivning, når Deputeretkammeret er trådt tilbage), og præsidenten kan ikke nedlægge veto mod dem.

Ministerier, andre administrative organer og selvstyrende regionale organer kan udstede detaljerede bekendtgørelser (bestemmelser og dekretter) inden for deres bemyndigelse.

Loggivningens gyldighed

For at en retsakt kan træde i kraft, skal den offentliggøres. Forfatningslove, love og andre lovgivningsbestemmelser (regeringsbekendtgørelser, ministerielle dekretter osv.) offentliggøres i *Sbírka zákonů* (lovsamling), der udsendes af Indenrigsministeriet. Lovgivning træder i kraft og bliver en del af den tjekkiske lovgivning på den dag, hvor den offentliggøres i *Sbírka zákonů*. I samlingen registreres også den dato, hvor hver enkelt retsakt får virkning. Fra og med denne dato er alle forpligtede til at overholde den pågældende lov. Hvis en senere dato ikke er angivet, får loven virkning 15 dage efter dens offentliggørelse. Hvis der er tale om væsentlige samfundsinteresser, kan den dato, hvor loven får virkning, fremskyndes, men den kan ikke ligge forud for datoen for offentliggørelse. Den dato, hvor en retsakt får virkning, kan derfor være den samme som datoen for dens ikrafttrædelse, men den kan aldrig få virkning,

inden den træder i kraft. Lovgivning, der vedtages af Senatet, offentliggøres i *Sbírka zákonů* på samme måde som love. Ratificerede internationale aftaler offentliggøres i *Sbírka mezinárodních smluv* (samling af internationale aftaler). Regional lovgivning offentliggøres i lovtidende, og kommunal lovgivning opslås på den officielle opslagstavle i 15 dage og offentliggøres derefter på den måde, der er sædvanlig i det pågældende område.

Når love eller enkelte bestemmelser heri er i strid med forfatningen, eller hvis andre lovgivningsinstrumenter eller enkelte bestemmelser heri er i strid med forfatningen eller en lov, afgør forfatningsdomstolen, om de skal ophæves.

Yderligere oplysninger findes i forfatningen: [Ústava](#).

Retsdatabase

Retsdatabasen ejes og vedligeholdes af Tjekkiet Indenrigsministerium. Den indeholder følgende:

En del af det officielle websted for Indenrigsministeriet ([Ministerstvo vnitra](#)) vedrører udelukkende lovgivning ([legislativa](#)). Den indeholder elektroniske kopier (pdf-format) af lovsamlingen ([Sbírka zákonů](#)) og samlingen af internationale aftaler ([Sbírka mezinárodních smluv](#)) (en del af lovtidende).

Webstedet har ingen officiel status eller retskraft. Kun den trykte tekst i lovsamlingen er autentisk. Offentligheden har adgang til det, og det er muligt at hente fulde tekster og foretage metadatasøgninger efter de oplysninger, man har brug for.

Lovsektionen ([Sekce zákony](#)) på portalen for den offentlige forvaltning i Tjekkiet ([Portál veřejné správy České republiky](#)) indeholder opdaterede, konsoliderede udgaver af love og sekundær lovgivning. Webstedet har ingen officiel status eller retskraft. Det er muligt at hente fulde tekster og foretage søgninger på navn og nummer på dokumenterne i databasen.

Informationssystemet [ISAP](#) giver adgang til de databaser, der anvendes til fordeling af koordinatroroller, til Rådets dokumenter samt til de love, der offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende. Det indeholder desuden oplysninger om gennemførelsen, den nationale lovgivningsproces og overtrædelsesprocedurer. Databasen omfatter et elektronisk arkiv over nationale holdninger, arbejdsdokumenter og sammenligningstabeller osv.

Retspraksis

I Tjekkiet findes der ikke en samlet officiel eller privat samling, der systematisk offentliggør alle de tjekkiske domstoles principielle domme, dvs. domme, der afsiges af forfatningsdomstolen og de almindelige domstole, som kan have principiel betydning. Forfatningsdomstolens afgørelser offentliggøres i *Sbírka náleží a usnesení Ústavního soudu* (samling af forfatningsdomstolens afgørelser), som offentliggøres af C. H. Beck i Prag. Med hensyn til de almindelige domstole er det kun udvalgte afgørelser fra de øverste domstole, dvs. højesteret og den øverste forvaltningsdomstol, der systematisk offentliggøres.

Højesterets udvalgte domme og dens udtalelser, som har til formål at konsolidere de lavere civil- og strafferetlige domstoles retspraksis, trykkes i *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek* (samling af domstolenes domme og udtalelser), som offentliggøres af LexisNexis i Prag. Den øverste forvaltningsdomstols udvalgte domme og afgørelser offentliggøres i *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu* (samling af den øverste forvaltningsdomstols domme), som offentliggøres af ASPI i Prag. Retspraksis for de lavere domstole offentliggøres ikke systematisk. Udvalgte domme offentliggøres lejlighedsvis i juridiske tidsskrifter.

Officielle elektroniske søgemaskiner til søgning i retspraksis fra forfatningsdomstolen og begge de øverste almindelige domstole er af praktisk betydning her, idet de dækker disse domstoles domme i deres helhed. De søger på serverne for de forskellige lavere domstole og viser uddrag af deres retspraksis.

[judikatura Ústavního soudu ČR](#) (forfatningsdomstolens retspraksis)

[judikatura Nejvyššího soudu ČR](#) (højesterets retspraksis)

[judikatura Nejvyššího správního soudu](#) (den øverste forvaltningsdomstols retspraksis)

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, det er **gratis** at benytte databasen.

Udvalgte kommercielle databaser:

[ASPI](#)

[LEXDATA](#)

[LEXGALAXY](#)

[SAGIT](#)

[TORI](#)

Sidste opdatering: 19/06/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Danmark

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Danmark.

Oplysninger om det danske retssystem kan findes på [Justitsministeriets](#) og [Folketingets](#) websted.

Retskilder

De vigtigste retskilder i Danmark er: Lovgivning, Lovforarbejder og retspraksis.

Lovgivningen er den primære retskilde, og bliver kundgjort i Lovtidende. Lovtidende har siden 2008 kun været tilgængelig i elektronisk form. Lovgivningen er opdelt i bl.a. love, bekendtgørelser og administrative foreskrifter. Love vedtages af Folketinget, bekendtgørelser udstedes af regeringen og administrative foreskrifter udskrives af myndighederne.

Folketinget er det eneste organ, der har beføjelse til at vedtage nye love eller ændre gældende lovgivning. Lovgivning, der én gang er vedtaget, kan kun ophæves eller ændres af Folketinget.

Afgørelser truffet af domstolene spiller også en væsentlig rolle i retsanvendelsen. Afgørelser fra Højesteret er ofte mere betydningsfulde, end afgørelser fra de lavere instanser.

Lovforarbejderne dvs. det lovforberedende arbejde, der udfærdiges under lovgivningsproceduren, er også en vigtig del af retsanvendelsen.

Juridiske databaser

Portalen [Retsinformation](#) giver borgerne adgang til:

love, administrative bestemmelser, traktater og konsolideret lovgivning

dokumenter fra Folketinget

forvaltningsafgørelser

ombudsmandens afgørelser.

Retsinformation indeholder al gældende lovgivning pr. 1. januar 1985 og al lovgivning, der er vedtaget efter denne dato.

Det er **gratis** at benytte databasen.

Sidste opdatering: 27/08/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [de](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Tyskland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Tyskland.

Forbundsrepublikken Tyskland er en demokratisk, social og konstitutionel forbundsstat. Sammen med de grundlæggende rettigheder danner principperne for en demokratisk, social og konstitutionel forbundsstat den ukrænkelige kerne i den tyske grundlov, hvis overholdelse sikres af forbundsforfatningsdomstolen.

Retskilder

Grundlaget for alle retskilder er Forbundsrepublikken Tysklands grundlov (**Grundgesetz**), der fastlægger den grundlæggende struktur og de vigtigste strukturelle principper for landet og dets øverste [organer](#) fastlægger principperne for, hvordan valg til den tyske Forbundsdag (Bundestag) skal afvikles danner grundlag for de frit valgte parlamentsmedlemmers status og rettigheder beskriver, hvordan Forbundsdagen er organiseret, og hvordan den fungerer.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

De nationale **skrevne kilder** udgøres i det væsentligste af grundloven og lovene samt bekendtgørelser og vedtægter. Hertil kommer **uskrevne retskilder** i form af folkerettens almindelige regler, sædvaneret og retspraxis (især afgørelser fra forbundsforfatningsdomstolen).

Tyskland er en forbundsrepublik bestående af 16 delstater (Länder). Følgelig findes der både **føderale love**, som gælder for hele Forbundsrepublikken, og **delstatslove**, som kun gælder i den pågældende delstat. Hver delstat har sin egen lovgivning og har inden for de retlige rammer af grundloven kompetence til at vedtage såvel lovgivning som bekendtgørelser og vedtægter.

Forbundsrepublikkens og delstaternes **lovgivningskompetence** er reguleret i detaljer i grundloven. Artikel 71 til 74 fastlægger Forbundsrepublikkens lovgivningsmæssige beføjelser. I alle andre tilfælde er delstaterne ansvarlige for lovgivningen.

Forbundsrepublikkens lovgivningsmæssige enebeføjelser

Inden for områder, hvor Forbundsrepublikken har lovgivningsmæssige enebeføjelser, må delstaterne kun vedtage lovgivning, såfremt de gives beføjelser hertil i henhold til en føderal lov (grundlovens artikel 71).

I henhold til grundlovens artikel 73 har Forbundsrepublikken lovgivningsmæssige enebeføjelser inden for følgende **områder** (bl.a.): alle udenrigspolitiske spørgsmål, forsvarspolitik (herunder beskyttelse af civilbefolkningen), statsborgerskab, fri bevægelighed, pas, opholdstilladelse og identitetskort, indvandring, udvandring og udlevering, valuta- og pengepolitik, told- og handelsområdet, lufttransport, samarbejde mellem Forbundsrepublikken og delstaterne vedrørende kriminalpolitiets arbejde samt lovgivning om våben og sprængstoffer.

Sideordnede lovgivningsmæssige beføjelser

På områder, der er underlagt sideordnet lovgivning, har delstaterne ret til at vedtage lovgivning, under forudsætning af og i det omfang at Forbundsrepublikken ikke udøver sine lovgivningsmæssige beføjelser på det samme område (grundlovens artikel 72). De retlige **områder**, der er underlagt sideløbende lovgivning, omfatter civilret, strafferet og færdselslovgivning samt lovgivning vedrørende udlændinges ophold og økonomiske forhold, arbejdsret og visse aspekter af forbrugerbeskyttelse. Med hensyn til visse forhold, der i henhold til grundlovens artikel 74 falder ind under den sideordnede lovgivning, har Forbundsrepublikken kun ret til at vedtage lovgivning, såfremt og i det omfang etablering af tilsvarende levevilkår i hele Forbundsrepublikken eller opretholdelse af retlig eller økonomisk enhed nødvendiggør føderal lovgivning.

Delstaternes lovgivning må ikke stride mod den føderale lovgivning. Af grundlovens artikel 31 fremgår det, at "**føderal lovgivning har forrang for delstatslovgivning**". Dette princip gælder uanset de modstridende retsreglers rangforhold, hvilket betyder, at en føderal vedtægt har forrang for delstatslovgivning på et højere niveau.

Regelhierarki

Grundloven er placeret øverst i det nationale regelhierarki og danner som Tysklands forfatning grundlag for hele det tyske retssystem. Alle lovbestemmelser, der vedtages i Tyskland, skal således være i overensstemmelse med grundloven både med hensyn til form og indhold. I denne forbindelse fastlægger grundlovens artikel 20, stk. 3, at den lovgivende magt er underlagt grundloven, mens den udøvende og den dømmende magt er underlagt lov og ret. Endvidere er både den lovgivende, udøvende og dømmende magt i særlig grad forpligtet til at respektere de grundlæggende rettigheder, der er fastlagt i grundlovens artikel 1 til 19, som er umiddelbart gældende (artikel 1, stk. 3). **Grundlovens forrang** sikres i sidste ende af forbundsforfatningsdomstolen.

Artikel 79, stk. 2, fastlægger, at grundloven kun kan **ændres** med et flertal på to tredjedele af medlemmerne i Forbundsdagen og to tredjedele af stemmerne i Forbundsrådet (Bundesrat), som er det organ, gennem hvilket delstaterne deltager i vedtagelsen af love i og forvaltningen af Forbundsrepublikken samt i EU-relaterede sager. For visse af grundlovens centrale elementer – f.eks. opdelingen af Forbundsrepublikken i delstater, deres deltagelse i lovgivningsprocessen og principperne i artikel 1 og 20 – gælder, at ændring ikke er mulig under nogen omstændigheder (artikel 79, stk. 3).

Folkerettens almindelige regler er indplaceret mellem grundloven og de almindelige love, der er vedtaget af Forbundsrepublikken og delstaterne. Det er udtrykkeligt bestemt i grundloven, at de er en integreret del af tysk føderal lovgivning, at de står over lovene, og at de direkte skaber rettigheder og forpligtelser for borgere med bopæl i Tyskland (artikel 25). Folkerettens almindelige regler, der ikke blot er bindende for staten, men også for det enkelte individ, omfatter bl.a. bestemmelser, som garanterer en passende retsbeskyttelse af udlændinge, den såkaldte specialitetsregel, som indebærer, at strafforfølgelse er begrænset til de forhold, som er omfattet af den fremmede stats udleveringstilladelse.

Lovene er underordnet grundloven. Forbundsrepublikkens lovgivningsmæssige beføjelser i forhold til delstaterne er fastlagt i detaljer i grundlovens artikel 71-74. Lovene vedtages af Forbundsdagen i samarbejde med Forbundsrådet. Lovforslag kan fremsættes i **Forbundsdagen** af forbundsregeringen, Forbundsrådet eller medlemmer af Forbundsdagen (en parlamentsgruppe eller 5 % af medlemmerne). I nogle tilfælde, som er fastlagt i grundloven, er **Forbundsrådets** samtykke en forudsætning for lovens vedtagelse i Forbundsdagen (gælder p.t. ca. 45 % af alle love ifølge statistisk materiale udgivet af [Forbundsrådet](#)). I alle andre tilfælde kan Forbundsrådet kun gøre indsigelse mod, at loven vedtages, og Forbundsdagen kan afvise denne indsigelse. I tilfælde af uenighed mellem Forbundsdagen og Forbundsrådet kan sagen behandles i et såkaldt forligsudvalg, der er sammensat af lige mange medlemmer fra Forbundsdagen og Forbundsrådet (for øjeblikket 16 medlemmer fra hver). Forligsudvalget har til opgave at udarbejde forligsforslag, men har ikke selv kompetence til at træffe beslutninger på vegne af Forbundsdagen og Forbundsrådet.

Bekendtgørelser er underordnet lovene og udstedes af forbundsregeringen, forbundsregeringens ministre eller delstatsregeringer. **Vedtægter** er underordnet bekendtgørelser og fastsættes af en juridisk person under den offentlige ret (f.eks. en kommune).

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Lovene i Tyskland vedtages af landets parlamenter. Forbundsdagen er derfor det vigtigste lovgivende organ. Den vedtager alle love, der falder ind under den tyske Forbundsrepublikks kompetenceområde, i en lovgivningsproces, der også involverer Forbundsrådet.

Forbundsrådet, forbundsregeringen og medlemmerne af og parlamentsgrupperne i Forbundsdagen kan fremlægge ny eller ændret lovgivning i Forbundsdagen i form af **lovforslag**. Disse lovforslag drøftes og behandles, hvorefter der stemmes om dem i overensstemmelse med en nøje fastlagt procedure.

Det føderale system i Tyskland betyder, at delstaterne har stor andel i statens beføjelser, og derfor deltager Forbundsrådet også i vedtagelsen af lovgivning.

Alle love sendes til afstemning i Forbundsrådet og afhængig af lovforslagenes karakter kan Forbundsrådet sågar vælge at forkaste et forslag.

Der findes flere oplysninger på [Forbundsdragens](#) websted.

Beslutningsprocedurer

Vedtagelse af lovgivning

De fleste lovforslag og emner til drøftelse udarbejdes af forbundsregeringen. Som det centrale organ under den udøvende magt har den størst erfaring med gennemførelse af lovgivning og har direkte kendskab til de områder, hvor der er behov for nye lovbestemmelser i praksis.

Det er dog ikke kun forbundsregeringen, men også Forbundsrådet og medlemmer af Forbundsdagen, der kan **frem sætte de lovforslag**, som danner grundlag for nye retsakter.

Forslag fremsat af forbundsregeringen eller Forbundsrådet

Hvis forbundsregeringen ønsker at ændre eller fremsætte en lov, skal forbundskansleren først sende lovforslaget til **Forbundsrådet**.

Normalt har Forbundsrådet derefter seks uger til at fremsætte bemærkninger til lovforslaget, hvorefter regeringen kan vælge at afgive en skriftlig moderklæring. Forbundskansleren sender derefter lovforslaget videre til Forbundsdagen sammen med Forbundsrådets bemærkninger. En undtagelse til denne procedure er **finanslovsforslaget**, der sendes til Forbundsrådet og Forbundsdagen samtidigt.

Der gælder en lignende procedure for lovforslag, som fremsættes af Forbundsrådet. Når et flertal af medlemmerne i Forbundsrådet har stemt for et lovforslag, sendes det først til forbundsregeringen, som fremsætter sine bemærkninger til det (normalt inden for seks uger), hvorefter det sendes videre til Forbundsdagen.

Forslag fremsat af medlemmer af Forbundsdagen

Lovforslag kan også fremsættes af medlemmer af Forbundsdagen og skal i så tilfælde støttes af enten **mindst én parlamentsgruppe** eller af **mindst 5 % af Forbundsdragens medlemmer**.

Lovforslag, der fremsættes på denne måde, skal ikke først sendes til Forbundsrådet. Derfor sørger regeringen undertiden for, at særlige **hasteforslag** fremsættes af dens parlamentsgruppe i Forbundsdagen.

Distribution af trykt materiale

Før et lovforslag kan behandles i Forbundsdagen, skal det sendes til forbundspræsidenten, hvorefter det registreres og trykkes af forvaltningen.

Det distribueres derefter i papirform til alle medlemmer i Forbundsdagen og Forbundsrådet samt til forbundsministerierne.

Så snart lovforslaget er kommet på **plenarforsamlingens dagsorden**, er første trin af lovforslagets vej gennem Forbundsdagen afsluttet, og det kan derefter fremlægges officielt i Forbundsdagen.

Tre behandlinger i plenarforsamlingen

Normalt drøftes lovforslag tre gange i Forbundsdragens plenarforsamling – disse drøftelser kaldes "behandlinger".

Under førstebehandlingen drøftes lovforslaget kun, hvis dette er aftalt i præsidiet (et særligt overordnet organ i Forbundsdagen), eller hvis en af parlamentsgrupperne har anmodet herom. Oftest sker dette i forbindelse med lovforslag, som er særlig kontroversielle eller af særlig interesse for offentligheden.

Det overordnede formål med førstebehandlingen er at **ned sætte et eller flere udvalg**, der skal behandle lovforslaget og gøre det klar til andenbehandlingen. Dette sker på grundlag af anbefalinger, som præsidiet har fremsat.

Hvis der nedsættes flere udvalg, gives ét udvalg det overordnede ansvar for behandlingen af lovforslaget og dets vej gennem Forbundsdagen. De andre udvalg bliver bedt om at fremsætte deres bemærkninger til lovforslaget.

Lovgivningsarbejde i udvalg

Det **specifikke lovgivningsarbejde** foregår i de stående udvalg, der består af medlemmer fra samtlige parlamentsgrupper. Udvalgsmedlemmerne sætter sig ind i materialet og drøfter det på deres møder. De kan også arrangere offentlige høringer, hvor eksperter og repræsentanter for interessegrupper inviteres til at deltage.

Sideløbende med det arbejde, der foregår i udvalgene, nedsætter parlamentsgrupperne **arbejdsgrupper**, hvor de enkelte grupper drøfter lovforslaget og fastlægger deres holdning til det.

Det er ikke usædvanligt, at der bygges bro mellem forskellige parlamentsgrupper i udvalgene. De fleste lovforslag revideres i større eller mindre grad som følge af samarbejdet mellem parlamentsgrupperne i regeringen og fra oppositionen.

Når man er nået frem til en konklusion, **frelægger** udvalget med det overordnede ansvar for lovforslaget **en rapport for plenarforsamlingen** om forløbet og resultaterne af behandlingen. Den betænkning, som udvalget fremlægger, danner grundlag for andenbehandlingen i plenarforsamlingen.

Debat under andenbehandlingen

Før andenbehandlingen modtager alle medlemmer den offentliggjorte **betænkning** i trykt form, såedes at de kan forberede sig på debatten.

Parlamentsgrupperne koordinerer igen deres holdninger på lukkede møder forud for debatten med henblik på at danne fælles front under den offentlige andenbehandling.

Efter den generelle debat kan bestemmelserne i lovforslaget behandles hver for sig. Normalt går plenarforsamlingen dog direkte til afstemning om det samlede lovforslag.

Ethvert medlem af Forbundsdagen kan fremsætte **ændringsforslag**, som derefter behandles øjeblikkeligt i plenarforsamlingen. Såfremt plenarforsamlingen vedtager ændringsforslaget, skal der trykkes og distribueres en ny udgave af lovforslaget. Denne procedure kan dog forkortes, hvis to tredjedele af de tilstedeværende medlemmer stemmer for, således at tredjebehandlingen kan gå i gang med det samme.

Afstemning under tredjebehandlingen

Der afholdes kun en debat under tredjebehandlingen, såfremt en parlamentsgruppe eller mindst 5 % af medlemmerne i Forbundsdagen anmoder herom.

Ændringsforslag kan ikke fremsættes af individuelle medlemmer på dette tidspunkt, men kun af en parlamentsgruppe eller 5 % af medlemmerne i Forbundsdagen. Endvidere kan der kun fremsættes forslag til ændringer, der er vedtaget under andenbehandlingen.

Den endelige afstemning gennemføres efter tredjebehandlingen. Når forbundspræsidenten spørger, hvem der stemmer for lovforslaget, hvem der stemmer imod, og hvem der undlader at stemme, svarer medlemmerne ved at rejse sig.

Når et lovforslag har opnået det nødvendige flertal i Forbundsdragens plenarforsamling, sendes det til Forbundsrådet som en lov.

Forbundsrådets samtykke

Delstaterne er via Forbundsrådet involveret i udarbejdelsen af al lovgivning. I denne henseende er Forbundsrådets ret til at deltage i lovgivningsprocessen nøje defineret.

Forbundsrådet kan ikke ændre en lov, som er vedtaget af Forbundsdagen. Hvis Forbundsrådet imidlertid ikke kan give sit samtykke til loven, kan det forlange, at sagen behandles i **forligsudvalget**. Forligsudvalget består af lige mange medlemmer fra Forbundsdagen og Forbundsrådet.

Ved visse lovforslag er Forbundsrådets samtykke et ufravigeligt krav, f.eks. lovforslag der har betydning for delstaternes økonomi og forvaltningsmæssige kompetencer.

Hvis der er tale om et lovforslag, som Forbundsrådet kan gøre indsigelse mod, kan Forbundsdagen lade loven træde i kraft, selv om man ikke er nået til enighed i forligsudvalget. Dette kræver dog en ny afstemning, hvor Forbundsdagen skal vedtage lovforslaget med absolut flertal.

Ikræfttrædelse

Når et lovforslag er blevet vedtaget af Forbundsdagen og Forbundsrådet, skal det igennem en række yderligere trin, før det kan træde i kraft.

En lov, der er blevet vedtaget, skal først trykkes og sendes til **forbundskansleren** og den **kompetente forbundsminister**, som **medunderskriver** den.

Den sendes herefter videre til forbundspræsidenten, som stadfæster den. Han eller hun undersøger, om loven er vedtaget i **overensstemmelse med grundloven**, og sikrer, at den ikke indeholder åbenlyse overtrædelser af denne. Herefter underskriver forbundspræsidenten loven og sørger for, at den offentliggøres i det tyske forbundslovtidende (**Bundesgesetzblatt**).

Loven anses nu for at være bekendtgjort. Såfremt der ikke er nævnt en specifik dato i loven for dens ikrafttrædelse, træder den i kraft 14 dage efter udgivelsesdatoen for den pågældende udgave af lovtidende.

Der findes flere oplysninger på det tyske parlaments ([Bundestag](#)) websted.

Juridiske databaser

Forbundsrepublikkens justitsministerium stiller via den juridiske database [JURIS](#) bl.a. **den føderale lovgivning** til rådighed i opdateret og gyldig form.

Databasen indeholder også alle tidligere versioner af de enkelte love samt love, der er offentliggjort, men endnu ikke trådt i kraft.

Endvidere indeholder den **genforeningstraktaten** og bestemmelser fra det tidligere DDR, som stadig er gældende i Forbundsrepublikken Tyskland.

Lovsamlingerne for delstaterne er komplette og opdaterede.

En del af lovgivningen foreligger også på engelsk, f.eks.:

[civilloven](#)

[straffeloven](#)

dele af [den indledende lov til civilloven](#).

Der er **ikke gratis** adgang til databasen.

Der findes endvidere to andre juridiske databaser, som indeholder næsten al gældende føderal lovgivning (herunder bekendtgørelser), og som er gratis at benytte for interesserede brugere, nemlig [Gezette im Internet](#) og webstedet for [Forbundsrepublikkens justitsministerium](#). Begge databaser stilles til rådighed af Forbundsrepublikkens justitsministerium i samarbejde med Juris GmbH.

Sidst, men ikke mindst, har Forbundsrepublikkens indenrigsministerium – ligeledes i samarbejde med Juris GmbH – oprettet [en database til](#)

[offentliggørelse af føderale bestemmelser](#).

Relevante links

[Den tyske forbundsregering](#)

[Offentliggørelse af føderale bestemmelser](#)

[Den indledende lov til civilloven](#)

[Straffeloven](#)

[Civilloven](#)

[Forbundsdagen](#)

[Organer](#)

Sidste opdatering: 20/02/2013

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [et](#) er blevet ændret for nylyg. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Estland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Estland og giver et overblik over estisk lovgivning.

Retskilder

Estland indgår i det kontinentaleuropæiske retssystem (civilt system). De vigtigste retskilder er retsforskrifter, såsom forfatningen, EU-lovgivning, internationale aftaler, love og bekendtgørelser.

Den højeste domstols – højesterets - fortolkning af lovgivningen og sagkyndiges kommentarer i retslitteraturen fungerer også som referencepunkter (f.eks. den kommenterede udgave af forfatningen). Domme skaber ikke rettigheder, og domme afsagt af højere domstole er generelt ikke bindende for de lavere domstole. Højesteret, som også er forfatningsdomstol, kan dog kende retsforskrifter ugyldige, hvis de ikke er i overensstemmelse med forfatningen eller med anden trinshøjere lovgivning. Ved behandlingen af konkrete sager har domstolene beføjelse til ikke at lægge sådanne retsforskrifter til grund. Højesteret kan derefter pådømme sagen og kende sådanne forskrifter forfatningsstridige (men ikke ugyldige).

Almindeligt anerkendte folkeretlige principper og regler er en integreret del af Estlands retssystem.

Forskellige typer af retsforskrifter — beskrivelse

Forfatningen – det fremgår af forfatningens § 3, stk. 1, at offentlig myndighed kun kan udøves i medfør af forfatningen og love, som er i overensstemmelse hermed.

Love – Ifølge forfatningens § 65 vedtages love af det estiske parlament (*Riigikogu*), som har den lovgivende magt. Love vedtages i overensstemmelse med forfatningen og kundgøres behørigt i *Riigi Teataja* (lovtidende). Kun kundgjorte love kan håndhæves.

Bekendtgørelser — i forfatningens §§ 87 og 94 bestemmes det, at regeringen og ministrene har bemyndigelse til at udstede bekendtgørelser med hjemmel i og for at gennemføre en lov. Til behandling af sager af lokal betydning eller hvis det er fastsat i en lov, kan lokale myndigheder også være bemyndigede til at udstede bekendtgørelser. I det væsentlige er en bekendtgørelse en basisretsakt. Bekendtgørelser kan kun udstedes inden for rammerne af en begrænset

hjemmel, der er fastsat i en lov. Ud over regeringen er der andre uafhængige juridiske enheder, der har ret til at udstede bekendtgørelser – offentligretlige juridiske personer (universiteter) og forvaltningssubjekter. I medfør af forfatningens § 154, stk. 1, er lokalforvaltningsrådene og *Eesti Pank* (den estiske centralbank) i medfør af § 111 også bemyndigede til at udstede bekendtgørelser. Estlands regering og ministre har bemyndigelse til at udstede bekendtgørelser med hjemmel i og for at gennemføre en lov. Bekendtgørelser træder i kraft på tredjedagen efter deres kundgørelse i *Riigi Teataja*, medmindre andet er fastsat i bekendtgørelsen.

Cirkulære — en individuel administrativ retsakt, hvorved en offentlig myndighed træffer beslutning og dispositioner vedrørende individuelle retsspørgsmål. Regeringen kan i medfør af forfatningens § 87, stk. 6, udstede forvaltningsakter med hjemmel i og for at gennemføre en lov. Premierministeren, regionsformænd og lokale myndigheder er også bemyndigede til at udstede cirkulærer.

Afgørelse — en individuel forvaltningsakt udstedt på basis af klager eller søgsmål, eller hvorved der pålægges sanktioner. Afgørelser vedtages også af parlamentet, lokalforvaltningsrådene, den nationale valgkomité og domstolene.

Tjenestebefaling — i henhold til forfatningens § 94 kan ministre udstede tjenestebefalinger med hjemmel i og for at opfylde bestemmelser i en lov. En Tjenestebefaling indeholder et almindeligt obligatorisk regelsæt for aktiviteterne i et ministerium eller for opbygningen og tilrettelæggelsen af aktiviteterne i de statslige organer, der henhører under et ministerium.

Internationale aftaler og EU-rettens forrang — det fremgår af forfatningens § 3, stk. 1, at de almindeligt anerkendte folkeretlige principper og regler udgør en integreret del af Estlands retssystem. I forfatningens § 123 er det fastsat, at Republikken Estland ikke kan indgå internationale aftaler, der er i strid med forfatningen. I loven om ændring af forfatningen er princippet om EU-rettens forrang fastlagt. Ifølge § 2 i denne lov gælder den estiske forfatning under hensyn til rettighederne og forpligtelserne i tiltrædelsesakten, så længe Estland er medlem af den Europæiske Union. Hvis estiske love eller andre retsforskrifter er i strid med internationale aftaler, som parlamentet har ratificeret, er det bestemmelserne i den internationale aftale, der finder anvendelse. Internationale aftaler træder i kraft i overensstemmelse med den procedure, der er fastsat i aftalerne.

Anvendelsen af udenlandsk lovgivning er omhandlet i lov om international privatret.

Hvis udenlandsk lovgivning skal finde anvendelse i medfør af en lov, international aftale eller overenskomst, anvendes den af retten, uanset om parterne har gjort dette gældende. Udenlandsk lovgivning anvendes således om den fortolkes og anvendes i praksis i det pågældende land. Udenlandsk lovgivning anvendes ikke, hvis resultatet vil være i klar strid med de grundlæggende principper i estisk lovgivning (den offentlige orden). I så fald gælder estisk lovgivning.

Dekret — Hvis det er umuligt at indkalde parlamentet, kan præsidenten i medfør af forfatningens § 109, såfremt der foreligger et akut nationalt behov herfor, udstede dekreter med retskraft. Sådanne dekreter skal kontraseres af formanden for parlamentet og premierministeren. Ifølge forfatningen kan præsidenten udstede:

- særlige dekreter i tilfælde af et akut nationalt behov, hvis det er umuligt at indkalde parlamentet
- nøddekreter i tilfælde af et akut nationalt behov, hvis regeringen har erklæret undtagelsestilstand, og hvis det er umuligt at indkalde parlamentet, eller der ikke er tilstrækkelig tid til at indkalde parlamentet.

Et dekret udstedt af Estlands præsident træder i kraft på den tiende dag efter dets kundgørelse i *Riigi Teataja*, medmindre andet er fastsat i dekretet.

Når parlamentet er trådt sammen, fremlægger præsidenten dekreterne for parlamentet, som derefter omgående vedtager en lov, der godkender eller ophæver dem. I henhold til § 110 i forfatningen må præsidenten ikke ved hjælp af et dekret udstede, ændre eller ophæve forfatningen, de love, der er nævnt i forfatningens § 104, love, hvorefter opkræves nationale skatter, eller statsbudgettet.

Den retlige trinfølge

Hierarkiet mellem retsforskrifterne er som følger: forfatningen, EU-lovgivning, internationale aftaler, love og dekreter, bekendtgørelser udstedt af Estlands regering og bekendtgørelser udstedt af ministre. Ud over basisretsakter findes der konkrete forvaltningsakter, som er udstedt med hjemmel i en lov, og som i hierarkiet ligger under love og bekendtgørelser. Forskrifterne på et givet niveau skal være i overensstemmelse med dem på et højere niveau.

Institutionelle rammer

Organer der har til opgave at udstede retsregler

Estlands institutionelle opbygning følger princippet om magtens tredeling (forfatningens § 4).

Den lovgivende magt udøves af parlamentet. I henhold til forfatningens § 103 har medlemmerne af parlamentet, de politiske grupper i parlamentet, parlamentsudvalgene, Estlands regering og Estlands præsident ret til at fremsætte lovforslag. Estlands præsident kan dog kun fremsætte forslag til ændring af forfatningen. Parlamentet behandler lovforslagene og beslutter, om et givet lovforslag skal vedtages eller forkastes.

På grundlag af en absolut flertalsbeslutning truffet af parlamentets medlemmer kan parlamentet fremsætte et forslag for Estlands regering om, at der tages initiativ til at udarbejde lovgivning, som parlamentet ønsker.

Parlamentet kan sende et lovforslag eller et spørgsmål af national betydning til folkeafstemning. Resultatet af folkeafstemningen afgøres ved en flertalsafstemning mellem de deltagende. Love, der vedtages ved folkeafstemning, bekendtgøres omgående af Estlands præsident. Beslutninger, der træffes ved folkeafstemning, er bindende for alle offentlige myndigheder. Hvis et lovforslag, der sendes til folkeafstemning, ikke vedtages med et flertal af stemmerne, udskriver Estlands præsident ekstraordinært parlamentsvalg. Spørgsmål vedrørende budget, skatter, statens finansielle forpligtelser, ratificering eller forkastelse af internationale aftaler, erklæring eller ophævelse af undtagelsestilstand eller det nationale forsvar kan ikke sendes til folkeafstemning.

Den udøvende magt ligger hos Estlands regering. I de fleste tilfælde fremsætter regeringen lovforslag for parlamentet. Lovforslagene forelægges regeringen af ministrene, og der skal have været en forudgående høring mellem ministerierne.

Justitskansleren og rigsrevisoren deltager i regeringsmøderne og har taleret. Deres forslag er ikke bindende for regeringen, men deres anbefalinger og forslag tages ofte i betragtning. Hvis justitskansleren og rigsrevisoren mener, at det er nødvendigt, kan de rette deres forslag direkte til det relevante parlamentsudvalg, der behandler lovforslaget. I overensstemmelse med forfatningens § 139 analyserer justitskansleren alle forslag, han eller hun har fået stillet vedrørende lovgivningsændringer, vedtagelse af nye love og myndigheders arbejde, og sender om nødvendigt en rapport til Riigikogu. Hvis justitskansleren konstaterer, at en retsakt, der er vedtaget af den lovgivende magt, den udøvende magt eller en lokal myndighed, er i modstrid med forfatningen eller en lov, stiller han eller hun over for den myndighed, der har vedtaget loven, forslag om at bringe den i overensstemmelse med forfatningen eller loven inden for 20 dage. Hvis loven ikke inden for det tidsrum bringes i overensstemmelse med forfatningen eller loven, stiller justitskansleren forslag til højesteret om, at loven skal erklæres ugyldig (grundlovens § 142).

Præsidenten bekendtgør love, der vedtaget af Riigikogu, eller kan nægte at bekendtgøre en lov. I sidstnævnte tilfælde sender præsidenten loven tilbage til Riigikogu sammen med en begrundelse med henblik på fornyet behandling og afstemning.

Justitsministeren offentliggør vedtagne love, der er bekendtgjort af præsidenten, i den estiske officielle publikation *Riigi Teataja* (Estlands lovtidende).

Beslutningsprocedure

Lovgivningsproceduren i det estiske parlament omfatter følgende trin:

fremsættelse af lovforslag

behandling af lovforslag

vedtagelse af lovforslag.

Initiativret

Ifølge forfatningens § 103 har regeringen, medlemmer af parlamentet, grupper i parlamentet, parlamentsudvalgene og præsidenten ret til at fremsætte lovforslag. Præsidenten kan dog kun fremsætte forslag til ændring af forfatningen. Lovforslag skal opfylde de formforskrifter, der er fastsat af parlamentets præsidium, og de formelle regler, der er vedtaget af Estlands regering. Parlamentets præsidium sender lovforslag til det stående parlamentsudvalg, hvorunder det henhører.

Behandling af lovforslag

Lovforslag udarbejdes af et permanent parlamentsudvalg (retsudvalget, forfatningsudvalget, økonomiudvalget mv.) til et plenarmøde i Riigikogu. På begæring fra det ansvarlige udvalg sættes lovforslaget på dagsordenen for plenarmødet i Riigikogu.

I henhold til loven om Riigikogus interne regler og forretningsorden skal førstebehandling af lovforslaget finde sted inden for syv arbejdsuger i Riigikogu efter, at det er blevet accepteret. Lovforslag drøftes på plenarmøder i Riigikogu ved tre behandlinger, hvor de store linjer i lovforslaget drøftes ved førstebehandling. Hvis der ikke under forhandlingerne fra det udvalg, der står for lovforslaget, eller fra nogen gruppe stilles forslag om, at lovforslaget skal forkastes, afsluttes førstebehandling uden afstemning. Efter førstebehandling har medlemmerne af Riigikogu og parlamentsudvalgene og grupperne 10 arbejdsdage til at stille ændringsforslag. Hvis det ansvarlige udvalg foreslår det, kan formanden for Riigikogu fastsætte en anden frist for at stille ændringsforslag.

Det udvalg, der står for lovforslaget, gennemgår alle stillede ændringsforslag og beslutter, om de skal tages i betragtning ved udarbejdelsen af den nye tekst for lovforslaget. Det ansvarlige udvalg udarbejder til andenbehandlingen en ny version af lovforslaget, som indeholder alle de accepterede ændringsforslag og eventuelle ændringsforslag, som udvalget selv har stillet. Det ansvarlige udvalg udarbejder til andenbehandlingen et forklarende notat, som indeholder oplysninger i relation til behandlingen af lovforslaget, f.eks. årsagerne til, at foreslåede ændringer er accepteret eller forkastet, og holdningen hos den person, der tog initiativ til eller fremsatte lovforslaget, de eksperter, der har været involveret i processen, og andre personer.

Lovforslag sættes på opfordring fra det ansvarlige udvalg på dagsordenen til andenbehandlingen. På opfordring fra Riigikogus præsidium, det ansvarlige udvalg eller den person, der tog initiativ til lovforslaget, kan Riigikogu afbryde andenbehandlingen af lovforslaget uden afstemning. Hvis en gruppe foreslår, at behandlingen afbrydes, sættes det til afstemning. Hvis andenbehandlingen af lovforslaget afbrydes, kan der stadig stilles ændringsforslag. Hvis andenbehandlingen i Riigikogu ikke afbrydes, anses andenbehandlingen for afsluttet, og lovforslaget går til tredjebehandling.

Forslag til en beslutning i Riigikogu kan sættes til afstemning efter afslutningen af andenbehandlingen.

Når andenbehandlingen er afsluttet, udarbejder det ansvarlige udvalg lovforslagets endelige tekst til tredjebehandlingen og foretager sproglige og tekniske forbedringer. Det ansvarlige udvalg kan til tredjebehandlingen udarbejde et forklarende notat, som giver et overblik over de ændringer, der er foretaget efter afslutningen af andenbehandlingen. Under lovforslagets tredjebehandling åbnes der for forhandlinger, hvor repræsentanter fra grupperne udtaler sig. Ved tredjebehandlingen kommer lovforslaget til endelig afstemning.

Vedtagelse

Love og parlamentsbeslutninger vedtages ved offentlig afstemning i parlamentet. En endelig afstemning afholdes under tredjebehandlingen af et lovforslag. Antallet af parlamentsmedlemmer, der skal stemme for forslaget, for at loven kan vedtages, er fastlagt i forfatningens § 73 og § 104, hvorefter der er to kategorier af love:

forfatningsmæssige love, dvs. love, der kræver absolut flertal blandt parlamentsmedlemmerne (mere end halvdelen af parlamentets 101 medlemmer skal stemme for vedtagelse af loven), og

almindelige love, dvs. love, der kræver et simpelt flertal blandt parlamentsmedlemmerne (flere medlemmer af parlamentet skal stemme for vedtagelse af loven end mod vedtagelse af loven).

Følgende love kan kun vedtages eller ændres med et absolut flertal af parlamentsmedlemmerne:

loven om statsborgerskab

loven om parlamentsvalg

loven om valg af Estlands præsident

loven om valg af lokalforvaltningsråd

loven om folkeafstemninger

loven om Riigikogus forretningsorden og interne regler

loven om aflønning af Estlands præsident og medlemmerne af Riigikogu

loven om Estlands regering

loven om sagsanlæg mod Estlands præsident og medlemmerne af Riigikogu

loven om nationale mindretals kulturelle selvstyre

loven om statsbudgettet

Eesti Pank-loven

loven om det nationale revisionskontor

loven om domstolssystemet og retsplejelovene

love vedrørende udenlandsk og indenlandsk lånoptagelse og statens særlige forpligtelser

loven om undtagelsestilstand

loven om nationalt forsvar i fredstid og loven om nationalt forsvar under krig.

Når en lov eller en Riigikogu-beslutning er blevet vedtaget, underskrives den af formanden for Riigikogu, eller i dennes fravær af næstformanden for Riigikogu, som ledede mødet, senest den femte arbejdsdag efter vedtagelsen.

Stadfæstelse

Når en lov er vedtaget og underskrevet, sendes den til præsidenten med henblik på stadfæstelse. Præsidenten kan afvise at stadfæste en lov vedtaget af parlamentet og kan inden for 14 dage efter forelæggelse sende den tilbage til parlamentet sammen med en begrundelse med henblik på fornyet behandling og afstemning. Hvis en lov, som præsidenten har sendt tilbage til parlamentet, vedtages af parlamentet i uændret form, stadfæster præsidenten loven eller indstiller til højesteret, at den kendes forfatningsstridig. Hvis højesteret finder, at loven er i overensstemmelse med forfatningen, skal Estlands præsident stadfæste den.

Loven træder i kraft på tiendedagen efter offentliggørelsen i *Riigi Teataja*, medmindre andet fremgår af selve loven.

Kundgørelse af retsforskrifter

De vigtigste retsforskrifter og internationale aftaler kundgøres i *Riigi Teataja*. Love og bekendtgørelser får først retskraft, når de er offentliggjort i *Riigi Teataja*.

 Riigi Teataja er Estlands officielle online-tidende og den centrale database over retsforskrifter. Siden 1. juni 2010 udkommer *Riigi Teataja* kun i elektronisk form.

Siden den 1. januar 2011 er *Riigi Teataja* blevet offentliggjort af justitsministeriet.

Kort beskrivelse af indholdet

Love, bekendtgørelser, internationale aftaler, parlamentsbeslutninger og bekendtgørelser udstedt af regeringen kundgøres i *Riigi Teataja* sammen med andre vigtige oplysninger (f.eks. oversættelser af retsforskrifter og formelle oplysninger om udkast til retsakter).

Flertallet af de retsforskrifter, der er vedtaget siden 1990, er tilgængelige i *Riigi Teataja*.

Siden den 1. juni 2002 er officielle konsoliderede versioner af love, dekretter udstedt af Estlands præsident, bekendtgørelser udstedt af regeringen, ministerielle bekendtgørelser, bekendtgørelser udstedt af direktøren for *Eesti Pank* og bekendtgørelser fra den nationale valgkomité blevet kundgjort i *Riigi Teataja*. Konsoliderede versioner af parlamentsbeslutninger er blevet kundgjort siden den 1. juni 2010, og konsoliderede versioner af bekendtgørelser udstedt af lokalforvaltningsråd er blevet kundgjort siden udgangen af 2011.

Hver gang sådanne retsforskrifter ændres, udarbejdes der en konsolideret version, der indeholder ændringerne, som udgives samtidig med den retsakt, hvorved ændringen blev indført, sammen med oplysning om ikrafttrædelsestidspunktet.

Alle retsforskrifter stemples digitalt, når de kundgøres. Enhver kan kontrollere det digitale stempel, der er bevis på, at retsakten ikke er blevet ændret siden dens kundgørelse. Til alle kundgjorte retsforskrifter er der endvidere knyttet et tidsstempel, som gør det muligt at spore sager, hvor den korrekte fremgangsmåde ikke har været fulgt.

Det er muligt at se de konsoliderede versioner, der er eller var i kraft på en given dato. Det er også muligt at se den fremtidige affattelse af disse retsforskrifter, når de foreligger. Fra enhver af de konsoliderede versioner er der link til tidligere og efterfølgende versioner. Det gør det muligt at "rejse i tiden" fra en version af den konsoliderede tekst til den næste og omvendt. Det er muligt at sammenligne forskellige konsoliderede versioner af den samme retsakt for at se, hvilke ændringer der er foretaget.

Linkene i den konsoliderede version gør det muligt at åbne de bekendtgørelser, der er udstedt på grundlag af loven, samt at komme fra disse bekendtgørelser til de bestemmelser i loven, der udgør hjemmelen for udstedelsen af bekendtgørelserne.

Oplysninger om lovgivningsproceduren er også føjet til retsforskrifterne i *Riigi Teataja*, herunder forklarende notater (links til høringsdatabase og til behandlingen i parlamentet), links med EU-lovgivning, oversættelser og andre oplysninger, der er nødvendige for at kunne forstå de pågældende retsforskrifter.

På webstedet for *Riigi Teataja* kan der søges i retspraksis for distriktsdomstolene, appeldomstolene og højesteret. Der findes også oplysninger om tid og sted for retsmøder.

Sammendrag og oversigter over højesterets afgørelser og alle domme afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol offentliggøres også.

Sammendragene er systematiseret, og der kan søges i sammendragene af højesterets afgørelser ved hjælp af søgeord eller henvisninger til retsregler. Der kan også søges i Menneskerettighedsdomstolens domme ordnet efter artikel.

Forskellige nyheder vedrørende love og lovgivning generelt offentliggøres også i *Riigi Teataja*.

I 2011 påbegyndte justitsministeriet en proces, hvor ajourførte lovtekster blev oversat af autoriserede oversættere. Den 30. oktober 2013 blev [Riigi Teataja](#) -webstedet oprettet. Dette websted indeholder ajourførte engelske oversættelser af de konsoliderede lovtekster. I slutningen af 2014 vil ajourførte oversættelser af alle gældende konsoliderede lovtekster i Estland (med undtagelse af ratifikationslove) være blevet offentliggjort. Selv om oversættelserne ikke har retskraft, holdes de ajourført, og oversættelser af ændringer tilføjes normalt til de konsoliderede tekster, før ændringerne træder i kraft. Enhver kan få tilsendt den seneste oversættelse til sin e-mailadresse ved at tilmelde sig My RT-tjenesten.

Det er også muligt at søge efter lovforslag og dermed se de forskellige behandlingsfaser, som vedtagne retsforskrifter har været igennem, og som forslag til ny lovgivning aktuelt gennemgår. Derfra er der adgang til alle oplysninger vedrørende lovgivningsprocedurer og de relevante dokumenter, der er udarbejdet. Du kan også rekvirere oplysninger om et lovforslags vej fra en behandlingsfase til den næste. Oplysningerne sendes til din e-mailadresse, hvis du tilmelder dig den estisksprogede Minu RT-tjeneste.

Enhver kan oprette sin egen brugerportal, hvor det er muligt at tilføje retsforskrifter til sin egen samling af links, anmode om at få information via e-mail om nye retsforskrifter og yderligere oplysninger.

Er der gratis adgang til den estiske lovdatabase?

Brugere har **gratis** adgang til *Riigi Teataja* og til alle juridiske informationstjenester.

Alle interesserede kan få gratis adgang til *Riigi Teataja* i kommuner og på offentlige biblioteker (ca. 600). Det er også muligt at få hjælp til at søge efter de pågældende retsforskrifter. Brugerne skal have tilladelse til at printe op til 20 sider, uden at det koster noget.

Access to the State Gazette and to all legal information services is **free of charge** for users.

Den estiske lovdatabasehistorie

[Riigi Teataja](#) er Republikken Estlands officielle publikation og er blevet udgivet siden 27. november 1918. Udgivelsen af *Riigi Teataja* blev suspenderet i 1940 og genoptaget i 1990.

Riigi Teataja er blevet udgivet på internettet siden 1996, og den 1. juni 2002 fik onlineudgaven også status som officiel publikation.

Siden den 1. juni 2010 er *Riigi Teataja* kun blevet udgivet elektronisk som en officiel onlineudgave. Den er ikke siden blevet udgivet i papirformat.

I november 2010 blev der indført et mere brugervenligt it-system med mere juridisk information. Dette it-system var blevet udviklet under regeringskontorets vejledning med finansiering fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling.

Sammendrag af højesterets domme og Menneskerettighedsdomstolens domme, forskellige nyheder om lovgivning generelt og oplysninger om retspraksis og retsmøder har været tilgængelige på webstedet for *Riigi Teataja* siden den 20. januar 2012.

En funktion til søgning i forslag til ny lovgivning blev indført ved udgangen af 2012.

Med virkning fra 2013 offentliggøres de ajourførte konsoliderede versioner af alle bekendtgørelser vedtaget af lokalforvaltningsråd i *Riigi Teataja*.

Siden den 24. september 2013 er alle retsforskrifter blevet forsynet med den udstedende myndigheds digitale stempel og et tidsstempel, når de kundgøres i *Riigi Teataja*.

Det engelsksprogede *Riigi Teataja*-websted blev lanceret den 30. oktober 2013.

Som led i processen med at udvikle det nye elektroniske it-system til *Riigi Teataja* vil der blive oprettet en forbindelse til den europæiske N-Lex-portal.

Sidste opdatering: 17/03/2017

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [en](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Irland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Irland.

Det [irske retssystem](#) bygger på en række retskilder og fungerer inden for rammerne af "common law". Irlands aktuelle forfatning udgør landets grundlæggende retskilde og trådte i kraft den 29. december 1937. I forfatningens art. 15, stk. 2, pkt.1, er det fastlagt, at Oireachtas (parlamentet) alene og udelukkende har kompetence til at udstede love. I forfatningens art. 34, stk.1, er det ligeledes fastlagt, at retsplejen varetages af domstole nedsat ved lov, der besættes med dommere udpeget i henhold til forfatningen.

I henhold til forfatningen er magten tredelt: den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt. Dette sikrer, at intet statsligt organ kan gribe ind i de funktioner, der udøves af de øvrige to.

Uanset opdelingen af magten har domstolene en forfatningsfunktion, når de foretager en prøvelse af de øvrige statsorganers overholdelse med forfatningen og loven. Den dømmende magt er uafhængig af regeringen i forbindelse med udøvelsen af sine funktioner.

Borgernes grundlæggende rettigheder er sikret i forfatningens art. 40-44.

Retskilder

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

I medfør af forfatningens art. 15, stk. 1, består Oireachtas af præsidenten, Repræsentanternes Hus (Dáil Éireann) og Senatet (Seanad Éireann). I art. 15, stk. 2, punkt 1, er det fastlagt, at Oireachtas alene og udelukkende har kompetence til at lovgive for staten – retsakter vedtaget af Oireachtas betegnes som "primær lovgivning".

Art. 15, stk. 2, punkt 2, indeholder bestemmelser om udarbejdelse og anerkendelse af sekundær lovgivning, f.eks. bekendtgørelser, regler, ordninger eller vedtægter, der udstedes i medfør af de beføjelser, der er tillagt ved lov af Oireachtas. En minister i regeringen (eller i en lokal myndighed) kan kun udstede en sådan lovgivning inden for de parametre og rammer, som Oireachtas fastsætter.

Den dømmende magt udøves af domstolene i medfør af forfatningens art. 34 og visse love, primært lov om domstolene (oprettelse og sammensætning) fra 1961 og lov om domstolene (supplerende bestemmelser) fra 1961 som ændret. Retspraksis er dommerskabt ret og afgørelser, der fortolker og udvikler retspraksis og fortolker lovgivningen.

Regelhierarki

Forfatningen er landets grundlæggende retskilde, og den er kun underlagt kravene i den europæiske lovgivning. Den har forrang frem for andre underordnede retskilder, herunder common law. Alle regler, der udledes af disse kilder er kun gyldige, hvis de er i overensstemmelse med forfatningen. En common law bestemmelse eller lovbestemmelse, der er i strid med en bestemmelse i forfatningen, er ugyldig og er derfor uden virkning. Forfatningens bestemmelser kan fortolkes af de højerestående domstole, men eventuelle ændringer af forfatningen kan kun gennemføres ved folkeafstemning. Irland er en dualistisk stat. I henhold til forfatningens art. 29, stk. 6, har internationale aftaler retskraft i det omfang, Oireachtas (parlamentet) træffer bestemmelse herom. Dette betyder, at indgåede internationale traktater skal inkorporeres i national ret gennem lovgivning, før de er gyldige i landet. Undtagelsen er EU-ret, som i medfør af forfatningens art. 29 har retskraft i landet. Dette betyder, at alle retsforskrifter eller foranstaltninger, der er nødvendige som følge af medlemskabet af Den Europæiske Union, i princippet ikke kan miste deres gyldighed på grund af andre bestemmelser i forfatningen.

Den europæiske menneskerettighedskonventions bestemmelser har fået retsvirkning i Irland i henhold til European Convention on Human Rights Act 2003, der trådte i kraft den 31. december 2003. Konventionen udgør en del af den irske lovgivning, men kun i det omfang den ikke er i strid med forfatningen.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Beslutningsprocedurer

Yderligere oplysninger om de vigtigste statslige institutioner findes på nedenstående websteder:

[Den irske forfatning](#)

[Kortfattet guide til lovgivningsprocessen](#)

Juridiske databaser

Electronic Irish Statute Book (eISB)

eISB omfatter:

fuldt søgbart xhtml-format

love vedtaget af Oireachtas (parlamentet) 1922-2008

sekundær lovgivning (bekendtgørelser) 1922-2008

lovgivningsregister (1922-2005)

love vedtaget af Oireachtas (parlamentet) i 2009 og sekundær lovgivning (bekendtgørelser) er tilgængelige i pdf-format (ikkesøgbare).

Officielt websted for Oireachtas' kamre

Det officielle websted for [Oireachtas' kamre](#) indeholder følgende:

Aktuel lovgivning

Webstedet giver adgang til de fulde tekster til love vedtaget af Oireachtas fra 1997 og frem til i dag. Lovgivningen offentliggøres på det sprog, den er vedtaget på, dvs. enten irsk eller engelsk eller begge, med en forpligtelse til at oversætte den til det andet officielle sprog. Irsk er det første officielle sprog. Se forfatningens art. 8 og art. 25, stk. 4, punkt 4.

En lovtekst findes som pdf-fil med links fra indholdsfortegnelsen til de relevante afsnit i loven.

Omkring 40 love vedtages hvert år. Teksten findes som html.

Lovforslag

Webstedet giver også adgang til **lovforslag** fra 1997 og frem til i dag. Dette omfatter:

den fulde originaltekst til lovforslag (herunder bemærkninger hertil)

ændrede udgaver af lovforslag (udarbejdet af et kammer eller et udvalg)

links til drøftelserne af lovforslag

en liste over ændringsforslag til lovforslag. Teksten til et lovforslag findes som pdf-fil med links fra indholdsfortegnelsen til de relevante afsnit.

Historisk lovgivning

Webstedet indeholder også love vedtaget af Oireachtas 1922-2002 (Achtanna an Oireachtais 1922-2002).

Der er **gratis** adgang til disse databaser.

Relevante links

[Oplysninger om retssystemet](#), [oplysninger om de statslige institutioner og forfatningen](#), [kortfattet guide til lovgivningsprocessen](#), [Electronic Statute Book](#)

Sidste opdatering: 12/11/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Grækenland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Grækenland.

Retskilder

Love

Sædvane

Almindeligt anerkendte internationale retsregler

EU-ret

Internationale konventioner

Kollektive overenskomster

Objektiv god tro

Sædvanlig moral

Sædvane og dermed forbunden moral (generelle adfærdskodekser)

Typen af retsinstrumenter – beskrivelse

Forfatningen

Formel lovgivning

Andre retsakter

Præsidentielle dekretter

Administrative foranstaltninger

Traktaterne om oprettelse af EU

EU-forordninger

EU-direktiver

EU-rammeafgørelser

Internationale konventioner

Normhierarki

Forfatningen gælder overordnet i forhold til alle nationale lovgivningsinstrumenter, og derefter følger den formelle lovgivning, præsidentielle dekretter og administrative foranstaltninger. Traktaterne om oprettelse af Den Europæiske Union er på samme formelle niveau med hensyn til vigtigheden som forfatningen, mens de resterende internationale lovgivningsinstrumenter gælder overordnet i forhold til de nationale lovgivningsinstrumenter, undtagen forfatningen.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for vedtagelse af lovregler

Når der opstår behov for at ændre eller supplere gældende lovgivning, indføre nye retsregler eller inkorporere folkeretlige regler i den nationale lovgivning, foregår det således:

Den ansvarlige minister anmoder et særligt lovgivningsudvalg om at udarbejde et lovforslag.

Lovgivningsprocessen

Lovforslaget, som udarbejdes af det særlige lovgivningsudvalg, sendes til det centrale lovgivningsudvalg i kabinettets generalsekretariat, som sikrer at forslaget er korrekt udfærdiget og eventuelt fremsætter bemærkninger vedrørende f.eks. forenelighed med forfatningen og international ret.

Lovforslaget præsenteres derefter for parlamentet ledsaget af en begrundelse, der beskriver ræsonnementet og formålet med de anbefalede bestemmelser. Hvis lovforslaget medfører udgifter for statsbudgettet, udarbejder statens revisionsmyndighed en særlig udgiftsrapport og en sammenlignende udgiftsrapport. Lovforslag skal også ledsages af en rapport, der evaluerer alle foranstaltninger, der måtte følge af lovforslaget, og en rapport om den offentlige høring, der er gået forud for fremsættelsen af lovforslaget. Dette kan kun fraviges i særlige tilfælde.

Formanden for parlamentet henviser lovforslaget til drøftelse, enten til plenarforsamlingen, til de stående udvalg eller parlamentets afdelinger. Dekreter vedrørende gennemførelsen af parlamentets retsakter udstedes af præsidenten på forslag af de ansvarlige ministre. Specifikke vedtægtsmæssige bestemmelser giver de administrative myndigheder beføjelse til at træffe foranstaltninger vedrørende specifikke spørgsmål, spørgsmål, der har lokal interesse, og spørgsmål af teknisk karakter eller mindre betydning.

I henhold til forfatningens artikel 28 udgør internationale konventioner fra parlamentets ratificering deraf til lovgivning en integreret del af national græsk lovgivning og har forrang for enhver anden bestemmelse i strid hermed, forudsat at de udgør en senere lovgivning med undtagelse af forfatningens bestemmelser.

EU's forordninger er gældende i alle medlemsstater. De er bindende og har direkte virkning i alle medlemsstater.

EU's direktiver indarbejdes i national ret ved lov, et præsidentielt dekret eller en ministerbeslutning.

Senest en måned efter at en lov er vedtaget af parlamentet, underskrives den af de ansvarlige ministre og derpå af præsidenten, som udsteder og offentliggør den.

Af loven fremgår det, hvornår den træder i kraft. I modsat fald er datoen for lovens ikrafttrædelse 10 dage efter lovens offentliggørelse i den græske Nationale Tidende, jf. artikel 103 i lov om ikrafttrædelse af den borgerlige lovbog.

En lov, som ratificerer en konvention, er i princippet gældende, når loven offentliggøres i den Nationale Tidende, og konventionen har retskraft fra den dato, der er anført i konventionen.

På det [græske parlaments](#) websted kan man finde alle love, der er vedtaget siden den 22. oktober 1993. Endvidere kan man på det [nationale trykkeris](#) bruge søgefunktionen til at finde årslister (siden 1890) over vedtagne lovforslag og præsidentielle dekretter, deres emne og oplysninger om den Nationale Tidende, hvor de blev offentliggjort.

Det ministerium, som udarbejdede lovforslaget og fremlagde det for parlamentet, har kompetencen med hensyn til ændringer af loven

En lov er gyldig, så længe den ikke er ophævet af en ny lov.

Retlige databaser

En [komplet retsdatabase](#) ejes og vedligeholdes af det nationale trykkeri.

Adgang er gratis (artikel 7 i lov nr. 3861/2010 offentliggjort i den Nationale Tidende FEK A/112/13710).

En [komplet retsdatabase](#) ejes og vedligeholdes af by Intracom and HOL.

Der skal betales gebyr ved adgang.

Webstedet for [det retslige statsråd](#)

Adgang er gratis.

Relevante link

[Det græske parlament](#)

[Det nationale trykkeri](#)

Sidste opdatering: 02/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [es](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Spanien

Denne side indeholder oplysninger om det spanske retssystem og giver et generelt overblik over retsordenen i Spanien.

Retskilder

Retskilderne defineres i artikel 1 i civillovbogen:

De spanske retskilder er lovene, sædvane og de almindelige retsprincipper.

Bestemmelser, som er i strid med overordnede bestemmelser, er ikke gyldige.

Sædvane har kun gyldighed, hvis der ikke foreligger gældende bestemmelser, og hvis den ikke er i strid med den almindelige moral og den offentlige orden, og hvis der er tale om en fast sædvane.

Retlig brug, som ikke blot fortolker en viljeserklæring, anses for at være sædvaner.

De almindelige retsprincipper anvendes, hvis der ikke findes lovgivning eller sædvane på området, uden at det i øvrigt berører deres vejledende værdi for retsordenen.

Retsreglerne i internationale traktater bliver først en del af den spanske lovgivning efter offentliggørelsen i deres helhed i statstidende.

Retsordenen suppleres med den faste retspraksis, som højesteret har fastlagt ved fortolkning og anvendelse af loven, sædvane og de almindelige retsprincipper.

Det er dommernes og domstolenes obligatoriske opgave at afgøre de sager, som de behandler i hvert tilfælde, ved hjælp af det etablerede system af kilder".

Regeltyper

Forfatning: Statens øverste retsregel, som alle offentlige myndigheder og borgerne er underlagt. Bestemmelser, som er i strid med forfatningen, er ikke gyldige. Den er opdelt i to klart adskilte dele med hensyn til indhold: a) den dogmatiske del, og b) den organiske del.

Internationale traktater: en skriftlig aftale mellem bestemte folkeretlige subjekter, der er underlagt denne, og som kan bestå af en eller flere relaterede retsakter, uanset hvad den kaldes.

Selvstyrestatutter: grundlæggende spansk institutionel regel for en selvstyrende region, der anerkendes i den spanske forfatning fra 1978, og som er godkendt ved organisk lov. Den indeholder som minimum navnet på regionen, de territoriale grænser, navnet, organisationen, de selvstyrende institutioners sæde samt de beføjelser, som de har overtaget.

Lov: der er forskellige lovtyper:

Organisk lov: en lov, som vedrører udviklingen af de grundlæggende rettigheder og borgernes rettigheder, godkendelse af love om selvstyre, det almindelige valgsystem og de andre love i forfatningen.

Almindelige retsregler: områder i relation til den organiske lov.

Anordning med lovkraft: hermed menes delegation fra parlamentet [*Cortes Generales*] til regeringen af beføjelsen til at udstede regler med rang af lov på bestemte områder.

Lovdekret: provisoriske lovbestemmelser udstedt af regeringen under ekstraordinære omstændigheder og nødsituationer, og som hverken kan påvirke organisationen af grundlæggende statsinstitutioner, borgernes rettigheder, pligter og friheder, der er reguleret i afsnit 1 i forfatningen, systemet af selvstyrende regioner eller den almindelige valgret. De skal forelægges straks til behandling og afstemning i deputeretkammeret inden for 30 dage efter udstedelsen.

Forordning: en retsregel af generel karakter udstedt af den udøvende myndighed. Den rangerer umiddelbart under lov i det hierarkiske system og, generelt, udvikler den.

Sædvane: defineres som "et sæt af regler, der er afledt af den mere eller mindre konstante gentagelse af ensartede handlinger". For at sædvane skal kunne repræsentere en kollektiv og spontan vilje, skal den være generel, konstant, ensartet og varig.

Almindelige retsprincipper: generelle regler, der, uden at have været inkorporeret i retsordenen ved formelle procedurer, anses for at være en del heraf, fordi de tjener som grundlag for andre anførte særlige regler, eller fordi indholdet af en gruppe af sådanne regler er indarbejdet heri på en abstrakt måde. De benyttes til at opveje retlige mangler eller til at fortolke retsregler.

Retspraksis: er baseret på to domme, der fortolker en regel på samme måde, og som stammer fra højesteret og, i tilfælde af bestemte områder, for hvilke jurisdiktionen er begrænset til den selvstyrende region, fra højesteretterne i den pågældende selvstyrende region. I tilfælde af, at en dommer eller domstol bevæger sig væk fra den doktrin, der er fastlagt af højesteret, erklæres afgørelsen ikke automatisk ugyldig, men tjener snarere som grundlag for en appel vedrørende et retligt spørgsmål. Ikke desto mindre kan højesteret når som helst bevæge sig væk fra sin konsoliderede retspraksis.

Regelhierarki

Artikel 1.2 i den spanske civillovbog fastsætter, at "bestemmelser, som er i strid med overordnede bestemmelser, er ikke gyldige". Det betyder, at der nødvendigvis skal etableres et regelhierarki, og i denne forbindelse regulerer den spanske forfatning det indbyrdes forhold mellem de forskellige regler og deres hierarkiske og jurisdiktionelle forhold.

I medfør af forfatningen er retsreglernes indbyrdes hierarki i henhold til spansk lovgivning som følger:

Forfatningen.

Internationale traktater.

Lovgivningen i snæver forstand: organisk lov, almindelige retsregler og regler med rang af lov (herunder kongeligt lovdekret og kongelig anordning med lovkraft).

Regler, der stammer fra den udøvende magt, har deres eget hierarki afhængigt af det organ, som udsteder dem (kongeligt dekret, dekret, ministeriel anordning etc.).

Herudover er der etableret et kompetenceprincip med hensyn til de regler, der udgår fra de selvstyrende regioner, via deres regionale parlamenter.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

De institutionelle rammer i Spanien er baseret på princippet om magtens deling, hvor den lovgivende magt ligger hos parlamentet og de lovgivende forsamlinger i de selvstyrende regioner.

Regeringen har den udøvende magt, herunder beføjelse til at regulere, og udøver lejlighedsvis lovgivningsbeføjelser ved delegation fra parlamentet.

De beføjelser, der er givet til de lokale myndigheder, har snarere regulerende end lovgivningsmæssig karakter.

Lovgivningsinitiativet ligger hos regeringen, kongressen og senatet, de lovgivende forsamlinger i de selvstyrende regioner og det folkelige lovgivningsinitiativ.

Beslutningsprocedurer

Internationale traktater: der findes tre godkendelsesmekanismer, afhængigt af hvilken type subjekter traktaten regulerer.

For det første tillader organisk lov indgåelsen af traktater, hvor udøvelsen af jurisdiktion som følge af forfatningen er forbundet med en international organisation eller institution.

For det andet kan regeringen give statens samtykke til at være bundet af traktater eller aftaler med forudgående tilladelse fra parlamentet i følgende tilfælde:

Traktater af politisk karakter, traktater eller aftaler af militær karakter, traktater eller aftaler, der påvirker statens territoriale integritet eller de grundlæggende rettigheder og ansvarsopgaver fastlagt i afsnit I, traktater eller aftaler, der involverer finansielle forpligtelser for skattemyndighederne, traktater eller aftaler, der kræver ændring eller ophævelse af en lov eller kræver lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på implementering heraf.

Endelig er det for alle andre subjekter blot nødvendigt at informere kongressen og senatet straks efter, at traktaten er blevet tiltrådt.

Gyldigt indgåede internationale traktater og bestemmelserne heri bliver en del af den spanske lovgivning efter offentliggørelsen i statstidende.

Bestemmelserne kan kun ophæves, ændres eller suspenderes, som foreskrevet i selve traktaterne eller i overensstemmelse med de almindelige regler i international ret. Internationale traktater og aftaler ophæves ved hjælp af den samme procedure, som gælder for deres godkendelse.

Lov:

Lovforslag vedtages af ministerrådet, som videreformidler dem til kongressen med angivelse af en forklaring af årsagen til og baggrunden for, at der skal tages beslutning herom.

Når et almindeligt eller organisk lovforslag er blevet vedtaget af deputeretkammeret, rapporterer formanden herfor straks til formanden for senatet, der sender det til behandling i senatet. Inden for en periode på to måneder fra datoen for modtagelsen af lovforslaget, kan senatet nedlægge veto herimod eller stille ændringsforslag hertil. Vetoet skal godkendes med absolut flertal.

Lovforslaget kan ikke sendes til kongen for at få hans godkendelse, medmindre kongressen ratificerer det foreløbige lovforslag med absolut flertal, i tilfælde af et veto, eller med simpelt flertal, når der er gået to måneder, siden det blev fremsat, eller tager stilling til ændringsforslag, dvs. enten godkender eller afviser dem med simpelt flertal. Den periode på to måneder, som senatet har til at nedlægge veto eller stille ændringsforslag i, reduceres til 20 kalenderdage, hvis lovforslag fremsættes som hastelovforslag af regeringen eller deputeretkammeret.

Kongen kan inden for femten dage nedlægge veto mod love, der er godkendt af parlamentet, eller godkende dem og anordne øjeblikkelig offentliggørelse heraf.

Organisk lov: Vedtagelsen, ændringen eller ophævelsen af organiske love kræver et absolut flertal i kongressen ved en endelig afstemning om lovforslaget som helhed.

Forordning: Forordninger udarbejdes efter følgende procedure:

Udarbejdelsen af forordninger initieres af det kompetente ministerium, som udarbejder det tilhørende lovforslag, hvortil der knyttes en rapport om behovet for og hensigtsmæssigheden af den, samt en økonomisk redegørelse, der indeholder et overslag over de dermed forbundne udgifter.

Under hele forberedelsesprocessen er det nødvendigt at tilvejebringe oplysninger, ud over rapporterne, om holdninger og tidligere hævdvundne rettigheder, undersøgelser og høringer, som anses for at være relevante med henblik på at sikre virkningen og legaliteten af lovforslaget. I alle tilfælde skal bestemmelserne ledsages af en rapport, der indeholder en kønsspecifik vurdering med hensyn til de foranstaltninger, der er fastsat heri.

Hvis bestemmelsen påvirker folks legitime rettigheder og interesser, kan de blive hørt inden for en rimelig frist, der som minimum er på femten arbejdsdage. Derfor sendes den til offentlig høring i den pågældende periode, hvis bestemmelsens karakter kræver det.

I alle tilfælde skal det tekniske generalsekretariat [*Secretaría General Técnica*] rapportere om udkast til forordninger, uden at det i øvrigt berører afgørelsen fra statsrådet i de sager, hvor det følger af lov.

Det er nødvendigt først at informere ministeriet for regionalpolitik [*Ministerio de Política Territorial*], hvis bestemmelsen kan påvirke kompetencefordelingen mellem staten og de selvstyrende regioner.

Inden bestemmelser, der er godkendt af regeringen, kan træde i kraft, skal de offentliggøres i deres helhed i statstidende.

Juridiske databaser

Statstidende har en database, der omfatter al offentliggjort lovgivning siden 1960: [Iberlex](#).

Er der gratis adgang til databaser?

Adgangen til denne database er gratis.

Kort beskrivelse af indholdet

Ældre udgaver af statstidende (helt tilbage fra 1960) kan findes på statstidendes websted.

Der er en søgemaskine til søgninger efter love og bekendtgørelser, databaser, der indeholder oplysninger om forfatningsretspraksis siden 1980, statsadvokatens [*Abogacía del Estado*] fortolkning af retspraksis (kendelser og afgørelser siden 1997) og statsrådets retspraksis. Endelig tilbydes der en overvågningsstjeneste for notifikationer og offentlige bekendtgørelser samt informations-, konsultations- og dokumentationstjenester.

Relevante links

[IBERLEX/d](#) [atbase over spansk lovgivning](#)

Sidste opdatering: 12/03/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Frankrig

Dette afsnit indeholder en oversigt over de forskellige retskilder i Frankrig.

Retskilder

Frankrigs lovgivning består i det væsentligste af skriftlige bestemmelser, kaldet **retskilder**. Det kan være bestemmelser vedtaget af stater eller mellem stater, på nationalt plan, samt retspraksis fra de nationale eller internationale domstole eller regler, som er fastsat på lokalt plan, f.eks. kommunale beslutninger, eller bestemmelser vedtaget af faglige organisationer, som f.eks. lægernes sammenslutning, regler vedtaget af borgerne indbyrdes, som f.eks. kollektive overenskomster eller kontrakter, samt ikke mindst almindelig sædvane.

Alle disse forskellige bestemmelser vedtages efter et **regelhierarki**. Følgende er derfor gældende for en ny bestemmelse:

den skal respektere tidligere, bestemmelser på højere niveau

den kan ændre tidligere regler på samme niveau

den kan medføre ophævelse af modstridende regler på et lavere niveau.

Internationale retskilder

Traktater og internationale aftaler

For at en traktat kan træde i kraft i Frankrig, skal den først ratificeres og godkendes, og derefter offentliggøres. Visse traktater finder **direkte anvendelse** i fransk lovgivning, mens andre først skal gennemføres via en national bestemmelse.

EU-retten

Begrebet EU-ret omfatter bestemmelser fastsat af Det Europæiske Fællesskabs og Den Europæiske Unions institutioner. Det kan f.eks. være henstillinger, udtalelser, forordninger, beslutninger eller direktiver.

Nationale retskilder

Forfatningen

Forfatningen af 4. oktober 1958.

Præambelen til forfatningen af 27. oktober 1946, erklæringen om menneskerettighederne og borgernes rettigheder af 26. august 1789 samt de grundlæggende principper, der anerkendes i republikkens lovgivning, og som præambelen henviser til.

forfatningslove (*loi organiques*), som fremsendes til forfatningsrådet inden de udstedes, og som har til formål at supplere forfatningen.

Lovgivningen

Love, der vedtages af parlamentet, er underordnet forfatningen. Forfatningsrådet kan anmodes om at udtale sig om en lovs forenelighed med forfatningen, inden den udstedes, dvs. om den er i overensstemmelse med forfatningen. Republikkens præsident, premierministeren, formanden for nationalforsamlingen samt for senatet, 60 parlamentsmedlemmer eller 60 senatsmedlemmer kan forelægge en lov for forfatningsrådet. Efter henvisning fra det franske Conseil d'Etat eller den franske Cour de cassation kan Forfatningsrådet endvidere få forelagt anmodninger om ophævelse af gældende lov af borgere, der under en sag, hvor disse love finder anvendelse, anfægter disse loves gyldighed og deres forenelighed med forfatningssikrede rettigheder og friheder.

I medfør af artikel 55 i forfatningen rangerer internationale aftaler, som Frankrig har ratificeret, højere end lovgivningen. Forvaltningsdomstolene og de juridiske domstole skal afvise at anvende en lov, som viser sig at være uforenelig med en traktat, hvad enten denne er vedtaget før eller efter loven.

Administrative forskrifter

Anordninger

I henhold til forfatningens artikel 38 kan **regeringen** anmode parlamentet om tilladelse til at udstede retsakter inden for områder, der er omfattet af love. Disse anordninger er retsakter, indtil de ratificeres af lovgiver, og kan dermed anfægtes ved en forvaltningsdomstol.

Forordninger

Forordninger kan **opdeles i forskellige kategorier afhængigt af den myndighed, der udsteder dem**:

Dekreter udstedt af præsidenten for republikken eller premierministeren (når de er udstedt af Ministerrådet eller Statsrådet er en ændring kun mulig under samme betingelser)

beslutninger, interministerielle eller ministerielle

afgørelser truffet af myndigheder, der repræsenterer den franske stat på decentralt plan (præfekt, borgmester...) eller decentraliserede myndigheder (kommune, departement, region).

Kollektive overenskomster

Loven om arbejdsforhold indeholder generelle bestemmelser vedrørende arbejdsforhold. Denne lov danner rammen for forhandlingen af overenskomster og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter i den private sektor (arbejdsgivere og fagforeninger). Kollektive overenskomster omfatter således alle arbejdsforhold og sociale ydelser for arbejdstagerne i de pågældende organisationer (industri og genindvinding, hjem for unge arbejdstagere, supplerende plejehjem...).

Kollektive aftaler omfatter derimod kun et specifikt område (løn, arbejdstider...). De kollektive aftaler og overenskomster kan indgås for en bestemt sektor (gældende for alle virksomheder, der udøver samme aktivitet inden for et givent område), en virksomhed eller en institution. Anvendelsesområdet for den kollektive overenskomst kan udvides af arbejds-, social-, familie- og solidaritetsministeriet eller landbrugs- og fiskeriministeriet, så den omfatter alle enheder i den sektor, den er rettet mod.

Domme og administrativ praksis

Retspraksis er baseret på domme og administrativ praksis. Retspraksis fortolker loven, men principielt kun hvad angår den pågældende sag. Denne administrative praksis har, da den kan annullere en forordning, en overordnet retsanordnede værdi, men ikke en lovgivningsmæssig værdi.

Den institutionelle ramme

Lovgivningsprocessen i Frankrig

Der sondres mellem **lovforslag**, hvor initiativet til lovtæksten kommer fra regeringen, og som fremsættes i Ministerrådet af en minister, og **forslag**, hvor initiativet kommer fra Parlamentet. Begge former for lovforslag skal fremsættes for nationalforsamlingen eller senatet.

Lovforslaget sendes derefter til behandling i parlamentet. Det vedtages, når det er godkendt af de to forsamlinger.

Hvis de to forsamlinger ikke er enige, træder et paritetisk blandet udvalg sammen. Dette udvalg består af syv deputerede og syv senatorer, som er ansvarlige for at fremlægge en fælles lovtækt, hvilket normalt kan ske efter to behandlinger i hver forsamling. Regeringen kan imidlertid iværksætte en hasteprocedure; i dette tilfælde kan det paritetiske blandede udvalg nedsættes ved førstebehandlingen.

Senest 15 dage efter, at den af Parlamentet vedtagne tekst er fremsendt til regeringen godkendes lovtæksten (det vil sige den undertegnes) af præsidenten for republikken. Inden for denne frist kan præsidenten anmode om endnu en behandling af teksten, og forfatningsrådet kan anmodes om at kontrollere, at teksten er i overensstemmelse med forfatningen. Den vedtagne lov træder i kraft, når den er offentliggjort i den franske statstidende.

Offentliggørelse af love og forordninger

Love og forordninger er først bindende, når de er blevet **formidlet til de franske statsborgere**. Individuelle retsakter skal forkyndes for de personer, der bliver berørt af dem, hvorimod forordninger skal offentliggøres.

Reglerne vedrørende lovgivning og administrative forskrifter er blevet ændret ved anordning nr. 2005-164 af 20. februar 2004 med virkning fra den 1. juni 2004. Herefter bestemmer artikel 1 i Code Civil, at teksterne, medmindre andet er fastsat, træder i kraft på dagen efter deres offentliggørelse i statstidende. Ved hastesager kan følgende retsakter dog træde i kraft på dagen for deres offentliggørelse i statstidende: love, hvis der er indført mulighed herfor i dekretterne vedrørende deres bekendtgørelse, samt administrative forskrifter, for hvilke regeringen har udstedt særlige bestemmelser.

Udover **dekreter** skal **administrative forskrifter**, vedtaget af de statslige myndigheder (ministerielle beslutninger, retsakter vedtaget af uafhængige administrative myndigheder) også **offentliggøres i statstidende**. De ministerielle beslutninger offentliggøres desuden ofte i ministeriernes officielle bulletiner. For at en lov kan nøjes med at blive offentliggjort i den officielle bulletin, skal den kun vedrøre en meget specifik kategori af borgere (hovedsageligt tjenestemænd og embedsmænd i ministeriet).

Retsakter fra lokale myndigheder offentliggøres efter en særlig fremgangsmåde. De offentliggøres ikke i statstidende.

Cirkulærer eller instrukser har i princippet ingen lovgivende værdi. Disse retsakter begrænser sig til at fungere som vejledning vedrørende anvendelsen af love og dekreter, eller til at præcisere fortolkningen af visse bestemmelser.

For at være gældende skal de offentliggøres på premierministerens internetside, der er oprettet specifikt med henblik herpå (dekret 2008-1281 af 8. december 2008). Det er kun de vigtigste cirkulærer, der offentliggøres i den franske statstidende.

Juridiske databanker

De offentlige juridiske databaser i Frankrig er tilgængelige på internettet via en offentlig formidlingstjeneste på internettet (SPDDI), der er reguleret af [dekret nr. 2002-1064 af 7. august 2002](#) ([engelsk version](#))

Dette system beskrives detaljeret i [vejledningen](#) vedrørende anvendelse af oplysningerne på [Légifrance](#):

[Légifrance](#) indeholder følgende:

lovsamlinger, love og forordninger i konsolideret udgave ("**Legi**"-databasen)

dokumenter, der er offentliggjort i "*lois et décrets*"-udgaven af den franske statstidende ("**Jorf**"-databasen)

udvidede nationale kollektive overenskomster ("**Kali**"-basen)

afgørelser fra forfatningsrådet ("**Constit**"-databasen)

afgørelser fra kassationsretten og appelretterne ("**Cass**"-databasen for de afgørelser, der er offentliggjort i bulletinen, "**Inca**"-databasen for afgørelser, der ikke er offentliggjort, og "**Capp**"-databasen for afgørelser fra appelretterne)

afgørelser fra den øverste forvaltningsdomstol (*Conseil d'Etat*), domstolen til afgørelse af kompetencekonflikter mellem de almindelige domstole og forvaltningsdomstolene (*tribunal des conflits*) og fra forvaltningsdomstolenes appelinstanser samt et udvalg af afgørelser fra forvaltningsdomstolene ("**Jade**"-databasen)

beslutninger fra den franske databeskyttelsesmyndighed (CNIL) ("**CNIL**"-databasen).

Til orientering omfatter SPDDI endvidere en række andre websteder, som er tilgængelige enten direkte eller via [Légifrance](#):

[revisionsretten](#) (*Cour des comptes*), indeholder afgørelser fra skatteretterne

den officielle bulletin for de enkelte ministerier

generaldirektoratet for skatter: [dokumenter vedrørende skatter](#),

udenrigs- og Europaministeriet, adgang til internationale konventioner (["Pacte"](#)-databasen).

De enkelte websteder indeholder oplysninger om betingelserne for at hente og anvende oplysninger, der hører under ovennævnte anden kategori.

Légifrance indeholder også en [fortegnelse over databaser](#).

Der er endvidere adgang til en [liste over taksterne for at benytte Légifrance](#).

Databaser

Nedenstående er en ikke-udtømmende liste over juridiske databaser:

Databasen [LEGI](#) indeholder lovsamlinger, love og forordninger i konsolideret udgave.

[JORF](#) indeholder de dokumenter, der offentliggjort i "*lois et décrets*"-udgaven af den franske statstidende.

[KALI](#) indeholder udvidede nationale kollektive overenskomster.

[CONSTIT](#) indeholder afgørelser fra forfatningsrådet.

[JADE](#) indeholder afgørelser fra den øverste forvaltningsdomstol (*Conseil d'Etat*), domstolen til afgørelse af kompetencekonflikter mellem de almindelige domstole og forvaltningsdomstolene (*tribunal des conflits*) og fra forvaltningsdomstolenes appelinstanser samt et udvalg af afgørelser fra forvaltningsdomstolene

[CNIL](#) indeholder beslutninger fra CNIL (den franske databeskyttelsesmyndighed).

Retspraksis fra [kassationsretten](#) (*Cour de cassation*) kan ses på domstolens websted.

Det er muligt at hente [afgørelser fra kassationsretten](#) direkte på nettet, og visse [afgørelser fra kassationsretten er oversat](#) til engelsk, arabisk og mandarin.

Sidste opdatering: 13/12/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Kroatien

Kroatiens forfatning

[Kroatiens forfatning](#)

Kroatiens forfatning af 22. december 1990 (herefter "forfatningen af 1990"), som indførte den nye forfatningsmæssige orden af 1990, fastlagde sammensætningen af Kroatiens forfatningsdomstol (herefter "forfatningsdomstolen") samt karakteren af og begrænsningerne for dens beføjelser.

I henhold til forfatningen af 1990:

består forfatningsdomstolen af 11 dommere, der vælges for en periode på otte år af repræsentanternes hus på baggrund af et forslag fra distrikternes hus i Kroatiens parlament. Dommerne vælges blandt juridiske eksperter i topklasse, navnlig dommere, offentlige anklagere, advokater og juraprofessorer fra universiteterne.

vælger forfatningsdomstolen en formand for domstolen for en periode på fire år. Dommere ved forfatningsdomstolen må ikke varetage andre offentlige eller professionelle hverv.

har dommere ved forfatningsdomstolen samme immunitet som medlemmerne af Kroatiens parlament.

kan en dommer ved forfatningsdomstolen blive fritaget fra sit embede inden udløbet af sin valgperiode, hvis vedkommende ønsker det, hvis vedkommende idømmes en fængselsstraf eller hvis forfatningsdomstolen finder, at vedkommende som følge af varig uarbejdsdygtighed ikke er i stand til at varetage sine forpligtelser.

I henhold til forfatningen af 1990 er forfatningsdomstolens grundlæggende beføjelser:

at træffe afgørelse vedrørende overensstemmelsen mellem love og forfatningen og underkende love, som den finder forfatningsstridige

at træffe afgørelse om overensstemmelsen mellem anden lovgivning og forfatningen og underkende eller ophæve anden lovgivning, som den finder forfatningsstridig eller ulovlig

at beskytte de forfatningssikrede menneske- og borgerfriheder og -rettigheder i sager om tilsidesættelse af forfatningen

at træffe afgørelse i konflikter vedrørende jurisdiktion mellem lovgivende, udøvende og dømmende organer

at overvåge forfatningsmæssigheden af politiske partiers programmer og aktiviteter og, om nødvendigt, forbyde deres arbejde, hvis deres programmer eller aktiviteter truer med at udøve vold mod Kroatiens demokratiske forfatningsmæssige orden, selvstændighed, enhed eller territoriale integritet

at overvåge forfatningsmæssigheden og lovligheden af valg og folkeafstemninger og løse tvister i forbindelse med valg, som ikke henhører under domstolens kompetence

efter forslag fra Kroatiens regering at fastslå, at Kroatiens præsident er permanent ude af stand til at varetage sine opgaver, hvorefter præsidentens opgaver overdrages midlertidigt til formanden for det kroatiske parlament

at træffe afgørelse med to tredjedeles flertal blandt alle dommerne om en anklage mod Kroatiens præsident om embedsmissbrug. Sagen iværksættes ved to tredjedeles flertal blandt alle repræsentanterne i repræsentanternes hus i det kroatiske parlament. Hvis forfatningsdomstolen opretholder anklagen, ophører den kroatiske præsidents forpligtelser i henhold til forfatningen.

Forfatningen af 1990 bestemmer ligeledes, at en forfatningslov skal fastlægge betingelserne for valg af dommere til forfatningsdomstolen og ophøret af deres tjenesteperiode, vilkårene og tidsfristerne for iværksættelse af procedurer vedrørende forfatningsmæssighed og lovlighed, proceduren for og retsvirkningerne af domstolens afgørelser, beskyttelsen af de forfatningssikrede menneske- og borgerfriheder og -rettigheder og andre spørgsmål med relevans for varetagelsen af forfatningsdomstolens pligter og arbejde, samt at denne forfatningslov skal vedtages ved hjælp af den fastlagte procedure for ændring af forfatningen.

Siden 1990 har det ud over forfatningsloven om Kroatiens forfatningsdomstol ikke været nødvendigt at vedtage en lov under den forfatningsmæssige orden ved hjælp af den procedure, som er fastlagt for ændringer af selve forfatningen, dvs. love, som forfatningen tildeler forfatningsværdi. Dette er et klart udtryk for den store betydning og den vigtige rolle, som prøvelse af forfatningsmæssighed spiller i Kroatiens retsorden.

I overensstemmelse med forfatningen af 1990 vedtog det kroatiske parlament i 1991 den første forfatningslov om Kroatiens forfatningsdomstol (herefter "forfatningsloven af 1991"), som yderligere fastlægger de beføjelser, der i henhold til forfatningen af 1990 tildeles forfatningsdomstolen.

Den første ændring af forfatningen af 1990 fandt sted i slutningen af 1997 med vedtagelsen af forfatningsloven om ændring og supplering af Kroatiens forfatning. Ingen af bestemmelserne i forfatningen af 1990 om forfatningsdomstolens beføjelser blev ændret eller suppleret ved disse ændringer og tilføjelser.

I september 1999 vedtog parlamentet en ny forfatningslov om Kroatiens forfatningsdomstol (herefter "forfatningsloven af 1999").

Den anden ændring af forfatningen fandt sted ved udgangen af 2000 med vedtagelsen af ændringen af Kroatiens forfatning. Disse ændringer af forfatningen medførte en væsentlig udvidelse af forfatningsdomstolens beføjelser, og antallet af dommere steg fra de oprindelige 11 til i alt 13 dommere. Ud over de beføjelser, der allerede er fastlagt i forfatningen af 1990, blev forfatningsdomstolen tildelt følgende nye beføjelser:

at revidere en lovs forfatningsmæssighed og forfatningsmæssigheden og lovligheden af anden lovgivning, der ikke længere er i kraft, såfremt der ikke er forløbet mere end ét år fra datoen for lovens ophør til datoen for indgivelsen af anmodningen eller forslaget om at indlede en sag

at overvåge gennemførelsen af forfatningsmæssigheden og lovligheden og holde repræsentanternes hus i det kroatiske parlament underrettet om enhver form for observeret forfatningsstridighed og ulovlighed

hvis den konstaterer, at et kompetent organ ikke har udstedt forskrifter med henblik på gennemførelse af forfatningen, love og andre bestemmelser, selv om det var forpligtet hertil, skal forfatningsdomstolen underrette Kroatiens regering herom. Hvis regeringen er det organ, der skulle have udstedt forskrifterne, skal domstolen underrette repræsentanternes hus i det kroatiske parlament

efter forslag fra Kroatiens regering at vedtage en afgørelse, hvorved formanden for det kroatiske parlament tiltræder som midlertidig præsident for Kroatien, såfremt præsidenten er forhindret i at varetage sine forpligtelser i en længere periode på grund af sygdom eller uarbejdsdygtighed, og navnlig hvis præsidenten ikke kan træffe afgørelse om uddelegering af sine forpligtelser til en midlertidig afløser

at give forudgående samtykke til frihedsberøvelse af eller indledning af en straffesag mod Kroatiens præsident

at træffe afgørelse vedrørende en appel mod en afgørelse fra det nationale retsråd om at fritage en dommer fra sit dommerembede og træffe afgørelse vedrørende en appel mod en afgørelse fra det nationale retsråd om en dommers disciplinæransvar. Begge afgørelser skal træffes senest 30 dage efter indgivelsen af appellen (afgørelsen udelukker retten til at anlægge sag om tilsidesættelse af forfatningen).

Den tredje ændring af forfatningen af 1990 fandt sted i starten af 2001. Disse ændringer medførte ikke ændringer eller suppleringer til de forfatningsmæssige bestemmelser af 2000, som i omfattende grad havde udvidet forfatningsdomstolens beføjelser i forhold til forfatningen af 1990. Ændringerne sørgede blot for, at terminologien i den del af forfatningen, der har relevans for forfatningsdomstolen, er i overensstemmelse med terminologien i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Desuden blev alle referencer til repræsentanternes hus og distrikternes hus i det kroatiske parlament i de af forfatningens eksisterende bestemmelser, der er relevante for forfatningsloven, fjernet, fordi ændringerne af forfatningen i 2001 samlede det nationale parlament i én forsamling (distrikternes hus blev nedlagt, og de bestemmelser, der refererede til repræsentanternes hus, blev erstattet med bestemmelser, der referer til det kroatiske parlament).

I marts 2002 blev forfatningsloven om ændring og supplering af Kroatiens forfatningsdomstol vedtaget, hvilket bragte teksten i forfatningsloven af 1999 i overensstemmelse med de udvidede beføjelser, som forfatningsdomstolen blev tildelt ved den ændrede forfatning af 2000. Denne lov er stadig gældende.

I 1963 blev prøvelse af forfatningsmæssighed indført i Kroatien, og forfatningsdomstolen begyndte sit virke i 1964.

Prøvelse af forfatningsmæssighed i Kroatien kan inddeles i to historiske perioder:

Prøvelse af forfatningsmæssighed i den tidligere Socialistiske Republik Kroatien fra 1963 til 1990. I denne periode var Kroatien en af seks føderale enheder (republikker), som udgjorde den tidligere Socialistiske Føderative Republik Jugoslavien (herefter "det tidligere Jugoslavien").

Prøvelse af forfatningsmæssighed i Kroatien fra 1990 til i dag, som er perioden efter, at Kroatien blev selvstændig og uafhængig.

Den vigtigste strafferetlige lovgivning

 Strafferet:

Straffeloven

Strafferetsplejeloven
Loven om mindre forseelser
Loven om ungdomsdomstole
Loven om beskyttelse af personer med sindslidelser
Loven om ingen forældelsesfrist for forbrydelser vedrørende profitmageri, økonomisk overgang og privatisering i en krigssituation
Loven om økonomisk erstatning til ofre for strafbare handlinger
Loven om juridiske personers ansvar for strafbare handlinger
Loven om amnesti
Loven om proceduren for konfiskering af gevinsten af strafbare handlinger og mindre forseelser
Loven om retlige konsekvenser af domme, straffeattester og resocialisering
Loven om prøveløsladelse

Den vigtigste civile, handelsretlige og forvaltningsretlige lovgivning

Civilret:

Loven om håndhævelse
Loven om voldgift
Loven om gratis retshjælp
Loven om validering
Loven om mægling
Arveloven
Loven om civile forpligtelser
Den civile retsplejelov
Loven om ejerskab og andre tinglige rettigheder
Loven om leje og køb af forretningssteder
Matrikelloven
Loven om Kroatiens ansvar for skade forårsaget i den tidligere Socialistiske Føderative Republik Jugoslavien, som den tidligere Socialistiske Føderative Republik Jugoslavien var ansvarlig for
Loven om Kroatiens ansvar for skade forårsaget af medlemmer af kroatisk bevæbnede styrker og anden ordensmagt under den kroatisk uafhængighedskrig
Loven om ansvar for skade forårsaget af terrorhandling og offentlige demonstrationer
Loven om forbud mod overførsel af rådigheds- og brugsretten til bestemt offentligt ejet fast ejendom til andre brugere eller overførsel af ejerskabet til fysiske og juridiske personer
Loven, der fratager visse juridiske personer retten til at råde over og komme i besiddelse af aktiver i Kroatien
Loven om løsning af konflikter mellem love og andre landes bestemmelser i særlige forhold

Handelsret:

Konkursloven
Selskabsloven
Retsregisterloven
Loven om indførelse af det europæiske selskab (SE) og europæiske økonomiske firmagrupper (EØFG)

Forvaltningsret:

Loven om ekspropriation
Loven om ekspropriation og tilkendelse af erstatning
Loven om forvaltningsmæssige konflikter
Loven om erstatning for aktiver, der blev konfiskeret under det jugoslaviske kommunistiske styre
Bestemmelser og internationale traktater om anvendelsen af loven om erstatning for aktiver, der blev konfiskeret under det jugoslaviske kommunistiske styre
Sidste opdatering: 22/08/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Italien

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Italien.

Retskilder

Som i ethvert moderne demokrati er det politiske system i Italien baseret på en tredeling af magten i den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt. Italienske retskilder fastlægges som regel af den lovgivende magt og håndhæves af den udøvende magt. Den dømmende magt griber ind, når loven brydes.

Loggivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Retskilderne i Italien er i prioriteret rækkefølge:

forfatningen

lovene (lovbøger og andre parlamentariske love samt regionale love)

bekendtgørelser

sædvaneret.

En folkeafstemning kan være en retskilde, hvis den ophæver en tidligere lov.

Loven er åben for fortolkning, og retspraksis kan få indflydelse på efterfølgende afgørelser. Retsvidenskaben er dog ikke fuldstændig bindende, da det italienske retssystem bygger på romerretten, hvor positiv, nedskreven lovgivning er den primære retskilde.

Forfatningen er den øverste retskilde. Den er udformet af en forfatningsmagt og kan kun ændres ved en særlig procedure, som er mere kompleks end proceduren for ændring af den almindelige lovgivning.

Parlamentariske love er resultatet af behandlingen i både deputeretkammeret (Camera dei Deputati) og senatet (Senato) og skal håndhæves og overholdes i hele Italien. Disse omfatter ikke særlove, der vedtages for bestemte geografiske områder eller i forbindelse med bestemte begivenheder, f.eks. et jordskælv. Regionale love gælder kun i den relevante region og kun særlige emner.

I visse tilfælde kan regionale love integreres i de statslige love (hvis sådanne findes) eller gøres gældende for hele landet (hvis der ikke foreligger national lovgivning på området), f.eks. inden for handel, uddannelse, videnskabelig forskning, sport, havne og lufthavne, sikkerhed på arbejdspladsen og kultur. Bekendtgørelser er regelinstrumenter med oplysninger om håndhævelse af både den nationale og den regionale lovgivning.

Regelhierarki

Det italienske retssystem er i overensstemmelse med internationale regler og EU-lovgivning, både sædvaneret og nedskreven ret.

Retskilderne er hierarkisk opdelt. I henhold til retsstatsprincippet må en lov ikke være i modstrid med forfatningen, og bekendtgørelser og lign. må ikke være i modstrid med en lovkilde.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Normalt er det parlamentet og de regionale råd, der har ansvar for at vedtage retsregler.

I særlige tilfælde kan regeringen vedtage love (med efterfølgende bekræftelse/ændring i parlamentet). Dette kan gøres i nødsituationer eller i tilfælde, hvor parlamentet har uddelegeret beføjelserne.

Bekendtgørelser udstedes normalt af regeringen eller de regionale råd og indeholder oplysninger om anvendelse af lovene.

Beslutningsprocedurer

Den normale procedure for vedtagelse af love består af tre faser:

Fremsættelse af lovforslag: Initiativretten ligger hos regeringen, medlemmerne af parlamentet, vælgergrupper (borgere), de regionale råd og visse særlige institutioner.

Behandling og afstemning: Dette kan gøres på mange forskellige måder, afhængigt af de interne regler i parlamentet.

Bekendtgørelse og offentliggørelse: Består af en bekendtgørelse fra den italienske præsident og offentliggørelse i den officielle lovtidende.

Juridiske databaser

 Normattiva-projektet blev lanceret i marts 2010 med det formål at fremme digitaliseringen og klassificeringen af statslige og regionale bestemmelser, der håndhæves af de offentlige administrationer, gøre det lettere for borgerne gratis at søge og konsultere disse bestemmelser og stille instrumenter til rådighed til en lovgivningsmæssig revision, hvilket er premierministerens, Republikkens Senats og Deputerkammerets ansvar.

Dokumenterne i Normattiva-databasen kan konsulteres på tre måder:

originaludgaven, der offentliggøres i Italiens officielle tidende

den udgave, der er gældende på datoen for konsulteringen af databasen, og

den udgave, der var gældende på enhver givne tidligere dato angivet af brugeren.

Når databasen er fuldstændig, vil den omfatte hele det statslige lovkompleks i form af nummererede retsakter (love, lovdekreter og andre nummererede retsakter). I øjeblikket indeholder den omkring 75 000 retsakter, som alle er vedtaget siden 1946. Den indeholder ikke ministerielle bekendtgørelser.

Projektet er stadig i udviklingsfasen. I fremtiden:

vil det være muligt at navigere i hele databasen via dynamiske links fra den ændrede bestemmelse til den relevante artikel i den kommende ændringsretsakt vil søgefunktionen blive opgraderet til at omfatte søgninger "på begreber" samt på semantisk kategori

vil alle retsakter, som blev offentliggjort, da Italien var et kongerige (1861-1946), være omfattet og blive stillet til rådighed

vil databasen indeholde links til alle andre offentlige databaser over retsakter, idet man vil starte med dem, der indeholder regionale love og fællesskabslovgivning.

Sidste opdatering: 18/06/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Cypern

Ifølge artikel 1 i Cyperns forfatning (Σύνταγμα) er Republikken Cypern en uafhængig, suveræn republik med præsidentstyre, baseret på principperne om lovlighed, magtdeling (udøvende, lovgivende og dømmende), et upartisk retsvæsen og respekt for og beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.

Menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder sikres i forfatningens anden del, der afspejler den europæiske menneskerettighedskonvention (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (Ε.Σ.Α.Δ.), og det hedder i forfatningens artikel 35, at de lovgivende, udøvende og dømmende myndigheder i Republikken er forpligtede til inden for rammerne af deres respektive kompetencer at sikre effektiv gennemførelse af bestemmelserne i denne del.

Lovlighed sikres ikke kun i den nedskrevne forfatning og lovens bestemmelser, men også af, at regeringen har pligt til at overholde de forfatningsmæssige begrænsninger for dens virke og sikre, at den lovgivende magt vedtager forfatningslove, og at retsvæsenet er uafhængigt og upartisk.

Retskilder

1. EU-lovgivning

Den 1. maj 2004 blev Cypern et fuldgyldigt, ligestillet medlem af EU og er som sådan omfattet af EU-lovgivningen. Ifølge Den Europæiske Unions Domstols (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) retspraksis har EU-lovgivning forrang for medlemsstaternes nationale lovgivning, både nationale love og forfatninger. EU-lovgivningens forrang for Republikken Cyperns forfatning er sikret i denne forfatning, som blev ændret med lov om den femte ændring af forfatningen (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (lov 127(I)/2006), der præciserer EU-lovgivningens forrang for forfatningen.

Republikken Cypern har også tilpasset og harmoniseret sine nationale love i forhold til EU-lovgivningen i form af vedtagelsen af adskillige retsakter. Samtidig er forskellige bestemmelser i de nationale love, herunder bestemmelser i forfatningen som beskrevet ovenfor, blevet ophævet og ændret.

EU-lovgivningen er derfor den retskilde, der har forrang i Republikken Cypern, og den omfatter både de regler, som medlemsstaterne har vedtaget, dvs.

traktater om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og deres protokoller og bilag, som efterfølgende er blevet suppleret eller ændret, og regler udstedt af EU's institutioner i form af forordninger, direktiver og beslutninger/afgørelser. Den omfatter også regler i internationale aftaler, som er indgået mellem EU og tredjelande eller internationale organisationer, generelle og grundlæggende retsprincipper, sædvaneret, de overordnede bestemmelser i international folkeret samt EU-Domstolens retspraksis, ifølge hvilken de grundlæggende menneskerettigheder som generelle retsprincipper udgør en integrerende del af EU-lovgivningen.

2. Republikken Cyperns forfatning

Republikken Cyperns forfatning blev vedtaget i 1960, da landet blev erklæret uafhængigt, og ifølge forfatningens artikel 179 er den Republikken Cyperns øverste lovgivning. Efter Republikken Cyperns tiltrædelse af Den Europæiske Union og ændringen af forfatningen som beskrevet i ovenstående punkt 1 har EU-lovgivning forrang for landets forfatningsorden, og retsreglerne i forfatningen skal stemme overens med EU-lovgivningen.

3. Internationale konventioner/traktater/aftaler

I henhold til forfatningens artikel 169 har internationale konventioner, traktater og aftaler, når de er tiltrådt ved beslutning truffet af ministerrådet, ratificeret ved lov og offentliggjort i Cyperns statstidende, forrang for enhver national lov (med undtagelse af forfatningen), og er der ikke overensstemmelse mellem dem og lovene, har de forrang, forudsat at de anvendes tilsvarende af de øvrige parter.

4. Formelle love

Formelle love er love vedtaget i repræsentanternes hus (Βουλή των Αντιπροσώπων), som har lovgivningsmæssige beføjelser, og de skal være i overensstemmelse med både EU-lovgivning og forfatningen.

I henhold til bestemmelserne i forfatningens artikel 188 gælder følgende love i Republikken Cypern: love, som var opført i lovbogen på uafhængighedsdagen i medfør af samme artikel, medmindre der er eller vil blive vedtaget en anden bestemmelse i medfør af en lov, der finder anvendelse eller er vedtaget i overensstemmelse med forfatningen, samt love vedtaget af repræsentanternes hus (Βουλή των Αντιπροσώπων) efter uafhængigheden.

5. Retsakter

Retsakter er retsinstrumenter udstedt af den udøvende magt i medfør af dennes beføjelser og skal være i overensstemmelse med både EU-lovgivning, forfatningen og lovene.

Forvaltningens beføjelse til at udstede supplerende retsregler (sekundær lovgivning), som er nødvendige for at anvende og gennemføre en lov, kaldes lovgivningsmæssige beføjelser, og selvom de lovgivningsmæssige beføjelser i Cypern ligger hos repræsentanternes hus, er førstnævnte tilladt for at kunne regulere specifikke spørgsmål eller spørgsmål af interesse eller tekniske eller detaljspørgsmål.

6. Højesterets (Ανώτατο Δικαστήριο) retspraksis

I Cypern er domme afsagt af højesteret bindende for alle lavere retsinstanter. Når højesteret således i en dom fortolker en lov, opfattes denne dom som en retskilde.

7. Sædvaneret – Princippet om lighed

Sædvaneret (κοινοδικαίο) og princippet om lighed (επιείκεια) er også retskilder i sager, hvor der ikke findes andre lovgivningsmæssige bestemmelser.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Skriftlige

Republikken Cyperns forfatning

Internationale konventioner/traktater/aftaler indgået med tredjelande, ratificeret ved lov og offentliggjort i Cyperns statstidende, som har forrang for enhver national lov, forudsat at de anvendes tilsvarende af de øvrige parter.

Ifølge forfatningens artikel 188: love, der var i kraft før uafhængighedsdagen i overensstemmelse med denne artikels bestemmelser, medmindre der er eller vil blive vedtaget andre bestemmelser i medfør af en lov, der finder anvendelse eller er vedtaget i medfør af forfatningen. Love vedtaget af repræsentanternes hus efter uafhængigheden

Retsakter (Κανονιστικές Πράξεις) (forordninger) (Κανονισμοί).

Ikke skriftlige

Retspraksis fra højesteret, EU-Domstolen og Menneskerettighedsdomstolen.

Sædvaneret og princippet om lighed, medmindre der er eller vil blive vedtaget andre bestemmelser i medfør af en lov, der finder anvendelse eller er vedtaget i medfør af forfatningen.

Regelhierarki

Efter Republikken Cyperns tiltrædelse af EU er regelhierarkiet i Republikken Cypern som følger:

EU-LOVGIVNING

REPUBLIKKEN CYPERNS FORFATNING

INTERNATIONALE KONVENTIONER/TRAKTATER/AFTALER

FORMELLE LOVE

RETSAKTER

HØJESTERETS RETSPRAKSIS

SÆDVANERET OG PRINCIPPET OM LIGHED

Sædvaneret og princippet om lighed er retskilder og anvendes i sager, hvor der ikke findes andre lovgivningsmæssige bestemmelser/institutionelle rammer.

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

I Republikken Cyperns forfatning er der en klar tredeling af magten. Den udøvende magt udøves af præsidenten, vicepræsidenten og ministerrådet, den dømmende magt af Cyperns domstole, og den lovgivende magt af repræsentanternes hus, der er Cyperns øverste lovgivende organ. Selvom repræsentanternes hus er det øverste lovgivende organ, har den udøvende magt mulighed for at vedtage retsregler, der er nødvendige for at anvende en lov, og for at reagere i de mange tilfælde, hvor loven skal anvendes. Forvaltningens beføjelse til at udstede supplerende retsregler, der er nødvendige for anvendelsen og gennemførelsen af en lov, kaldes reguleringsbeføjelser.

Beslutningsprocedurer

Proceduren for vedtagelse af en lov indledes med, at der fremsættes et udkast til et lovforslag eller et lovforslag. Et udkast til et lovforslag kan fremsættes af repræsentanterne, mens lovforslag kan fremsættes af ministre. Alle lovforslag og udkast til lovforslag, der fremsættes i repræsentanternes hus, henvises først til behandling i det kompetente parlamentsudvalg og efterfølgende til forhandling i plenarforsamlingen.

Love og resolutioner vedtages i repræsentanternes hus ved simpelt flertal af de tilstedeværende repræsentanter, og når de er vedtaget, sendes de til republikkens præsidents kontor. Denne enten udsteder dem ved at bekendtgøre dem i Cyperns statstidende eller henviser dem tilbage til repræsentanternes hus til fornyet behandling. Fastholder repræsentanternes hus sit forslag, skal præsidenten udstede den pågældende lov, medmindre han benytter sig af sin konstitutionelle ret til at henvise forslaget til højesteret, som så kan afgøre, om det pågældende lovforslag er i overensstemmelse med forfatningen eller EU-lovgivningen. Hvis højesteret bestemmer, at det er tilfældet, bekendtgøres det umiddelbart derefter, hvis ikke, bekendtgøres det ikke.

Love indføres i lovbogen efter bekendtgørelse i Cyperns statstidende eller på den dato, der er anført i loven, og kan ophæves ved en anden lov eller ved stiltiende ophævelse under særlige omstændigheder.

Juridiske databaser

Følgende juridiske databaser er tilgængelige i Republikken Cypern:

 [CYLAW](#)

 [CYPERNS RETSPORTAL](#) (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Er der gratis adgang til databaserne?

Der er gratis adgang til CYLAW. CYPERNS RETSPORTAL er kun tilgængelig for abonnenter.

Kort beskrivelse

1. CYLAW

CyLaw blev oprettet i januar 2002 som en ikkeoverskudsgivende database, der skal tilbyde gratis, uvildig retsinformation om og give adgang til kilder til cypriotisk lov som led i den internationale bevægelse i retning af fri adgang til loven, som den er medlem af. CyLaw-databaserne indeholder domme afsagt siden 1997 af højesteret og familiedomstolen i anden instans, bestemmelserne i den civile retspleje og en række juridiske artikler og tekster.

Dommene i CyLaw-databasen er registreret elektronisk af højesteret. Dommene i databasen er de autentiske tekster som afsagt af højesteret uden ændringer eller rettelser.

2. Cypers retsportal

Cypers retsportal giver bl.a. let adgang til nye artikler, tekster og artikler af umiddelbar interesse for alle, der er involveret i juridiske spørgsmål, samt adgang til en juridisk database for abonnenter, der indeholder databaser med Republikken Cypers lovgivning ('Νομοθεσία') og sædvaneret ('Νομολογία'). Lovfortegnelsen (Ευρετήριο των Νόμων) indeholder en fortegnelse over alle love i lovbogen og love, som er blevet ophævet, samt en fortegnelse over alle relaterede forordninger. Disse fortegnelser ajourføres løbende, når Cypers statstidende udkommer.

Fortegnelsen over sædvaneret (Ευρετήριο της Νομολογίας) indeholder en søgefunktion, så man kan søge efter alle afgørelser ud fra forskellige søgekriterier.

Relevante links

[Rigsadvokatur](#)

[Højesteret](#)

[Repræsentanternes hus](#)

Sidste opdatering: 23/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [\[tv\]](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Letland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Letland.

Retskilder

Letland har et kontinentalt europæisk retssystem. Den væsentligste retskilde er nedskrevne lovbestemmelser.

Lovgivning

Forholdet mellem offentligretlige organer og den enkelte borger eller andre rettighedshavere reguleres af lovbestemmelser (*ārējie normatīvie akti*).

Typer lovbestemmelser og deres plads i landets retsorden:

Letlands forfatning

love vedtaget af parlamentet

forskrifter udstedt af ministerierne

forskrifter udstedt af Letlands nationalbank, kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed (i den lettiske retsorden har disse samme status som forskrifter udstedt af ministerierne)

bindende kommunale forskrifter.

EU-retsakter anvendes i overensstemmelse med deres placering i hierarkiet af retsakter. Myndighederne og domstolene skal, når de anvender EU-retlige bestemmelser, også tage hensyn til EU-Domstolens praksis.

Internationale retsakter skal uanset kilden hertil anvendes i overensstemmelse med deres plads i hierarkiet af retsakter. Hvis en bestemmelse i en international retsakt og en national lettisk retsakt med samme retskraft er modstridende, finder bestemmelsen i den internationale retsakt anvendelse.

Love og forskrifter udstedt af ministerierne er bindende i hele Letland, og manglende kendskab til loven er ikke straffrihedsgrund. Manglende kendskab til love og forskrifter fritager ikke nogen fra deres pligt til at overholde disse.

Bindende kommunale forskrifter er bindende for alle privatpersoner og juridiske personer i det pågældende administrative område.

Organer, som er berettiget til at udstede retsakter, er:

det lettiske folk, som led i udøvelsen af dets lovgivningsbeføjelser (en tiendedel af alle vælgere kan fremsætte lovforslag for parlamentet. Befolkningen kan også deltage i folkeafstemninger)

Saeima (parlamentet) har beføjelse til at vedtage lovgivning

Ministerierne kan udstede forskrifter med hjemmel i lov

Letlands nationalbank, kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed kan udstede forskrifter med hjemmel i lov

lokale myndigheder kan udstede forskrifter med hjemmel i lov.

Interne retsforskrifter

En intern retsforskrift (*iekšējie normatīvie akti*) udstedes af et offentligretligt organ med det formål at fastlægge dens egne interne arbejdsprocedurer eller arbejdsprocedurer for en underordnet myndighed eller at afklare den nærmere fremgangsmåde ved anvendelsen af lovgivning på dennes ressortområde.

Interne retsforskrifter er ikke bindende for privatpersoner. Hvis et organ træffer en afgørelse i forhold til en privatperson, kan den derfor ikke denne på en intern retsforskrift.

Af eksempler på interne retsforskrifter kan nævnes:

vedtægter (*nolikums*), der regulerer et organs interne opbygning og organisation

forretningsorden (*reglaments*): regulerer strukturen for organets enheder og deres arbejde

anbefalinger (*ieteikumi*): indfører procedurer for udøvelsen af de skønsmæssige beføjelser, der er fastsat ved lov eller interne retsforskrifter, således at der indføres en ensartet praksis ved behandlingen af sammenlignelige sager – i nogle situationer kan anbefalinger fraviges, hvis der er en god grund hertil

anvisninger (*instrukcija*): regulerer anvendelsen af almindelige retsforskrifter og almindelige retsprincipper

interne forvaltningsforskrifter (*iekšējie noteikumi*): fastlægger proceduren for vedtagelse af forvaltningsafgørelser, hvordan embedsmænd og andre medarbejdere skal udøve deres hverv, adfældsregler, sikkerhed på arbejdspladsen og andre spørgsmål vedrørende det pågældende organs aktiviteter.

Alle typer interne retsforskrifter har samme retlige status. Hvis der opstår en konflikt mellem de forskellige interne regler, skal den højeste myndigheds regler følges.

Organer, som kan udstede interne retsforskrifter, er:

ministerierne
organer, der henhører under ministerierne
offentligretlige organers bestyrelser
en myndigheds øverste chef

Retskilder: klasser

Retskilderne kan inddeles i følgende klasser:

love og forskrifter (*normativ akt*): retsakter, der fastlægger, fuldbyrder, ændrer eller ophæver love. Love og forskrifter kan opdeles i almindelig lovgivning og interne retsforskrifter

almindelige retsprincipper: nedskrevne (i love og forskrifter) eller uskrevne generelle retsgrundsætninger, der regulerer den grundlæggende retsordens funktion i samfundet

sædvaneret: adfærdsnormer, der er udviklet i takt med deres faktiske anvendelse i et historisk perspektiv. Sædvaneretten anvendes i forbindelse med

udvikling af rettigheder og fortolkning af lovens bestemmelser, hvis det pågældende spørgsmål ikke er reguleret ved lov eller en intern retsforskrift

retspraksis: retsafgørelser, der indeholder korrekt og værdifuld abstrakt juridisk vejledning, som domstolene kan anvende i deres præmisser i andre sager

retsvidenskab (*doktrina*): akademiske afhandlinger om fortolkning af lovens bestemmelser, deres oprindelse og anvendelse. Retsvidenskaben anvendes i vidt omfang af domstolene og statsforvaltningen som led i begrundelsen for deres afgørelser.

Regelhierarki

Primære retskilder

Love og forskrifter: den retskilde, der er højest placeret i den nationale retsorden. De anvendes i overensstemmelse med deres plads i hierarkiet over retsakter.

Almindelige retsprincipper: denne retskilde finder anvendelse, når et spørgsmål ikke er reguleret i en lov eller forskrift. De anvendes også til at fortolke love og forskrifter. Almindelige retsprincipper har samme retskraft og er ikke organiseret hierarkisk.

Sædvaneret: anvendes i forbindelse med udvikling af rettigheder og fortolkning af lovens bestemmelser, hvis et spørgsmål ikke er reguleret ved lov eller en anden retsforskrift.

Sekundære retskilder

Retspraksis: domme, der i overensstemmelse med de formelle regler er bindende for en domstol ved behandlingen af en sag. Disse domme har lovs kraft, er bindende for enhver og har samme retskildевærdi som love.

Forfatningsdomstolens afgørelser er bindende for alle statslige og lokale myndigheder, institutioner og embedsmænd, herunder domstolene, samt fysiske og juridiske personer. En lovbestemmelse (lov), som ifølge forfatningsdomstolen strider mod en lovbestemmelse, der er højere placeret i det retlige hierarki, mister sin gyldighed, fra den dag hvor forfatningsdomstolens afgørelse offentliggøres, medmindre forfatningsdomstolen bestemmer andet.

Hvis forfatningsdomstolen erklærer, at en international aftale, som er undertegnet eller indgået af Letland, strider mod forfatningen, har regeringen pligt til at foretage ændringer i denne aftale, opsige den, suspendere den eller undlade at tiltræde den.

Hvis en endelig afgørelse fra forfatningsdomstolen i en sag indeholder en fortolkning af en lovbestemmelse, er fortolkningen bindende for alle statslige og lokale myndigheder, institutioner og embedsmænd, domstole samt fysiske og juridiske personer.

Retsvidenskab anvendes i omfattende grad i domstolenes og statsforvaltningens begrundelser for deres afgørelser. Retsvidenskaben har ingen retskraft og er ikke bindende.

Institutionelle rammer

Institutioner, der har til opgave at vedtage lovgivning

Retten til at lovgive ligger hos **Saeima** og **Letlands befolkning**, der har ret til at deltage i folkeafstemninger.

Ministerierne kan i følgende tilfælde vedtage retsforskrifter i form af anordninger (*noteikumi*):

hvis de ifølge loven har beføjelse hertil

for at godkende en international aftale eller et udkast til en international aftale, for at opsige eller suspendere en international aftale, medmindre andet er foreskrevet i forfatningen eller loven

hvis det er nødvendigt for anvendelsen af EU's retsakter, og hvis det pågældende spørgsmål ikke er reguleret ved lov. Sådanne forskrifter kan ikke begrænse en privatpersons grundlæggende rettigheder.

Letlands nationalbank, kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og **kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed** kan udstede forskrifter (*noteikumi*) med bemyndigelse ved lov og inden for deres kompetenceområde.

Lokale myndigheder kan udstede bindende forskrifter baseret på love eller ministirielle retsforskrifter.

Lovgivningsproceduren

Dette afsnit indeholder en kort oversigt over proceduren ved udarbejdelse af ny lovgivning.

Love

Fremsættelse af lovforslag for parlamentet

Lovforslag kan fremsættes for parlamentet af præsidenten, ministrene, parlamentariske udvalg, mindst fem parlamentsmedlemmer eller, i overensstemmelse med den procedure, der er fastsat i forfatningen, af en tiendedel af vælgerne.

Behandling og vedtagelse af lovforslag i parlamentet

Lovforslag gennemgår tre behandlinger i parlamentet. Der kræves kun to behandlinger for at vedtage lovforslag, som anses for at være uopsættelige, forslag til statsbudgettet, ændringer til statsbudgettet og lovforslag om godkendelse af internationale aftaler.

Et lovforslag anses for at være vedtaget og får lovs kraft, når det har gennemgået tre behandlinger, eller i de ovenfor anførte tilfælde to behandlinger, og når et absolut flertal af de tilstedeværende parlamentsmedlemmer har stemt for lovforslaget.

Stadfæstelse af love

Alle vedtagne love sendes af Saeimas formand (*Prezidijs*) til præsidenten med henblik på stadfæstelse.

Præsidenten stadfæster love vedtaget af Saeima tidligst ti dage og senest 21 dage efter vedtagelsen. Loven træder i kraft 14 dage efter dens bekendtgørelse (offentliggørelse) i *Latvijas Vēstnesis*, Letlands lovtidende, medmindre andet bestemmes i loven.

Ret til at udskyde stadfæstelsen af en lov

Præsidenten kan kræve, at en lov tages op til fornyet behandling, og kan udskyde stadfæstelsen af en lov i op til måneder.

Præsidenten har en selvstændig ret til at begære fornyet behandling af en lov, men kan kun udskyde stadfæstelsen af en lov, hvis mindst en tredjedel af alle parlamentsmedlemmerne anmoder herom. Præsidenten eller en tredjedel af parlamentsmedlemmerne kan udøve ovenstående rettigheder inden for ti dage efter Saeimas vedtagelse af loven.

En lov, der udskydes i overensstemmelse med ovenstående procedure, sættes til folkeafstemning, hvis mindst en tiendedel af alle vælgere giver udtryk for et ønske herom ved en underskriftsindsamling. Hvis der ikke indkommer en sådan anmodning i løbet af to måneder, bekendtgøres loven. Der afholdes ikke folkeafstemning, hvis Saeima stemmer om loven igen, og mindst tre fjerdedele af alle parlamentsmedlemmer her stemmer for loven.

En lov, der er vedtaget af Saeima, og hvis stadfæstelse udsendt af præsidenten, kan ophæves ved en folkeafstemning, hvis antallet af de afgivne stemmer svarer til mindst halvdelen af antallet af vælgere, som deltog ved det forrige parlamentsvalg, og hvis flertallet stemmer for at ophæve loven.

Det er dog ikke alle love, der kan gøres til genstand for en folkeafstemning. Der kan ikke afholdes folkeafstemning om statsbudgettet og love om lån, skatter og afgifter, told, jernbaneafgifter, værnepligt, krigserklæringer og deltagelse i krige, fredstraktater, erklæringer om undtagelsestilstande og ophævelse heraf, mobilisering og demobilisering samt aftaler med andre nationer.

Ikrafttrædelse af love

En lov træder i kraft 14 dage efter dens offentliggørelse i *Latvijas Vēstnesis*, medmindre andet bestemmes i loven. Fristen for en lovs ikrafttræden begynder at løbe dagen efter lovens bekendtgørelse.

Ophævelse af love

En lov ophæves i følgende tilfælde:

når en lov, som ophæver den tidligere lov, træder i kraft

når en overgangsbestemmelse i en anden lov, der bestemmer, at den tidligere lov skal ophæves, træder i kraft

hvis den pågældende lov erklæres ugyldig ifølge en afgørelse fra forfatningsdomstolen

hvis gyldighedsperioden for den pågældende lov, der er vedtaget for en fast periode, udløber.

Retsforskrifter udstedt af ministerierne

Indgivelse af et udkast til forskrift til ministerkabinetet

Et medlem af ministerkabinetet kan indgive et udkast til en ministeriel retsforskrift fra et ministerium, statskancelliet eller et statsligt forvaltningsorgan under premierministeren til ministerkabinetet.

Et udkast til forskrift udarbejdet af en anden statslig eller lokal myndighed, NGO'er eller arbejdsmarkedets parter kan indgives til ministerkabinetet af lederen af det pågældende organ eller via det medlem af ministerkabinetet, der er politisk ansvarligt for det pågældende område, den pågældende sektor eller delsektor.

Behandling og vedtagelse af udkast til ministerielle retsforskrifter

Udkast til forskrifter, som indgives til ministerkabinetet, bekendtgøres og behandles på møder i statssekretariatet. Når der foreligger et udkast til en ministeriel retsforskrift, sendes det til godkendelse i de relevante ministerier og om nødvendigt til andre relevante institutioner. Justitsministeriet og finansministeriet afgiver udtalelse om alle lovforslag. NGO-repræsentanter kan også fremsende deres bemærkninger i løbet af godkendelsesprocessen.

Godkendte udkast til forskrifter drøftes på et møde i ministerkabinetet, mens udkast, som der ikke er opnået enighed om, drøftes på et møde i ministerkabinetkomitéen. Udkast til forskrifter, der godkendes i denne komité, henvises til yderligere behandling i ministerkabinetet. Hvis ministerkabinetet godkender udkastet til forskrift, anses det for vedtaget og får status af ministeriel retsforskrift.

Bekendtgørelse af ministerielle retsforskrifter

Ministerielle retsforskrifter bekendtgøres ved offentliggørelse i *Latvijas Vēstnesis*, Letlands lovtidende.

Ikrafttrædelse af ministerielle retsforskrifter

Ministerielle retsforskrifter træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Latvijas Vēstnesis*, medmindre andet er angivet i forskriften.

Ophævelse af ministerielle retsforskrifter

Ministerielle retsforskrifter kan ophæves:

når en ministeriel retsforskrift, som ophæver den pågældende forskrift fra ministerkabinetet, træder i kraft

når en afsluttende bestemmelse i en ministeriel retsforskrift træder i kraft og ophæver den tidligere gældende retsforskrift

ved ophævelse af den lovbestemmelse, som udgør hjemmelen for den ministerielle retsforskrift

ved en afgørelse fra forfatningsdomstolen om, at den pågældende ministerielle retsforskrift skal ophæves

hvis en ministeriel retsforskrift vedtages for en begrænset periode, og denne periode udløber.

Forskrifter fra Letlands nationalbank, forskrifter fra kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og forskrifter fra kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed

Proceduren for bekendtgørelse, ikrafttrædelse og ophævelse af forskrifter fra Letlands nationalbank, forskrifter fra kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og forskrifter fra kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed er den samme som for bekendtgørelse, ikrafttrædelse og ophævelse af ministerielle retsforskrifter.

Bindende kommunale forskrifter

Indgivelse af udkast til bindende kommunale forskrifter til et lokalråd

Udkast til bindende kommunale forskrifter kan indgives til et lokalråd af formanden for lokalrådet, udvalg under lokalrådet, medlemmer af lokalrådet, initiativtageren til et ekstraordinært møde eller formanden for en by- eller distriktsforvaltning.

Behandling og vedtagelse af udkast til bindende kommunale forskrifter

Et udkast til en bindende kommunale forskrift vedtages og bliver bindende, hvis over halvdelen af de tilstedeværende medlemmer af lokalrådets medlemmer stemmer for, medmindre andet er bestemt ved lov.

Lokalrådet sender forskriften og en begrundelse til ministeriet for miljøbeskyttelse og regionaludvikling i skriftlig og elektronisk form senest tre dage efter underskrivelsesdatoen. Ministeriet vurderer forskriftens lovlighed inden for en måned efter at have modtaget den og sender sin udtalelse til lokalrådet.

Hvis udtalelsen fra ministeriet ikke indeholder indsigelser med hensyn til forskriftens lovlighed, eller der ikke sendes en udtalelse til lokalrådet inden for den fastsatte frist, udsteder lokalrådet den bindende forskrift som vedtaget.

Hvis ministeriet finder forskriften helt eller delvist ulovlig, forbedrer lokalrådet forskriften i overensstemmelse med udtalelsen og udsteder en ændret forskrift.

Hvis lokalrådet er helt eller delvist uenig i udtalelsen, begrundet det sin beslutning og udsteder forskriften. Forskriften sendes til ministeriet for miljøbeskyttelse og regionaludvikling i skriftlig og elektronisk form senest tre dage efter underskrivelsesdatoen.

Hvis ministeriet finder forskriften helt eller delvist ulovlig, forbedrer lokalrådet forskriften i overensstemmelse med udtalelsen og udsteder en ændret forskrift.

Bekendtgørelse af bindende kommunale forskrifter

Lokalrådet bekendtgør bindende forskrifter ved at offentliggøre dem i en lokal avis eller gratis publikation. Et byråd (*Republikas pilsētas kuppel*) bekendtgør bindende forskrifter ved at offentliggøre dem i *Latvijas Vēstnesis*, Letlands lovtidende. Begrundelsen offentliggøres sammen med forskriften.

Når forskriften er trådt i kraft, offentliggøres den på internettet på den lokale myndigheds websted. Bindende forskrifter fra kommunalråd (*novada domes*) er også tilgængelige på rådhuset og sogne- eller distriktskontorer.

Ministeriet for miljø og regionaludvikling offentliggør bindende kommunale forskrifter på sit websted.

Ikrafttrædelse af bindende kommunale forskrifter

Bindende kommunale forskrifter træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i en avis eller gratis publikation, medmindre der her er angivet en senere ikrafttrædelsesdato.

Ophævelse af bindende kommunale forskrifter

Bindende kommunale forskrifter ophører med at være i kraft under følgende omstændigheder:

når en bindende forskrift, som ophæver den tidligere forskrift, træder i kraft

når en afsluttende bestemmelse i en anden bindende forskrift træder i kraft og ophæver den tidligere forskrift

hvis en trin højere lov eller forskrift, der udgør hjemmelen for den tidligere bindende forskrift, ophæves

hvis den pågældende forskrift erklæres ugyldig ifølge en afgørelse fra forfatningsdomstolen

hvis en bindende forskrift vedtages for en begrænset periode, og denne periode udløber.

Juridiske databaser

Latvijas Vēstnesis, Letlands lovtidende

Den officielle publikation *Latvijas Vēstnesis* er Letlands lovtidende. Oplysninger offentliggjort heri anses for at være officielt offentliggjort.

Officielt offentliggjorte retsakter er autentiske og juridisk bindende.

Ingen kan påberåbe sig manglende kendskab til retsakter eller officielle bekendtgørelser, som er offentliggjort i lovtidende.

Siden den 1. juli 2012 er lovtidende, *Latvijas Vēstnesis*, blevet offentliggjort i elektronisk form på webstedet [https://www.vestnesis.lv/](https://www.vestnesis.lv) Oplysninger, der er offentliggjort på webstedet <https://www.vestnesis.lv/> før dette tidspunkt, er udelukkende til orientering. Offentliggørelse af disse oplysninger i den trykte udgave af *Latvijas Vēstnesis* udgjorde den officielle offentliggørelse heraf.

Konsolideret lovgivning

Konsoliderede love, ministerkabinetets forskrifter og andre love og forskrifter er tilgængelige på webstedet for lettisk lovgivning, <http://www.likumi.lv/> Alle konsoliderede love og forskrifter offentliggjort på webstedet er alene til orientering. Webstedet vedligeholdes af den officielle udgiver [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Officiel udgiver

Udgiveren af lovtidende *Latvijas Vēstnesis* er den samme som for den tidligere tidende af samme navn: [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Den officielle udgiver arbejder i overensstemmelse med de internationale standarder ISO 9001:2008 (forvaltningssystem) og ISO 270001:2005 (informationssikkerhed).

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, der er gratis adgang til *Latvijas Vēstnesis*. Adgangen til den elektroniske udgave af avisen *Latvijas Vēstnesis* er ligeledes **gratis**. Adgangen til webstedet med konsoliderede retsakter er også gratis.

Links

[Saeima \(parlamentet\) i Letland](#), [ministerkabinetet i Letland](#), [Letlands centralbank](#), [kommissionen for finans- og kapitalmarkederne](#), [kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed](#), [lokale myndigheder i Letland](#), [lovtidende, Latvijas Vēstnesis](#), <http://www.likumi.lv/>

Sidste opdatering: 07/01/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [lt](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Følgende sprog er allerede oversat.

Medlemsstaternes lovgivning - Litauen

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Litauen og giver et overblik over litauisk lovgivning.

Retskilder

Retskilder er officielle kilder, hvorigennem lovbestemmelser fastsættes og formidles.

En **retsakt** er et officielt dokument vedtaget af en kompetent statslig institution, hvori lovbestemmelser er fastsat og forklaret, eller hvori det grundlag, der giver hjemmel til at anvende lovbestemmelser, er angivet. Afhængig af arten af de retlige oplysninger, der er fastsat deri, omfatter retsakter følgende:

Retlige instrumenter – beslutninger truffet af statslige institutioner i skriftlig form, hvorigennem generelle regler, der kan anvendes på en ikke nærmere bestemt målgruppe, og som er godkendt af staten, fastsættes, ændres eller ophæves. Retlige instrumenter opdeles i to kategorier:

Love – den højst rangerende af alle retsakter, der vedtages af Litauens parlament [*Seimas*] eller ved folkeafstemning, og som fastlægger generelle lovbestemmelser til regulering af de vigtigste områder af samspil mellem mennesker og har overordnet retskraft. Love anses for at være den vigtigste kilde til lovgivning.

Underordnede instrumenter – retlige instrumenter, der vedtages på grundlag af en lov, og som har til formål at give loven en konkret form og sikre dens gennemførelse. Underordnede instrumenter må ikke være i strid med lovgivningen. De omfatter følgende:

beslutninger truffet af parlamentet

beslutninger truffet af regeringen

forskrifter og bekendtgørelser udstedt af ministerier

beslutninger truffet af lokale myndigheder og offentlige forvaltninger

andre instrumenter.

Fortolkningsbestemmelser, der vedtages for at præcisere betydningen af og indholdet i gældende lovbestemmelser. Disse vedtages af en institution, som har kompetence til at fortolke loven.

Individuelle gennemførelsesbestemmelser, der gennemfører de krav, der er fastsat i retsakter. På samme måde som retsakter har individuelle gennemførelsesbestemmelser retsvirkning, men ikke status af retskilder, fordi de ikke udgør generelle regler, der kan anvendes universelt; i kraft af deres præskriptive indhold er de rettet mod bestemte personer i konkrete situationer og er en slags engangsforanstaltninger, i den forstand at de, når det sociale forhold (ansættelse, opsigelse, tildeling af pension osv.) ophører, ikke længere kan anvendes.

Andre retskilder

Ud over retlige instrumenter anses følgende for at være kilder til primær ret:

Almindelige retsprincipper (god tro, billighed, individuelt ansvar, rimelighed o.l.) anses for at være en integreret del af retssystemet i Litauen, både til at fortolke lovbestemmelser og udfylde huller i lovgivningen. I overensstemmelse med artikel 135(1) i den litauiske forfatning betragtes generelt anerkendte principper i folkeretten også som en integreret del af retssystemet i Litauen, og de litauiske domstole er derfor forpligtet til at anvende og følge dem.

Retspraksis, dvs. adfældsregler godkendt af staten, der er rodfæstet i samfundet som havende en gentagen og langsigtet virkning. Ifølge Litauens civillov betragtes retspraksis som en direkte retskilde, der kan anvendes, hvis en lov eller kontrakt tilsiger det direkte, eller hvis der er et hul i lovgivningen.

Retspraksis, der strider mod almindelige retsprincipper eller ufravigelige lovbestemmelser, må ikke anvendes.

Følgende anerkendes som sekundære retskilder:

Retsældvane, dvs. en domstols afgørelse i en konkret sag, som efterfølgende anvendes som vejledning for domstole i samme eller en lavere instans ved behandlingen af lignende sager. Præcedens anses for at have en mere rådgivende karakter inden for det litauiske retssystem.

Retsvidenskab.

Regelhierarki

Hierarkiet inden for retsakter er som følger:

forfatningen

forfatningslove

ratificerede traktater

love

andre retsakter til gennemførelse af love (udstedt af præsidenten, regeringen, forfatningsdomstolen osv.).

Institutionel struktur:

Det **litauiske parlament** [*Seimas*] er den eneste institution, der har kompetence til at vedtage lovgivning. Retsakter, der vedtages af andre statslige institutioner, skal være i overensstemmelse med Litauens forfatning og anden lovgivning.

Andre retlige instrumenter kan vedtages af:

det litauiske parlament (beslutninger)

præsidenten (dekreter)

regeringen (beslutninger)

ministerier og andre regeringsorganer (bekendtgørelser)

lokale myndigheder (beslutninger, bekendtgørelser).

Juridiske databaser

Den **litauiske database over retsakter** (*Lietuvos teisės akty duomenų bazė*) ejes og ajourføres af **Litauens parlament**.

Den indeholder følgende:

vedtagne retsakter

forslag til retsakter

beslutninger

konklusioner

andre typer retlige instrumenter.

Dokumenterne i databasen er hverken officielle eller juridisk bindende.

Der kan søges i databasen på både engelsk og litauisk. Man kan få adgang til de forskellige typer lovgivningsdokumenter ved at klikke på rullemenuen ved siden af "Type".

Man kan også finde lovgivning og andre lovgivningsdokumenter i **Litauens register over retsakter** (*Lietuvos teisės akty registras*). Dette websted ajourføres af **statens center for registre** (*valstybė įmonė Registrų centras*) under tilsyn af **justitsministeriet**. Fra den 31. august 2013 vil registret blive ajourført af det litauiske parlaments kancelli.

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, der er **gratis** adgang til både registret og databasen over retsakter i Litauen.

Sidste opdatering: 18/02/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Luxembourg

Dette afsnit indeholder en oversigt over de forskellige retskilder i Luxembourg.

Retskilder

Regelhierarkiet

Udtrykket "retskilder" er et billedligt udtryk for de kilder, retten udspringer af.

I vore dage kan man betragte **forfatningen** og **loven** som de vigtigste retskilder.

Den luxembourgske forfatning

Den første luxembourgske forfatning blev udfærdiget i 1841, to år efter Luxembourgs uafhængighed i 1839, og den blev efterfulgt af forfatninger i 1848 og 1856.

Luxembourgs nuværende forfatning stammer fra den 17. oktober 1868, og teksten er blevet revideret flere gange siden da.

Luxembourgs forfatning er en **skreven forfatning** efter et fast system. Som følge af sin grundlæggende karakter er forfatningen imidlertid langt mere stabil end den almindelige lov.

Den nuværende forfatning består af **121 artikler fordelt på 13 kapitler**. Heri beskrives grundlaget for staten, garantien for borgernes rettigheder og frihedsrettigheder samt opbygningen af landets offentlige myndigheder.

Kapitel I: Om staten, territoriet og storhertugen

Kapitel II: Om borgerlige frihedsrettigheder og grundlæggende rettigheder

Kapitel III: Om den suveræne magt

Kapitel IV: Om Deputeretkammeret

Kapitel V: Om Storhertugdømmets regering
Kapitel Va: Om Forvaltningsrådet (Conseil d'Etat)
Kapitel VI: Om domstolssystemet
Kapitel VII: Om de retshåndhævende myndigheder
Kapitel VIII: Om finansielle anliggender
Kapitel IX: Om kommunerne
Kapitel X: Om offentlige institutioner
Kapitel XI: Generelle bestemmelser
Kapitel XII: Overgangsbestemmelser og tillægsbestemmelser.

Loven som retskilde

Lovgivning

Ifølge Storhertugdømmet Luxembourgs lovgivningssystem kan **initiativet til en lov** tages af [Deputeretkammeret](#) eller af [regeringen](#).

Regeringens initiativret kaldes "regeringsinitiativ" og udøves ved fremsættelse af "**udkast til lov**" (projet de loi).

Deputeretkammerets initiativret kaldes "parlamentsinitiativ" og udøves ved fremsættelse af "**forslag til lov**" (proposition de loi).

Efterfølgende skal disse lovudkast eller -forslag forelægges til udtalelse hos de berørte instanser (faglige sammenslutninger), men især [forvaltningsrådet](#).

Efter modtagelse af forvaltningsrådets udtalelse sendes lovudkastet eller -forslaget tilbage til Deputeretkammeret.

Efter afstemningen om udkastet/forslaget skal Deputeretkammeret i Luxembourgs etkammersystem stemme endnu en gang om hele teksten efter en frist på mindst tre måneder, medmindre Deputeretkammeret og forvaltningsrådet hver for sig beslutter, at man kan give afkald på kammerets anden afstemning. En lov, der er blevet endelig vedtaget af Deputeretkammeret, kan først træde i kraft, når storhertugen har bekendtgjort den, og den er blevet **offentliggjort** i

Luxembourgs officielle tidende [Mémorial](#).

Administrative forskrifter

Ifølge artikel 2 i lov af 12. juli 1996 om reformen af forvaltningsrådet kan et **forslag til forordning** til gennemførelse af love og traktater først forelægges storhertugen, efter at **Forvaltningsrådet** er hørt og har afgivet en **udtalelse**.

Regeringen kan imidlertid fravige denne generelle regel i hastesager (vurderes af storhertugen på grundlag af en behørigt motiveret betænkning fra den minister, der tager initiativet) og således fritages fra at indhente en udtalelse fra forvaltningsrådet. Anvendelsen af denne **hasteprocedure** skal imidlertid begrænses til undtagelsestilfælde.

Såfremt det i en lov formelt kræves, at forordninger til gennemførelse af loven indbringes for Forvaltningsrådet til udtalelse, kan hasteproceduren under ingen omstændigheder anvendes. Det gælder ligeledes for ændringer til et udkast til forordning, som Forvaltningsrådet allerede har fremsat en første udtalelse om. Som det også gælder for lovene, fremsætter Forvaltningsrådet sin udtalelse om forordningsforslag i form af en **motiveret betænkning**, der omfatter generelle overvejelser, en gennemgang af forslagsteksten og evt. et modforslag.

Forvaltningsrådets gennemgang vedrører forordningsforslagenes indhold og form samt deres overensstemmelse med en overordnet retsregel.

Lovgivningsdatabaser

Webstedet [Legilux](#) er den luxembourgske regerings retsportal på internettet.

Den giver adgang til Luxembourgs lovgivning, enten i form af rætekster i Mémorial A eller i form af konsoliderede tekster, som for en stor dels vedkommende findes i love og retspraksis.

Webstedet er opdelt i tre hovedområder, nemlig

[Espace Législatif](#), der omfatter publikationer om Luxembourgs lovgivning og forskellige publikationer og konsoliderede tekster.

[Espace Administratif](#), der omfatter de såkaldte "forvaltningspublikationer". Det drejer sig hovedsageligt om samlinger fra Mémorial B samt fra det officielle lovgivnings- og forvaltningskatalog, "Annuaire Officiel d'Administration".

[Espace des Sociétés & Administrations](#), der omfatter samlinger fra Mémorial C, publikationer om erhvervsdrivende selskaber, foreninger og ikke-udbyttegivende institutioner.

Er der gratis adgang til databaserne?

Ja, der er **gratis** adgang til databaserne.

Relevante links

[Webstedet Legilux](#)

[Justitsministeriet](#)

Sidste opdatering: 20/12/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [hu](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Ungarn

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Ungarn.

Retskilder

I. Regelhierarki

1. Grundloven

Grundloven (den ungarske grundlov af 25. april 2011) udgør toppen af det ungarske regelhierarki, og enhver anden lov skal være i overensstemmelse med den. Grundloven er vedtaget af **Nationalforsamlingen**, og hvis den skal **ændres**, kræver det, at **mindst to tredjedele af alle medlemmerne** af forsamlingen stemmer for ændringen [grundlovens artikel S(2)].

Grundloven og overgangsbestemmelserne til den (Overgangsbestemmelserne til den ungarske grundlov, vedtaget den 31. december 2011) **trådte i kraft den 1. januar 2012**.

Den ungarske grundlov består af **seks afdelinger**: en præambel med overskriften "**national proklamation**" og kapitler med overskrifterne **fundamentet** (artikel A–T), **frihed og ansvar** (artikel I–XXXI), **staten** (artikel 1–54), **særlig retsorden** (artikel 48–54) og **afsluttende bestemmelser**.

Afdelingen med overskriften **fundamentet** indeholder generelle bestemmelser, der fastsætter: regeringsformen

de grundlæggende principper for statens virke
overdragelsen af visse beføjelser til Den Europæiske Union
Ungarns hovedstad og regionale forvaltningsmyndigheder
de vigtigste bestemmelser om ungarsk statsborgerskab og betingelserne for at opnå det
Ungarns officielle sprog, våbenskjold, flag, nationalsang, nationale helligdage og officielle valutakurs
grundlovens plads i det ungarske retssystem, dvs. at grundloven udgør fundamentet for Ungarns retssystem
proceduren for vedtagelse og ændring af grundloven
de forskellige typer ungarsk lovgivning
en række grundlæggende principper, såsom
forbud mod at tage magten og udøve magt med vold,
ansvaret for ungarer, der bor uden for landets grænser
samarbejde om at skabe europæisk enhed
beskyttelsen af ægteskabet som institution
sikring af vilkårene for loyal konkurrence
princippet om en balanceret, gennemsigtig og bæredygtig budgetstyring
forpligtelsen til at beskytte og bevare naturressourcerne
fremme og opretholdelse af fred og sikkerhed og bestræbelser på at samarbejde med alle verdens nationer og lande om at opnå en bæredygtig udvikling for menneskeheden.

Afdelingen med overskriften **frihed og ansvar** indeholder de grundlæggende rettigheder og forpligtelser. Bl.a. følgende anerkendes som **grundlæggende rettigheder**:

retten til livet og menneskelig værdighed
forbud mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, slaveri og menneskehandel
forbud mod arvehygiejne, mod enhver brug af det menneskelige legeme eller dele heraf for vindings skyld og mod menneskekloning
retten til frihed og personlig sikkerhed og bestemmelser til sikring af, at ingen frihedsberøves
retten til bevægelsesfrihed og til frit at vælge sit opholdssted
retten til respekt for privatliv og familieliv
retten til beskyttelse af personoplysninger og adgang til oplysninger af almen interesse
retten til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed
retten til at deltage i fredelige forsamlinger
ytringsfriheden
retten til at deltage i kulturlivet
retten til frit at vælge sin beskæftigelse og sit erhverv og til at drive virksomhed
ejendomsretten
forbud mod udvisning af ungarske statsborgere af Ungarn
asylretten
retten til lighed for loven
forbud mod forskelsbehandling
forbud mod børnearbejde
retten til et sundt miljø
retten til at stemme og at stille op til valg til nationalforsamlingen, til valg af lokale repræsentanter og borgmestre og til valg af medlemmer af Europa-Parlamentet
retten til få sin sag behandlet sagligt og retfærdigt af myndighederne inden en rimelig frist
alle ungarske statsborgeres ret til at blive beskyttet af Ungarn under deres ophold i udlandet
grundloven fastsætter også de vigtigste rettigheder for mindretallene og rettigheder for personer, der er tiltalt for en forbrydelse
I henhold til grundloven skal Ungarn særligt bestræbe sig på følgende
at yde borgerne social sikring
at sikre alle en anstændig bolig og adgang til offentlige ydelser.
Grundloven fastsætter også en række forpligtelser:
forpligtelsen til at bidrage til dækningen af de fælles behov (lighed i beskatningen)
ungarske statsborgeres forpligtelse til at forsvare fædrelandet.
Den afdeling af grundloven, der har overskriften **staten**, indeholder de mest grundlæggende regler om landets højeste hverv og vigtigste institutioner og bestemmer den retlige status og ansvarsopgaverne for:
nationalforsamlingen,
republikkens præsident
regeringen
de selvstyrende regulerende myndigheder
forfatningsdomstolen
domstolene og anklagemyndigheden
kommissæren for grundlæggende rettigheder
de lokale myndigheder
Ungarns nationalbank
revisionsretten
de ungarske væbnede styrker
politiet og den nationale sikkerhedstjeneste
folkeafstemninger på nationalt plan.
Den afdeling af grundloven, der har overskriften **særlig retsorden**, indeholder regler om tilstande af national krise, undtagelsestilstand, præventivt forsvar, uventede angreb og tilstande af ekstrem fare.

2. Love

I Ungarn vedtages lovene af **nationalforsamlingen**. I henhold til grundloven skal regler om grundlæggende rettigheder og forpligtelser fastsættes i love. Nationalforsamlingen vedtager lovene med **et simpelt flertal af stemmerne** (over halvdelen af de tilstedeværende medlemmers stemmer) med undtagelse af de såkaldte **forfatningslove**, som er defineret i grundloven, idet det kræver et **flertal på to tredjedele** af stemmerne fra de tilstedeværende medlemmer af nationalforsamlingen at vedtage eller ændre dem.

Efter grundloven er det i forfatningslove, at bl.a. regler om statsborgerskab, kirkerne, rettigheder for de nationale mindretal i Ungarn, retsstilling og vederlag for medlemmerne af nationalforsamlingen og republikkens præsident, forfatningsdomstolen, de lokale myndigheder, detaljerede regler om brug af våbenskjoldet og flaget samt bestemmelser om tildeling af ordener fastsættes.

Efter grundloven kræver følgende et flertal på to tredjedele af stemmerne fra samtlige medlemmer af nationalforsamlingen: tiltrædelse af traktaterne om oprettelse af Den Europæiske Union og om ændring heraf, krigserklæringer, fredsslutning og erklæring af en tilstand under en særlig retsorden.

Inden vedtagelsen af lov nr. XXXI af 1989 om ændring af forfatningen var det ungarske præsidentråd beføjet til at udstede lovdekreter. I forhold til det juridiske regelhierarki anses lovdekreter, der stadig er gældende, for bestemmelser af samme rang som love.

3. Bekendtgørelser

I henhold til grundloven kan regeringen, premierministeren, ministre, direktøren for den ungarske nationalbank, chefer for selvstændige normfastsættende organer og lokale myndigheder udstede bekendtgørelser.

I tilstand af national krise kan også det nationale forsvarsråd udstede bekendtgørelser, og i undtagelsestilstand tillige republikkens præsident.

3.1. Bekendtgørelser fra regeringen

Regeringens beføjelse til at udstede bekendtgørelser kan være **primær** eller støttes på **lovgivningsbeføjelser**. De primære beføjelser er fastsat i artikel 15, stk. 3, i grundloven, hvori det bestemmes, at regeringen kan udstede bekendtgørelser inden for sit kompetenceområde om et hvilket som helst spørgsmål, der ikke er reguleret ved lov. Regeringens bekendtgørelser må ikke stride mod lovene. Dette indebærer ikke nogen begrænsning i nationalforsamlingens beføjelser, idet denne kan anse ethvert reguleringsområde for at falde ind under dens kompetence.

I henhold til grundloven og lov nr. CXXX af 2010 om lovgivning kan regeringen – også i medfør af udtrykkelig bemyndigelse i en lov – udstede bekendtgørelser, der gennemfører en lov. I henhold til artikel 5, stk. 1, i lovgivningsloven skal bemyndigelser til at udstede gennemførelsesbestemmelser angive, hvem der bemyndiges, genstanden for bemyndigelsen og bemyndigelsens omfang. Den bemyndigede må ikke delegerede lovgivningsbeføjelserne.

3.2. Bekendtgørelser fra ministre

Efter grundloven kan premierministeren også udstede bekendtgørelser og f.eks. udpege en vicepremierminister blandt ministre ved bekendtgørelse. Premierministerens bekendtgørelser har samme rang som ministrenes bekendtgørelser i normhierarkiet.

3.3. Bekendtgørelser fra ministre

Ministrenes bekendtgørelser befinder sig under regeringens bekendtgørelser i normhierarkiet. Efter grundloven skal ministre vedtage bekendtgørelser efter **bemyndigelse** i en lov eller en regeringsbekendtgørelse (udstedt inden for rammerne af deres oprindelige lovgivningskompetence), uanset om de gør det selvstændigt eller efter overenskomst med en anden minister; disse bekendtgørelser må ikke være i strid med love, regeringsbekendtgørelser eller bekendtgørelser fra direktøren for Ungarns nationalbank.

3.4. Bekendtgørelser fra direktøren for Ungarns nationalbank

Inden for sin kompetence, således som den er fastlagt i en forfatningslov, kan direktøren for Ungarns nationalbank udstede bekendtgørelser efter en **bemyndigelse i henhold til lov**, idet disse ikke må være i strid med lovene.

3.5. Bekendtgørelser fra chefer for selvstændige normfastsættende organer

I henhold til grundlovens artikel 23, stk. 4, kan chefer for selvstændige normfastsættende organer inden for deres kompetenceområde, således som dette er fastsat ved forfatningslov, udstede bekendtgørelser efter bemyndigelse i loven, idet disse ikke må være i strid med lovene eller med bekendtgørelser fra regeringen, premierministeren, ministre eller direktøren for Ungarns nationalbank.

3.6. Bekendtgørelser fra lokale myndigheder

I henhold til grundlovens artikel 32, stk. 2, kan lokale myndigheder inden for deres kompetenceområde vedtage lokale bekendtgørelser til at regulere lokale sociale forhold, der ikke er reguleret i en lov eller efter bemyndigelse i en lov.

Bekendtgørelser fra lokale myndigheder må ikke stride mod anden lovgivning.

De nærmere regler om bekendtgørelser, der vedtages af lokale repræsentative organer er fastsat i lov nr. CLXXXIX af 2011 om Ungarns lokale myndigheder.

4. Internationale aftaler og folkerettens grundlæggende principper

Ungarns regering kan indgå **internationale aftaler** med andre stater eller andre staters regeringer. I Ungarn bygger forholdet mellem internationale aftaler og national ret på et dualistisk system, dvs. at internationale aftaler bliver til en **del af national ret** gennem deres **kundgørelse** i en national retsakt.

Folkeretlige principper

I henhold til artikel Q, stk. 3, i grundloven anerkender Ungarn de almindeligt anerkendte folkeretlige regler. Folkeretlig sædvaneret og de almindelige folkeretlige principper bliver en del af national ret, uden at der er behov for omskrivning.

II. Andre retskilder i videre forstand end lovgivning

1. Retlige instrumenter fra den statslige forvaltning

Det ungarske retssystem indeholder også retlige instrumenter fra den statslige forvaltning, som, selv om de indeholder normative bestemmelser, ikke anses for lovgivning.

Lovgivningsloven (lov nr. CXXX af 2010) definerer to typer retlige instrumenter fra den statslige forvaltning: normative afgørelser og normative reglementer. Disse regler er adfærdsnormer, der ikke er almindeligt bindende, d.v.s. de er ikke bindende for alle. De er kun interne bestemmelser og regler om organisation og drift, der udelukkende vedrører den, der udsteder dem, eller de organer eller personer, der er underordnet dem. Normative afgørelser og normative reglementer kan ikke fastlægge borgernes rettigheder og forpligtelser. Retlige instrumenter fra den statslige forvaltning må ikke stride imod anden lovgivning og må ikke gentage lovgivningens bestemmelser.

Efter den tidligere lovgivningslov (lov nr. XI af 1987) blev **statistiske meddelelser og retlige vejledninger** også anset for at være retskilder (kendt som "andre juridiske reguleringsinstrumenter"). De er ikke længere nævnt i den nye lovgivningslov. Retlige vejledninger blev ophævet, da den nye lov trådte i kraft (den 1. januar 2011), men statistiske meddelelser udstedt inden ikrafttrædelsen er fortsat gældende, indtil de ophæves. (Statistiske meddelelser udstedes af direktøren for det centrale statistiske kontor og indeholder juridisk bindende bestemmelser, der udelukkende består af statistiske termer, metoder, klassificeringer, lister og tal.)

1.1. Normative afgørelser

I normative afgørelser kan nationalforsamlingen, regeringen og andre organer i centraladministrationen, forfatningsdomstolen og budgetrådet fastsætte bestemmelser om deres egen organisation og deres eget virke samt deres aktiviteter og handlingsprogrammer.

Lokale repræsentative organer kan også i normative afgørelser træffe bestemmelse om deres egne aktiviteter og driftsprogram og om aktiviteterne i og driftsprogrammerne for de organer, der henhører under dem, samt om sidstnævntes organisation og drift. Tilsvarende kan repræsentative organer under

nationalt selvstyre træffe bestemmelser om deres egen organisation og drift, aktiviteter og handlingsprogrammer og om samme forhold for organer, der henhører under dem, i normative afgørelser.

1.2. Normative reglementer

Inden for deres kompetenceområde kan republikkens præsident, premierministeren, chefer for organer i centraladministrationen (undtagen regeringen), præsidenten for den nationale domstolsmyndighed, den øverste anklagemyndighed, kommissæren for menneskerettigheder, direktøren for den ungarske nationalbank, chefen for statsrevisionen, direktøren for regeringskontoret for hovedstaden og departementet, borgmestre og disses bemyndigede, for så vidt som der er hjemmel hertil i lovgivningen, træffe bestemmelse om organisationen, driften og aktiviteterne for organer, de leder, driver eller fører tilsyn med, i normative reglementer.

Derudover kan nationalforsamlingen, republikkens præsident, forfatningsdomstolen, kommissæren for grundlæggende rettigheder, selvstyrende regulerende organer, premierministerens kontor og departmentschefen udstede normative reglementer, og disse er bindende organisationens personale.

2. Forfatningsdomstolens afgørelser

Afgørelser fra forfatningsdomstolen spiller en væsentlig rolle i det ungarske retssystem.

I henhold til lov nr. CLI af 2011 om forfatningsdomstolen har forfatningsdomstolen følgende **opgaver**:

efterfølgende prøvelse af lovgivningens grundlovsmæssighed

(forudgående) prøvelse af grundlovsmæssigheden af love, der er vedtaget, men endnu ikke kundgjort, og af visse bestemmelser i internationale traktater

konkret prøvelse efter anmodning fra en dommer: hvis en dommer under en retssag skal anvende bestemmelser i lovgivningen, som han finder er grundlovstridige, eller som forfatningsdomstolen har fastslået, er grundlovstridige, skal han udsætte sagen og anmode forfatningsdomstolen om at fastslå, at de pågældende bestemmelser er grundlovstridige og forbyde anvendelsen af dem

afsigelse af domme i sager vedrørende tilsidesættelser af grundloven, der består i, at grundlovsbeskyttede rettigheder er blevet tilsidesat: enhver person eller organisation, der er berørt af en konkret retssag, kan indgive en forfatningsklage, hvis de rettigheder, som grundloven sikrer, er blevet tilsidesat ved anvendelsen af en normativ retsakt, der er i strid med grundloven, under retssagen, og den pågældende allerede har udtømt mulighederne for rekurs eller ikke har adgang til rekurs

prøvelse af normative retsakter med henblik på at sikre, at de ikke er i strid med internationale aftaler

sikring af, at uoverensstemmelser med grundloven, der skyldes manglende lovgivning, bringes til ophør

løsning af visse kompetencestridigheder mellem statslige organer eller mellem lokale myndigheder og andre statslige organer

fortolkning af grundlovens bestemmelser

diverse procedurer, der henhører under dens kompetence i henhold til loven.

Forfatningsdomstolen skal give udførlige begrundelser for sine afgørelser. Der kan ikke iværksættes appel af afgørelser fra forfatningsdomstolen, og de er bindende i forhold til alle.

3. Retspraksis

Med henblik på at opfylde sit ansvar for at sikre ensartet anvendelse af loven og give juridisk vejledning til lavere retsinstanser afsiger Ungarns højeste ret, **Kúria** (indtil den 1. januar 2012 kaldet Højesteret) **afgørelser vedrørende ensartethed i retstilstanden** og udsteder **principielle retsafgørelser**.

Der kan rejses en sag vedrørende **ensartethed i retstilstanden**, hvis der af hensyn til udviklingen i retspraksis og dennes ensartethed bør træffes en afgørelse vedrørende ensartethed i retstilstanden angående et principielt spørgsmål, og en afdeling af Kúria har til hensigt at afvige fra en afgørelse truffet af en anden afdeling af Kúria. Afgørelser om ensartethed i retstilstanden er bindende for domstolene.

Principielle afgørelser udledes af retspraksis ved Kúrias afdelinger og fremmer tillige ensartetheden af retspraksis.

Afgørelser til sikring af ensartethed i retstilstanden og principielle afgørelser offentliggøres i **Kúrias officielle samling af afgørelser**.

III. Lovgivningens anvendelsesområde

Det territoriale anvendelsesområde for lovgivning er Ungarns område, mens bekendtgørelser fra lokale myndigheder kun gælder for det administrative område, hvor den lokale myndighed har kompetence. Lovgivningens personelle anvendelsesområde er fysiske personer, juridiske personer og organisationer uden retssubjektivitet på Ungarns område, ungarske statsborgere uden for Ungarns område og, for så vidt angår bekendtgørelser fra lokale myndigheder, fysiske personer, juridiske personer og organisationer uden retssubjektivitet på det administrative område, hvor den lokale myndighed har kompetence.

Lovgivningsloven indeholder et forbud mod **tilbagevirkende gyldighed**, idet det deri bestemmes, at bestemmelser i lovgivningen ikke kan pålægge forpligtelser, gøre forpligtelser mere byrdefulde, ophæve eller begrænse rettigheder eller erklære adfærd ulovlig for tiden forud for sin ikrafttræden.

Lovgivning skal altid fastsætte datoen for sin **ikrafttræden** på en sådan måde, at der indrømmes tilstrækkelig tid til at forberede dens anvendelse.

Lovgivningen og dens gennemførelsesbestemmelser skal træde i kraft samtidig. Lovgivning (eller bestemmelser heri) mister gyldigheden, hvis den ophæves, eller – hvis den kun indeholder bestemmelser om ændring eller ophævelse – uden videre i medfør af lovgivningsloven.

IV. Juridiske databaser

I Ungarn hedder lovtidende **Magyar Közlöny**, og den offentliggøres i elektronisk form; teksten heri anses for autentisk.

Det ungarske lovtidende indeholder ungarsk lovgivning (dog ikke bekendtgørelser fra lokale myndigheder), herunder:

kendelser og domme fra forfatningsdomstolen, der skal offentliggøres i lovtidende i henhold til loven eller efter forfatningsdomstolens skøn
nationalforsamlingens beslutninger

Kúrias afgørelser til sikring af ensartethed i retstilstanden

udtalelser fra det nationale valgudvalg

bilag, herunder samlingen af afgørelser

officielle bekendtgørelser.

Den **nationale lovdatabase** indeholder al lovgivning (undtagen bekendtgørelser fra lokale myndigheder) og retlige instrumenter fra den statslige forvaltning, der er gældende på tidspunktet for søgningen. Lovgivningen vises i en konsolideret udgave med angivelse af lovændringer og andre ændringer. Oplysninger fås ved søgning på titel og nummer, og det er også muligt at foretage søgninger i teksten.

Adgang til disse databaser er **gratis**, og der gælder ingen begrænsninger.

Relevante link

 [Det autentiske elektroniske lovtidende](#)

 [Den nationale lovdatabase](#)

Sidste opdatering: 16/02/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Malta

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Malta.

Retskilder

love vedtaget af parlamentet (primær lovgivning)

bestemmelser, regler, bekendtgørelser og vedtægter (sekundær lovgivning)

EU-lovgivning, herunder afgørelser fra Domstolen.

Forfatningen er den grundlæggende kilde for national ret og fastlægger, at love vedtages af parlamentet. Parlamentet kan dog give andre organer (dvs. ministre, myndigheder, offentlige organer osv.) beføjelser til at udarbejde sekundær lovgivning inden for rammerne af det kompetenceområde, de har fået tillagt i henhold til en lov vedtaget af parlamentet.

Den nationale retsorden skal også ses i lyset af EU-lovgivningen, herunder især tiltrædelsestraktaten.

Dommerskabte retsregler kendes ikke i Malta. Domstolene fortolker loven, som den er formuleret i retsfor skrifterne. Dermed ikke sagt, at retspraksis ikke har nogen betydning. I realiteten fraviger dommerne kun meget sjældent principper, som følger af fast retspraksis, medmindre der er vægtige grunde til det. Sædvanligvis følger underretterne desuden de principper vedrørende bestemte retlige spørgsmål, der fastslås af en højere retsinstans.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Internationale traktater kan også indgå i Maltas nationale lovgivning.

Den europæiske menneskerettighedskonvention

Den europæiske menneskerettighedskonvention blev gennemført i maltesisk ret af det maltesiske parlament ved lov nr. XIV af 1987. Ingen maltesisk lov må være i strid med de rettigheder og frihedsrettigheder, der er fastsat i konventionen. Domstolene har beføjelse til at efterprøve, om det er tilfældet.

Regelhierarki

Forfatningen udgør landets øverste lovgivning, efterfulgt af love vedtaget af parlamentet og dernæst den sekundære lovgivning. Som anført ovenfor er tiltrædelsestraktaten og EU-forordningerne, som det er tilfældet i alle andre medlemsstater, juridisk bindende for Malta og skal tages i betragtning sammen med den øvrige EU-ret.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Grundlæggende følges et kontrolsystem, hvor den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt holder hinanden i skak. Samtidig med at de tre søjler udøver lovgivende, udøvende og dømmende beføjelser inden for hvert sit felt, sikrer dette kontrolsystem, som Malta har arvet fra engelske retsstatsprincipper, et effektivt retssystem i Malta.

Beslutningsprocedurer

Malta har samme parlamentariske system som Storbritannien, hvilket ikke er overraskende efter 180 år under britisk styre. En minister fremsætter et lovforslag, som derefter offentliggøres i lovtidende med henblik på førstebehandling i parlamentet. Afhængig af, hvor vigtig den pågældende lov er, offentliggøres der eventuelt en hvidbog i forvejen. Repræsentanternes hus nedsætter derefter et udvalg, og efter andenbehandlingen, hvor parlamentsmedlemmerne får mulighed for at komme med generelle bemærkninger til den pågældende lov, gennemgår udvalget de enkelte paragraffer i detaljer og kommer eventuelt med forslag. Når udvalget har afsluttet sit arbejde, sendes lovforslaget tilbage til parlamentet til den endelige tredjebehandling, hvorefter det stadfæstes af præsidenten og bliver til lov.

Den generelle regel er, at en lov træder i kraft på datoen for offentliggørelsen, medmindre det specifikt fremgår af selve loven, at den pågældende minister kan lade loven (eller dele af den) træde i kraft på en anden dato.

Juridiske databaser

Database over national lovgivning: [Maltas love – juridiske tjenester](#)

Denne tjeneste giver gratis adgang til:

al primær og sekundær national lovgivning

juridiske publikationer, herunder love, lovforslag, bekendtgørelse og vedtægter.

Relevante links

[Maltas love](#)

Sidste opdatering: 20/12/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [nl](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Nederlandene

På denne side findes oplysninger om retssystemet i Nederlandene.

Den nederlandske regering består foruden ministrene og deres statssekretærer også af kongen. Nederlandene adskiller sig derved fra de vesteuropæiske monarkier, hvor statsoverhovedet oftest ikke indgår i regeringen. Nederlandene har siden den omfattende ændring af grundloven i 1848 været et konstitutionelt monarki med et parlamentarisk system.

Retskilder

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Forfatningen fastsætter rammerne for den nederlandske stats organisation og fungerer som grundlag for lovgivningen. Traktater mellem Nederlandene og andre stater er vigtige retskilder. I henhold til artikel 93 i forfatningen kan traktatbestemmelser og bestemmelser i afgørelser fra internationale institutioner have direkte virkning i det nederlandske retssystem. I så fald har disse bestemmelser forrang for nederlandsk lovgivning. Lovbestemmelser, som gælder i Kongeriget Nederlandene, finder derfor ikke anvendelse, hvis de er i strid med disse bestemmelser. Derfor er bestemmelser i EU-traktater, -forordninger og -direktiver en vigtig retskilde i Nederlandene.

Kongeriget Nederlandenes charter regulerer relationerne mellem de tre dele af kongeriget (Nederlandene og de to oversøiske territorier, De Nederlandske Antiller og Aruba).

Love udarbejdes på nationalt niveau.

Den centrale regering kan, når den er bemyndiget hertil ved lov, fastlægge (yderligere) regler i ministerielle bekendtgørelser. Det er muligt at fastlægge uafhængige ministerielle bekendtgørelser (som ikke er afledt af en lov), men de kan ikke håndhæves ved hjælp af en strafferetlig bestemmelse.

Lavere offentligretlige organer (provinser, kommuner og vandløbsmyndigheder) har ifølge forfatningen kompetence til at udstede regler.

Generelle retsprincipper har betydning for forvaltningen og retspraksis. Der henvises i visse tilfælde til dem i lovgivningen, f.eks. rimeligheds- og billighedsprincippet i den civile retsplejelov. Domstolene kan også lægge generelle retsprincipper til grund, når de træffer afgørelser.

En anden retskilde er sædvaneret. Sædvaneret er i princippet kun relevant, når loven udtrykkeligt henviser hertil, men også her gælder det, at domstolene kan tage hensyn til sædvaneret, når de træffer afgørelser, hvis der foreligger en konflikt. Sædvaneret kan ikke anvendes som retskilde ved vurderingen af, om der foreligger en strafferetlig lovovertrædelse (artikel 16 i forfatningen).

Retspraksis er en retskilde, da betydningen af en dom rækker ud over den konkrete sag, der danner grundlag for dommen. Afgørelser truffet af højere instanser er vejledende. Afgørelser truffet af højesteret er særlig vigtige, da det er højesterets opgave at fremme ensartethed på retsområdet. Lavere instanser skal derfor, når de træffer afgørelser i nye sager, lægge afgørelser truffet af højesteret til grund.

Retskildernes hierarki

I henhold til artikel 94 i forfatningen har visse internationale retsforrifter hierarkisk forrang: Lovbestemmelser, som er i strid med disse forskrifter, finder ikke anvendelse. Europæisk lovgivning har forrang for national lovgivning. Dernæst følger chartret, forfatningen og love vedtaget af parlamentet. Disse har forrang for andre bestemmelser. Parlamentets love vedtages i fællesskab af regeringen og parlamentet (de folkevalgte repræsentanter).

Det er endvidere fastlagt, at en lov kun kan miste sin virkning helt eller delvist som følge af en nyere lov. Desuden gælder den generelle fortolkningsregel, at specifik lovgivning går forud for generel lovgivning.

I overensstemmelse med den kontinentale tradition har lovgivning som retskilde forrang for retspraksis.

Institutionelle rammer

Myndigheder med ansvar for at vedtage forskrifter

Logvgningsprocessen

Forfatningen indeholder ingen bestemmelser om en "lovgivende myndighed". Love vedtages i fællesskab af regeringen og parlamentet. Lovforslag kan fremsættes af regeringen eller parlamentets andetkammer. Statsrådet afgiver udtalelse om lovforslag og ministerielle bekendtgørelser. Andre interessenter hører som regel i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslag.

Andetkammeret har ret til at ændre et forslag. Normalt vedtager ministerrådet lovforslag og sender dem videre til statsrådet til udtalelse. Regeringen afgiver udtalelse i form af en betænkning. Derefter sender regeringen lovforslaget – med eventuelle ændringer – til andetkammeret ved kongelig bekendtgørelse.

Forslaget kan ændres under behandlingen i andetkammeret. Når forslaget er vedtaget af andetkammeret, behandles det i førstekammeret. På dette stadium kan der ikke foretages yderligere ændringer, dvs. førstekammeret kan kun vedtage eller afvise lovforslaget. Når førstekammeret har vedtaget forslaget, stadfæstes det af statsoverhovedet, og det bliver dermed til lov.

Retsdatabaser

 Overheid.nl er det centrale adgangspunkt til alle oplysninger om Nederlandenes statslige organisationer. Det giver bl.a. adgang til:

officielle publikationer

officielle tidender

parlamentariske dokumenter.

Webstedets [lovgivningsafsnit](#) indeholder konsolideret lovgivning fra og med den 1. maj 2002.

Er der gratis adgang til databasen?

Der er **gratis** adgang til webstedet og databasen.

Links

 [Nederlandenes regering](#), [Udenrigsministeriet](#), [Andetkammeret](#)

 [Engelsk udgave af den nederlandske regerings websted](#), [Engelsk udgave af det nederlandske parlaments websted](#)

Sidste opdatering: 23/05/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Østrig

Indledning – Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Østrig og giver et overblik over østrigsk lovgivning.

Retskilder

Østrigsk ret er for størstedelens vedkommende **skreven ret**. Sædvaneret spiller derimod kun en meget lille rolle. Afgørelser truffet af de øverste domstole udstikker vigtige rettesnore for retsanvendelsen og har stor betydning, men retspraksis anerkendes ikke formelt som retskilde.

Ifølge **østrigsk forfatningsret** er de alment anerkendte folkeretlige regler en del af østrigsk forbundsret, og **folkeretlige traktater** gennemføres i østrigsk ret med eller uden specifik lovgivning. Traktatbestemmelser placering i det nationale retssystem afhænger af indholdet.

Folkeretlige traktater, der ændrer eller supplerer forfatningen, skal vedtages af Østrigs nationalråd (*Nationalrat*) med samme kvalificerede flertal som forbundsforfatningslove. Traktater, der ændrer eller supplerer lovgivning, kræver samme flertal som almindelig lovgivning.

Folkeretlige traktater indgås principielt af forbundspræsidenten på forslag af forbundsregeringen eller en forbundsminister med bemyndigelse fra regeringen. Politiske traktater og traktater, der ændrer eller supplerer loven, kræver godkendelse af nationalrådet. Forbundspræsidenten kan bemyndige forbundsregeringen eller de ansvarlige medlemmer af regeringen til at indgå visse former for folkeretlige traktater, der hverken er af politisk art eller ændrer eller supplerer loven.

Ud over den nationale forbunds(forfatnings)ret har de **ni delstater** i henhold til den østrigske forbundsforfatning hver sin **delstats(forfatnings)ret**.

Delstatsforfatningsretten skal være i overensstemmelse med forbundsforfatningsretten og er derfor **underordnet** denne. En sådan rangorden findes dog principielt ikke mellem bestemmelser i forbunds- og delstatslovgivningen. Delstaterne har på de områder, der hører under deres kompetence, siden 1988 haft beføjelse til at indgå folkeretlige traktater. Udenrigsanliggender varetages dog stadig primært på forbundsniveau.

Logvgningsmæssige instrumenter – retskildernes hierarki

Forbundsforfatningslovgivning skal vedtages af et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer i nationalrådet, og mindst halvdelen af medlemmerne skal være til stede. Lovgivningen skal udtrykkelig være angivet som en "forfatningslov" eller "forfatningsbestemmelse".

Bestemmelser i forbundslovgivningen kræver, at mindst en tredjedel af nationalrådets medlemmer er til stede, og at der er et simpelt flertal af de afgivne stemmer.

1. Forbundsforfatningens grundprincipper

Følgende grundprincipper i forbundsforfatningen er de vigtigste bestemmelser i det østrigske retssystem:

- det demokratiske princip
- princippet om magtens deling
- retsstatsprincippet
- det republikanske princip
- forbundsstatsprincippet
- det liberale princip.

Tilsammen dannet disse principper den **forfatningsmæssige grundstruktur** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*).

Deres forfatningsmæssige betydning er stor, idet enhver grundlæggende ændring af forbundsforfatningen skal godkendes ved en folkeafstemning inden for rammerne af lovgivningsproceduren. En fravigelse af et af grundprincipperne eller en væsentlig ændring af forholdet mellem dem betragtes som en grundlæggende ændring af forfatningen.

2. Primær og sekundær EU-ret

Med **Østrigs tiltrædelse af EU** den 1. januar 1995 var det nødvendigt at ændre den østrigske forbundsforfatning grundlæggende. Østrigs retssystem har siden tiltrædelsen ikke kun været bestemt af østrigsk forfatningsret, men også af EU-retten. Den fremherskende opfattelse er, at **EU-retten går forud for national ret**, også almindelig forbundsforfatningsret, men ikke forud for forbundsforfatningens grundprincipper.

3. "Almindelig" forbundsforfatningsret

Forfatningsretten opstiller "spillereglerne" for den politiske proces, idet den fastsætter:

- lovgivningsproceduren
- de øverste organers stilling i staten
- det indbyrdes forhold mellem forbund og delstater, når det gælder lovgivning og håndhævelse
- domstolens kontrol med statens handlinger.

4. Forbundslove

Forfatningens grundprincip om retsstaten binder hele den udøvende magt i forvaltningen og retsplejen til loven. Forbundsforfatningen fastsætter fordelingen af lovgivningsbeføjelser mellem forbund og delstater.

5. Bekendtgørelser

Bekendtgørelser (*Verordnungen*) er **generelle forskrifter, der udstedes af forvaltningsmyndigheder**, og som er bindende for alle borgere. Forfatningen giver en generel bemyndigelse til at fastsætte gennemførelsesbekendtgørelser, der præciserer de regler, der er fastsat i mere generelle bestemmelser, normalt i almindelige love. Bekendtgørelser kan kun ændre eller supplere loven, når der er udtrykkelig hjemmel hertil i forfatningen.

6. Kendelser

Kendelser (*Bescheide*) er primære forvaltningsinstrumenter til gennemførelse af love, som er rettet til en eller flere nærmere angivne personer.

Institutionelle rammer

Lovgivningsmagten

Forbundsforfatningen fordeler kompetencen mellem forbund og delstater og de forskellige organer, der deltager i lovgivningsprocessen. Forbundslovgivning vedtages af begge kamre, **nationalrådet** (*Nationalrat*) og **forbundsrådet** (*Bundesrat*). De 183 medlemmer af nationalrådet vælges ved direkte valg. Forbundsrådet vælges af landdagene (*Landtage*). Som hovedregel har forbundsrådet kun indsigelsesret mod et lovforslag. Landdagene lovgiver på delstatsniveau.

Lovgivningsprocessen

Lovforslag kan fremsættes for nationalrådet:

- af dets medlemmer
- af forbundsregeringen
- af forbundsrådet.

Et borgerinitiativ kan fremsættes for nationalrådet, hvis det er underskrevet af 100 000 stemmeberettigede eller en sjettedel af de stemmeberettigede borgere i tre delstater.

I praksis **fremsættes de fleste lovforslag af forbundsregeringen**. Lovforslag fra forbundsregeringen skal vedtages enstemmigt af forbundsregeringen (i ministerrådet). De udarbejdes af den ansvarlige minister, og inden de godkendes af regeringen, indhentes kommentarer fra andre organer, f.eks. delstaterne eller interessegrupper.

Når lovforslagene er vedtaget i nationalrådet, skal de godkendes af forbundsrådet. (Forbundsfinanslove skal ikke forelægges forbundsrådet.)

Forbundskansleren forelægger så præsidenten forslaget til **stadfæstelse**.

Nationalrådet kan beslutte at sende et forslag til **folkeafstemning**. Et flertal af medlemmerne af nationalrådet kan også kræve en folkeafstemning.

Lovforslaget, som allerede er vedtaget af nationalrådet, skal så godkendes ved en folkeafstemning, inden det stadfæstes. En grundlæggende ændring af forfatningen kræver også en folkeafstemning.

Præsidenten bekræfter, at et lovforslag er vedtaget i overensstemmelse med forfatningen, ved at underskrive det. Denne **stadfæstelse** kontraskrives af forbundskansleren.

Forbundslove bekendtgøres i *Bundesgesetzblatt* (Østrigs lovtidende), når de er kontraskrives af forbundskansleren. Medmindre det er udtrykkeligt fastsat i en forbundslov, at den gælder med tilbagevirkende kraft, eller at den gælder fra en bestemt dato, **træder den i kraft** ved udgangen af den dag, hvor den udgave af lovtidende, der indeholder bekendtgørelsen, offentliggøres og udsendes.

En lov kan ophæves enten udtrykkeligt eller ved vedtagelse af ny lovgivning, der indholdsmæssigt er i strid med den ældre bestemmelse (faktisk ophævelse). En specialregel går forud for en generel regel. Det kan også fastsættes i en retsforskrift, hvor længe den er gyldig.

Juridiske databaser

🔗 **Østrigs retsinformationssystem** (*Rechtsinformationssystem des Bundes – RIS*), der koordineres og drives af forbundskancelliet, giver onlineadgang til østrigsk lovgivning.

Er der gratis adgang til databasen?

Der er gratis adgang til 🔗 **Østrigs retsinformationssystem** (RIS).

Kort beskrivelse af indhold

RIS-databasen indeholder oplysninger om:

Forbundslove

Forbundslove

Den officielle udgave af *Bundesgesetzblatt* (Østrigs lovtidende) tilbage til 2004

Bundesgesetzblatt (Østrigs lovtidende) 1945-2003

Lovtidender 1848-1940

Lovtidender 1780-1848

Tyske lovtidender 1938-1945

Udkast til lovforslag

Regeringslovforslag

Delstatslove

Delstatslove

Aktuelle delstatslovtidender – med undtagelse af Niederösterreich og Wien

Kommunal lovgivning: kun udvalgte dokumenter fra Kärnten, Niederösterreich, Salzburg, Steiermark og Wien

Retsafgørelser

Forfatningsdomstolen (*Verfassungsgerichtshof*)

Forvaltningsdomstolen (*Verwaltungsgerichtshof*)

Forvaltningsdomstolens fortegnelse over retsakter (*Normenliste*)

Domme afsagt af højesteret (*Oberster Gerichtshof*), de højere regionale domstole (*Oberlandsgerichte*) og andre domstole

Uafhængige forvaltningsdomstole (*Unabhängige Verwaltungssenaten*)

Det uafhængige økonomiævn (*Unabhängiger Finanzsenat*)

Asyl-domstolen (*Asylgerichtshof*)

Det uafhængige føderale asylnævn (*Unabhängiger Bundesasylsenat*)

Miljønævnet (*Umweltsenat*)

Det føderale kommunikationsnævn (*Bundeskommunikationssenat*)

Kontrolmyndighederne for offentlige indkøb (*Vergabekontrollbehörden*)

Ankenævnet (*Berufungskommission*) og det øverste disciplinærnævn (*Disziplinaroberkommission*)

Databeskyttelsesnævnet (*Datenschutzkommission*)

Kontrolnævnet for medarbejderrepræsentation (*PersonalvertretungsAufsichtskommission*)

Ligestillingsnævn (*Gleichbehandlungskommissionen*)

Dekreter (*Erlasse*)

Dekreter fra forbundsministerier

Dekreter fra forbundsjustitsministeriet

Visse østrigske love foreligger også på engelsk.

Websitet [Østrigs retsinformationssystem](#) indeholder flere oplysninger.

Relvante links

[Retsorden – Østrig](#)

Sidste opdatering: 29/08/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Polen

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Polen.

Polen er en republik med demokratisk styre. Den lovgivende magt ligger hos parlamentet, der består af et underhus, **Sejmen**, og et overhus, **Senatet**. Den udøvende magt ligger hos **Polens præsident** (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej) og **ministerrådet** (Rada Ministrów).. Den dømmende magt ligger hos domstolene.

Retssystemet i Polen er baseret på det kontinentale retssystem (**civilret**). De almindelige domstole i Polen omfatter **appeldomstolene** (**sady apelacyjne**), de regionale domstole (**okręg**) (sady okregowe) og distriktsdomstolene (**rejon**) (**sady rejonowe**). Disse domstole behandler straffesager, civile sager, familieretlige sager og sager vedrørende forældremyndighed, arbejdsretlige sager og socialsikringsager.

Forvaltningsmyndigheden falder under den øverste forvaltningsdomstol (**Naczelny Sad Administracyjny**), der fører retligt tilsyn med den offentlige forvaltning.

[Højesteret](#) (Sad Najwyzszy) er det øverste centrale retsorgan i Republikken Polen og er dermed den højeste appeldomstol. Højesterets primære opgaver er at varetage retsplejen i Polen (sammen med de almindelige domstole, forvaltningsdomstolene og militærdomstolene), at behandle kassationsager som en slags ekstraordinær appelform og at træffe beslutninger vedrørende fortolkning af lovgivningen.

Forfatningsdomstolen (**Trybunal Konstytucyjny**) er en del af retsvæsenet og træffer afgørelse i sager om:

en vedtaget lovs overensstemmelse med forfatningen

de forskellige centralforvaltningsorganers kompetence

overensstemmelse med forfatningen for så vidt angår politiske partiers målsætninger og aktiviteter

forfatningssager, der anlægges af borgerne.

Den engelske udgave af den lov, der regulerer forfatningsdomstolen, og andre beslægtede love kan findes på webstedet for [den polske forfatningsdomstol](#).

Retskilder

Kilderne til den polske lovgivning er forfatningen, lovene, de ratificerede internationale aftaler og bekendtgørelserne. Forfatningen betragtes som den vigtigste lovgivningskilde i Polen. Den indeholder oplysninger om det polske lovsystem, landets institutionelle opbygning, retssystemet og de lokale myndigheder. Den dækker også politiske friheder og rettigheder. Den nuværende forfatning blev vedtaget i 1997 og findes på webstedet for [underhuset i det polske parlament \(Sejm\)](#) på polsk, engelsk, tysk, fransk og russisk.

Logvningmæssige instrumenter – beskrivelse

Love (ustawy) er almindeligt gældende regler om vigtige emner. Der kan vedtages love inden for alle områder. Forfatningen fastlægger, at visse spørgsmål skal reguleres ved lov, f.eks. budgetter og borgernes retlige status.

I henhold til forfatningen skal visse **internationale aftaler (umowy międzynarodowe)**, før de bliver ratificeret, fastlægges i en lov, der vedtages af parlamentet og underskrives af præsidenten. Sådanne aftaler omfatter alliancer, politiske og militære traktater, borgernes friheder, rettigheder og forpligtelser, medlemskab af internationale organisationer og andre spørgsmål, der reguleres af forfatningen.

Bekendtgørelser (rozporządzenia) udstedes af de forvaltningsorganer, der i henhold til forfatningen har beføjelser hertil.

Ministerrådet kan udstede **internt gældende regler (uchwały)**, der kun er bindende for de organisatoriske enheder under det organ, som udsteder en sådan regel. Disse regler kan ikke danne grundlag for afgørelser vedrørende borgere, juridiske personer eller andre.

De lokale forvaltningsmyndigheder kan på grundlag af beføjelser fastsat ved lov vedtage **lokale retsfor skrifter (akty prawa miejscowego)**, som gælder inden for deres forvaltningsområde.

Regelhierarki

Forfatningen er den øverste lovgivningskilde i Polen. Andre regler i det polske regelhierarki er ratificerede internationale aftaler, EU-forordninger, -direktiver og beslutninger, love, bekendtgørelser og retsfor skrifter fra lokale myndigheder.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Den lovgivende magt udøves af Sejmen og Senatet, de to kamre i **det polske parlament**. Medlemmerne vælges for en **fireårig periode**. Initiativretten med hensyn til lovgivning tilhører parlamentsmedlemmerne, Senatet, præsidenten og ministerrådet samt en gruppe bestående af **mindst 100 000 borgere**, der har stemmeret ved valgene til Sejmen.

Lovforslag forelægges for Sejmen, hvor de gennemgår tre behandlinger. Når et lovforslag er vedtaget af Sejmen og Senatet, sendes det til underskrift hos præsidenten. Før præsidenten underskriver lovforslaget, kan han forelægge det for forfatningsdomstolen med henblik på at få undersøgt dets overensstemmelse med forfatningen.

Ministerrådet sikrer gennemførelse af **love**, udsteder **bekendtgørelser**, indgår **internationale aftaler, der kræver ratificering**, og tiltræder eller forkaster **andre internationale aftaler**.

Beslutningsprocedurer

Initiativret

Lovforslag kan fremsættes af parlamentsmedlemmerne, Senatet, præsidenten, ministerrådet eller en gruppe bestående af mindst 100 000 borgere, der har stemmeret ved valgene til Sejmen.

I de fleste tilfælde fremsættes lovforslagene dog af ministerrådet eller parlamentsmedlemmerne.

Lovforslag skal sammen med en begrundelse sendes til **formanden for Sejmen (Marszałek Sejmu)**, som videresender det til præsidenten, til Senatet og til formanden for ministerrådet (premierministeren).

Behandling

Lovforslagene gennemgår tre behandlinger i Sejmen, og i denne forbindelse undersøges de også af Sejmens og Senatets særlige udvalg.

Vedtagelse

Senatet skal **inden for 30 dage, efter at et lovforslag er stillet**, vedtage det uden ændringer, vedtage ændringer til det eller forkaste det. **Sejmen** kan kun forkaste Senatets ændringer ved absolut flertal, idet mindst halvdelen af det lovbestemte antal medlemmer skal være til stede.

Offentliggørelse

Når proceduren i Sejmen og Senatet er afsluttet, sender formanden for Sejmen det vedtagne lovforslag til underskrift hos præsidenten. Præsidenten har herefter 21 dage til at underskrive lovforslaget og skal sørge for, at det offentliggøres i Polens lovtidende (Dziennik Ustaw). To uger senere træder loven i kraft. Datoen for lovens **ikrafttrædelse** (Dziennik Ustaw) kan også fremgå af selve loven. I henhold til det polske lovgivningssystem kan en lov kun ophæves af en anden lov. Datoen for, hvornår en lov ikke længere er gældende, skal fremgå af den pågældende lov.

Juridiske databaser

Retsakter helt tilbage til 1918 kan findes på webstedet for [den polske juridiske database \(Sejm\)](#) sammen med en liste over disse retsakter.

Der er **gratis** adgang til databasen.

Sidste opdatering: 10/12/2012

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [pt](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Portugal

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Portugal.

1. Forskrifter eller kilder, der har karakter af bindende retsregler

Følgende betragtes traditionelt som retskilder i Portugal:

- forfatningslove, der omfatter den portugisiske forfatning selv, forskellige forfatningslove og love om forfatningsændringer
- "regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret", "regler i behørigt ratificerede eller godkendte internationale konventioner", "regler udstedt af de kompetente myndigheder ved internationale organisationer, som Portugal er medlem af ..., forudsat at dette er fastlagt i de respektive oprettelsestraktater" og "bestemmelserne i de traktater, der regulerer Den Europæiske Union, og de regler, der er fastlagt af dens institutioner i forbindelse med udøvelsen af deres respektive pligter" (forfatningens artikel 8)
- almindelige love, herunder love vedtaget af nationalforsamlingen, dekretter udstedt af regeringen og regionale dekretter vedtaget af de lovgivende forsamlinger for de selvstyrende regioner Azorerne og Madeira
- forskrifter med samme retskraft som love, f.eks. retsakter til gennemførelse af internationale konventioner, traktater eller aftaler, almindeligt bindende afgørelser afsagt af forfatningsdomstolen, hvormed foranstaltninger erklæres forfatnings- eller retsstridige, kollektive overenskomster og andre kollektive bestemmelser til regulering af arbejdsforhold
- bestemmelser eller retsakter med en lavere rang end love, som har til formål at supplere love og fastlægge detaljerne med henblik på anvendelse eller gennemførelse af lovene. Disse omfatter gennemførelsesdekretter, bestemmelser, dekretter, regionale gennemførelsesdekretter, afgørelser, regler, ministerbekendtgørelser, andre bekendtgørelser, politiforskrifter udstedt af civilguvernører samt kommunale bekendtgørelser og bestemmelser.

2. Andre retskilder

Der er uenighed om, hvorvidt andre kilder, som ikke falder ind under statens politiske beføjelser til at vedtage nedskreven lovgivning, har betydning og skal anerkendes, afhængig af om kilderne betragtes som et middel til at fastlægge retsregler, et middel til at offentliggøre reglerne eller begge dele. Der skelnes undertiden mellem direkte og indirekte kilder, hvilket i nogen grad afhjælper de problemer, der opstår i forbindelse med ovenstående.

Følgende betragtes normalt som mulige retskilder:

- a) sædvaneret, dvs. gentagen og sædvanlig anvendelse af en bestemt praksis, som generelt anses for at være obligatorisk. Dette kan dog kun betragtes som en retskilde på visse områder. Regler, der fastsættes på denne måde, findes eksempelvis inden for folkeretten (f.eks. princippet om, at fremmede stater ikke kan retsforfølges), international privatret og forvaltningsret
- b) retspraksis, dvs. de principper, der opstår som følge af domme og afgørelser afsagt af domstolene. I visse kredse betragtes retspraksis ikke som en ægte retskilde, men blot som et middel til at klarlægge betydningen af lovbestemmelser i form af løsninger på fortolkningsproblemer, som kan anvendes i andre retssager, idet der tages højde for de logiske og tekniske argumenter, som de er baseret på. Nogle forfattere medtager ikke alene domstolsafgørelser i specifikke sager i denne kategori, men også afgørelser, som har retskraft (almindeligt bindende afgørelser afsagt af forfatningsdomstolen), fordi de efter deres mening alle er instrumenter, som reelt skaber almindeligt gældende lovgivning
- c) lighedsprincippet, hvilket vil sige, at domstolene i forbindelse med en undersøgelse har kompetence til at udforme retsregler, som er tilpasset den enkelte sags særlige karakteristika, idet dommeren skal basere sådanne retsregler på de generelle retsprincipper og sin egen etiske bevidsthed. "Domstolene må kun basere afgørelser på lighedsprincippet, når: a) dette har hjemmel i en lovbestemmelse, b) sagens parter er indforstået hermed, og der er mulighed for appel, c) sagens parter tidligere er blevet enige om at anvende princippet om lighed" (civillovbogens artikel 4)
- d) kutyme, dvs. gentagen social praksis, der ikke anses for obligatorisk, men betragtes som værende vigtig i retlige dispositioner, herunder navnlig formaliseringen af juridiske forhold, især inden for erhvervslivet. Domstolene kan tage hensyn til kutyme, når det er fastsat ved lov, og på betingelse af at det "ikke strider mod princippet om god tro" (civillovbogens artikel 3). Der kan således ikke skabes retsregler på baggrund af kutyme alene, og mange betragter ikke kutyme som en ægte retskilde
- e) juridisk teori eller juridiske forfatteres meninger, der ikke bør betragtes som ægte retskilder, selv om de spiller en vigtig rolle i den videnskabelige og tekniske udvikling af den juridiske viden og har stor betydning for resultatet af det arbejde, som udføres af personer med ansvar for at fortolke og anvende retsreglerne.

3. Retskildehierarki

Når der henvises til retskildehierarkiet, menes der de forskellige retsfor skrifers status i forhold til hinanden, dvs. deres indbyrdes rangorden.

Nogle mener i denne forbindelse, at et hierarki kun kan opstilles på grundlag af tilblivelsesmetoden. Ifølge dette synspunkt er hierarkiet ikke baseret på retsreglernes indbyrdes status, men er etableret på baggrund af de kilder, som retsreglerne er baseret på.

Uanset hvordan man ser på det, kan retskilderne rangordnes.

De forskellige kilder, der fremgår af afsnit 1, kan rangordnes som følger:

1. forfatningen og forfatningslove
2. regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret og internationale aftaler (dvs. alle de retsfor skrifter, der er beskrevet i afsnit 1, b))
3. love og dekretter
4. regionale dekretter
5. forskrifter med samme retskraft som love
6. bestemmelser.

4. Procedurer for gennemførelse af internationale retsregler i Portugal

Internationale retsakter gennemføres i portugisisk lovgivning i overensstemmelse med følgende principper i den portugisiske forfatnings artikel 8:

- a) "Regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret udgør en integrerende del af den portugisiske lovgivning."
- b) "Regler i behørigt ratificerede eller godkendte internationale konventioner gennemføres i portugisisk lovgivning og træder i kraft, så snart de offentliggøres officielt, og skal forblive i kraft, så længe de er internationalt bindende for den portugisiske stat."
- c) "Regler udstedt af de kompetente myndigheder ved internationale organisationer, som Portugal er medlem af, skal gennemføres i portugisisk lovgivning og træde direkte i kraft, forudsat at dette er fastlagt i de respektive oprettelsestraktater."
- d) "Bestemmelserne i de traktater, der regulerer Den Europæiske Union, og de regler, der er fastlagt af dens institutioner i forbindelse med udøvelsen af deres respektive pligter, gennemføres i portugisisk lovgivning i overensstemmelse med EU-retten og med respekt for en demokratisk stats grundlæggende principper baseret på retsstaten."

5. Myndigheder med beføjelse til at vedtage retsregler

De myndigheder, der har beføjelse til at vedtage retsregler, er nationalforsamlingen, regeringen, regionale myndigheder og de lovgivende forsamlinger for Azorerne og Madeira, lokale myndigheder og visse administrative myndigheder.

6. Procedure for vedtagelse af retsregler

Den måde, hvorpå regler vedtages, afhænger af, hvilke procedurer der skal følges af det enkelte ansvarlige organ. De forskellige typer retsakter vedtages derfor efter forskellige procedurer. De to vigtigste og mest formelle procedurer til vedtagelse af retsregler er beskrevet nedenfor.

Den mest komplekse procedure, som anvendes af nationalforsamlingen, omfatter følgende trin:

- a) Indledning af lovgivningsproceduren: Beføjelsen til at indlede lovgivningsproceduren ligger "hos parlamentsmedlemmerne, de parlamentariske grupper og regeringen, samt, under iagttagelse af de vilkår og betingelser, der er fastsat i lovgivningen, hos grupper af registrerede vælgere. Beføjelsen til at indlede lovgivningsproceduren, for så vidt angår de selvstyrende regioner, ligger hos de respektive lovgivende forsamlinger" (forfatningens artikel 167, stk. 1).
- b) Indledende overvejelser om antagelighed, offentliggørelse, registrering, nummerering og vurdering: Denne fase omfatter overvejelser vedrørende lovforslagets antagelighed, offentliggørelse af teksten i nationalforsamlingens officielle tidende, administrativ behandling og endelig vurdering af lovforslagets indhold.
- c) Behandling og godkendelse: Dette omfatter en behandling af generelle spørgsmål, en anden behandling af specifikke spørgsmål, afstemning om lovforslaget som helhed, afstemning om specifikke punkter i lovforslaget og en endelig, overordnet afstemning. Vedtagelse af et lovforslag kan ske med simpelt flertal, absolut flertal eller kvalificeret flertal.
- d) Gennemgang af lovforslaget, som foretages af Republikkens præsident inden for den periode, der er fastsat i lovgivningen, hvorefter præsidenten enten stadfæster den foreslåede tekst eller nedlægger veto. I sidstnævnte tilfælde sendes lovforslaget til fornyet behandling i nationalforsamlingen. Hvis lovforslaget vedtages på ny, eller ændres, sendes teksten tilbage til præsidenten med henblik på stadfæstelse, hvilket ligeledes skal ske inden for en på forhånd fastlagt periode. Præsidenten er ansvarlig for at "stadfæste og foranledige offentliggørelse af love, bekendtgørelser og dekretter samt underskrive beslutninger truffet af nationalforsamlingen til godkendelse af internationale aftaler og andre dekretter" (forfatningens artikel 134, litra b)).
- e) Offentliggørelse: Så snart den nye lov er stadfæstet, skal præsidenten foranledige offentliggørelse af lovtæksten i Den Portugisiske Republiks officielle tidende.

Proceduren for vedtagelse af lovgivning, som anvendes af regeringen, omfatter følgende overordnede trin:

- a) Indledning af lovgivningsproceduren: Lovforslag fremlægges af det relevante ministerium.
- b) Undersøgelse: I denne fase prøver den minister, der har fremlagt lovforslaget, at indsamle udtalelser om forslaget, hvorefter de organer, der er fastlagt i forfatningen og i lovgivningen, høres.
- c) Indledende og detaljeret vurdering: Når forslaget er blevet foreløbigt godkendt, undersøges og vurderes det.
- d) Godkendelse: Selv om visse typer lovgivning ikke skal godkendes af ministerrådet, er ministerrådet normalt ansvarlig for at godkende selve lovforslagene.
- e) Kontrol: "senest 40 dage efter modtagelse af et dekret til stadfæstelse... skal præsidenten for Republikken enten stadfæste dekretet eller nedlægge veto. I sidstnævnte tilfælde skal han underrette regeringen skriftligt om begrundelsen herfor" (forfatningens artikel 136, stk. 4).
- f) Offentliggørelse af den endelige tekst i Den Portugisiske Republiks officielle tidende.

7. Procedurer for gennemførelse af nationale retsregler

"En lov er først bindende, når den er offentliggjort i Republikkens officielle tidende". "Når en lov er offentliggjort, træder den i kraft ved udløbet af den periode, der er fastsat i den pågældende lov, eller, hvis en sådan periode ikke er angivet, ved udløbet af den periode, der er fastsat i særlovgivningen" (civillovbogens artikel 5).

I artikel 2 i lov nr. 74/98 af 11. november 1998, som ændret ved lov nr. 26/2006 af 30. juni 2006, fastsættes følgende:

"1. Retsakter og andre akter af generel karakter træder i kraft på den dato, der er fastsat i sådanne akter; de må under ingen omstændigheder træde i kraft på datoen for offentliggørelsen.

2. Hvis der ikke er angivet en dato, træder de under stk. 1 anførte akter i kraft i hele det portugisiske område og i de selvstyrende regioner på femtedagen efter offentliggørelsen.

4. Den i stk. 2 anførte periode begynder dagen efter offentliggørelse på det websted, der administreres af Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA."

8. Midler til afhjælpning af mulige konflikter mellem forskellige retsregler

Den vigtigste rolle i denne forbindelse spilles af forfatningsdomstolen, som er ansvarlig for at erklære regler, som er i strid med den portugisiske forfatning eller principperne heri, for forfatningsstridige.

Ved behandling af specifikke sager må domstolene ikke lægge bestemmelser til grund, som strider mod forfatningen eller principperne heri.

Når domstolene fortolker lovgivningen i forbindelse med behandlingen af sagens fakta, skal de afhjælpe mulige konflikter mellem forskellige retsregler, idet de til enhver tid skal tage hensyn til ovennævnte retskildehierarki. I den forbindelse skal de betragte systemet som et samlet hele uden at tage hensyn til mangler eller uoverensstemmelser, navnlig af logisk eller semantisk karakter, idet de skal afveje de omstændigheder, der ligger til grund for vedtagelsen af reglerne, med de specifikke forhold, der gør sig gældende på tidspunktet for retssagen. Domstolenes overvejelser skal altid dokumenteres, på mere eller mindre fyldestgørende vis, i overensstemmelse med den tilgang, som lovgivningen lægger op til, og ud fra den antagelse, at lovgiverne har valgt de "mest velovervejede" løsninger og har været i stand til at "udtrykke deres hensigter på en hensigtsmæssig måde" (civillovbogens artikel 9).

For så vidt angår konflikter mellem regler på området for international privatret, henvises der til afsnittet "Gældende lovgivning – Portugal".

Juridiske databaser

 Digesto er Portugals officielle juridiske database, som indeholder den officielle tidende (Diário da República).

Digesto – integreret juridisk datasystem

Adgangstyper

Gratis adgang

Der er gratis adgang til webstedet.

Følgende oplysninger kan hentes ved søgning på type, nummer eller dato for offentliggørelse:

abstrakter og den fulde ordlyd af retsakter

ikrafttrædelsesdatoer.

Adgang mod betaling

Annoterede og katalogiserede oplysninger, som er inddelt i forskellige emner.

Den elektroniske Diário da República

Adgangstyper

Gratis adgang

Følgende oplysninger kan hentes ved søgning på type, nummer eller dato for offentliggørelse:

abstrakter og den fulde ordlyd af retsakter.

Adgang mod betaling

Tekstsøgning.

Kort beskrivelse af indhold

Lovgivningsdatabaser

Der findes følgende lovgivningsdatabaser i Portugal:

PCMLEX – den centrale database i Digesto-systemet

første del af Diário da República

vigtigste lovgivningsmæssige retsakter og forvaltningsakter offentliggjort i anden del af Diário da República.

LEGAÇOR – Azorenes regionale lovgivningsdatabase

første del af Azorenes officielle tidende.

Ikke-lovgivningsmæssige databaser

Der findes følgende ikke-lovgivningsmæssige databaser i Portugal:

DGO-Dout – særlig database, der indeholder cirkulærer og udtalelser fra generaldirektoratet for budget

DGAP-Opinio – særlig database for generaldirektoratet for offentlig forvaltning

REGTRAB – særlig database for overenskomster.

Forbindelse med andre databaser

Digesto er forbundet med:

Diário da República (den officielle tidende)

republikkens nationalforsamling (det portugisiske parlament)

forfatningsdomstolen

højesteret

den øverste forvaltningsdomstol

appeldomstolene

udtalelser fra statsadvokatens rådgivningsorgan
EUR-Lex.

Den elektroniske Diário da República er forbundet med:

Diário da República (den officielle tidende)
domme fra den øverste forvaltningsdomstol
Den Europæiske Unions Tidende.

Relevante links:

 [Diário da República – Portugal](#)

Sidste opdatering: 18/07/2017

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Rumænien

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Rumænien og giver et overblik over rumænsk lovgivning.

Retskilder

De rumænske retskilder er:

den rumænske forfatning
love vedtaget af Parlamentet (forfatningslove, organiske love og almindelige love)
dekreter udstedt af den rumænske præsident
retsakter fra regeringen (bekendtgørelser, særbekendtgørelser og beslutninger)
retsakter udstedt af centralforvaltningen (ministerielle bekendtgørelser, påbud og andre bestemmelser)
retsakter udstedt af lokalforvaltningen (amtsråd, lokalråd og byrådet i Bukarest)
EU-lovgivning (forordninger og direktiver)
internationale traktater, som Rumænien er part i.

Retsforskrifter – beskrivelse

Den rumænske retsorden omfatter følgende retsforskrifter:

Forfatningen er Rumæniens øverste lovgivning. Den regulerer Rumæniens struktur som en national, samlet og udelelig stat og fastlægger relationerne mellem udøvende, lovgivende og dømmende organer og mellem statslige organer, borgere og juridiske personer.

Forfatningslove vedtages af forfatningsmagten, dvs. af den forfatningsforsamling, der vælges og indkaldes til det formål.

Organiske love regulerer områder af stor betydning for staten, såsom landegrænser, rumænsk statsborgerskab, landets rigsvåben og statssegl, regler om ejendom og arv, tilrettelæggelse og gennemførelse af folkeafstemninger, lovovertrædelser, domme og reglerne om strafafsoning, opbygningen og funktionen af det øverste retsråd, domstolene, den offentlige anklagemyndighed og revisionsretten, borgernes rettigheder, når de krænktes af en offentlig myndighed, forsvaret, opbygningen af offentlige organer og politiske partier.

Almindelige love regulerer alle andre områder, der ikke er dækket af organiske love. En almindelig lov kan ikke ændre en højere rangerende retsforskrift, som f.eks. en organisk lov eller forfatningen.

I særlige tilfælde (f.eks. i forbindelse med parlamentsferier) kan visse områder efter parlamentets beslutning om delegation af lovgivningsbeføjelser reguleres ved **regeringsbekendtgørelser**. Sådanne bekendtgørelser udstedes på grundlag af en særlig bemyndigelseslov inden for de grænser og betingelser, der er fastlagt i den pågældende lov. I nødsituationer kan regeringen udstede særbekendtgørelser, hvis det anses for nødvendigt.

Regeringsbeslutninger indeholder nærmere bestemmelser om, hvordan lovene skal gennemføres i praksis, og om forskellige organisatoriske aspekter ved deres gennemførelse.

Retsakter udstedt af centralforvaltningen (bekendtgørelser og påbud) udstedes kun på grundlag af og for at gennemføre love, regeringsbeslutninger og regeringsbekendtgørelser.

Retsakter udstedt af selvstyrende forvaltningsmyndigheder

Retsakter udstedt af lokalforvaltningen (amtsråd, lokalråd eller byrådet i Bukarest) regulerer områder, som henhører under lokale forvaltningsmyndigheders kompetence.

Andre retskilder

Menneskerettighedsdomstolens retspraksis og EU-domstolenes retspraksis.

National retspraksis er ikke en retskilde, men afgørelser fra kassationsdomstolen udgør uden tvivl sekundære retskilder, idet de bidrager til at sikre ensartet fortolkning af visse lovbestemmelser. Forfatningsdomstolens afgørelser, der har virkning *erga omnes* og ikke *inter partes litigantes*, kan også betragtes som sekundære retskilder.

I henhold til artikel 1 i lov nr. 287/2009 om civilloven kan retskilder på civilområdet være lovgivningen, **praksis og generelle retsprincipper**. Med "praksis" menes der tradition (sædvane) og faglig praksis.

I de bestemmelser, der er nævnt ovenfor, fastlægges følgende regler for anvendelse af praksis som en retskilde:

Praksis gælder i tilfælde, der ikke er omhandlet i lovgivningen. Hvis der ikke findes praksis, gælder bestemmelserne i lovgivningen om lignende situationer, og hvis der ikke findes sådanne bestemmelser, gælder de almindelige retsprincipper.

I tilfælde, der er reguleret af lovgivningen, gælder praksis kun, hvis lovgivningen udtrykkeligt henviser hertil.

Kun praksis, der er i overensstemmelse med den offentlige politik og alment anerkendte moralske principper, kan anerkendes som retskilder.

Den berørte part skal bevise eksistensen af praksis og indholdet heraf. Praksis, der er offentliggjort i samlinger udarbejdet af organer eller organisationer, som er godkendt inden for det pågældende område, antages at forefindes, medmindre andet bevises.

Regelhierarki

Det rumænske regelhierarki er som følger:

Den rumænske forfatning og forfatningslovene er placeret øverst i regelhierarkiet. Al anden lovgivning og alle andre retsforskrifter skal være i overensstemmelse med forfatningen og forfatningslovene.

Derefter kommer de organiske love. Parlamentet vedtager organiske love ved kvalificeret flertal.

Almindelige love er den tredje kategori i regelhierarkiet. Parlamentet vedtager almindelige love ved simpelt flertal. Hverken organiske love eller forfatningen kan ændres ved en almindelig lov.

Regeringsbekendtgørelser er den fjerde kategori af retsregler.

Regeringsbeslutninger er den femte kategori af retsregler i regelhierarkiet.

Retsakter udstedt af centralforvaltningen og selvstyrende forvaltningsmyndigheder er den sjette kategori af retsregler i regelhierarkiet.

Retsakter udstedt af lokalforvaltningen (amtsråd, lokalråd og byrådet i Bukarest) er den laveste kategori af retsregler i regelhierarkiet.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage lovgivning

Ifølge forfatningen bygger staten på det konstitutionelle demokratis principper om magtdeling (lovgivende, udøvende og dømmende) og på principperne om magtbalance og kontrolsystem.

Magten er også delt mellem og udøves af parlamentet, regeringen og retsinstanserne. Forfatningsdomstolen, den rumænske ombudsmand, revisionsretten og lovgivningsrådet sikrer magtbalancen mellem de offentlige myndigheder og borgerne.

Parlamentet er borgernes øverste repræsentative organ og landets eneste lovgivningsmyndighed. Det består af [Deputeretkammeret](#) og [Senatet](#). I princippet har Parlamentet **enekompetence til at lovgive**, men i visse tilfælde deler det denne funktion med den udøvende magt (regeringen) og vælgerne (borgerne).

[Regeringen](#) kan udstede bekendtgørelser i henhold til en særlig bemyndigelseslov vedtaget af Parlamentet. I særlige nødsituationer, der skal løses omgående, kan regeringen også udstede særbekendtgørelser.

Lovgivningsprocessen

Lovgivningsprocessen forløber i tre faser:

1. Regeringsfasen eller den præparlamentariske fase

omfatter: udformning og vedtagelse af udkast til retsakt på regeringsniveau

fremlæggelse af udkastet til retsakt til offentlig debat i overensstemmelse med den gældende lovgivning

lovgivningsrådets godkendelse, tværministeriel godkendelse og andre institutioners godkendelse

vedtagelse af udkastet til retsakt på regeringsniveau.

2. Parlamentsfasen

omfatter: fremsendelse af udkast til retsakt til et af Parlamentets kamre (Deputeretkammeret eller Senatet som første kammer), afhængigt af de kompetencer, der er fastlagt i den rumænske forfatning

behandling og vedtagelse af betænkning/udtalelse om udkastet til retsakt i de stående parlamentsudvalg (i nogle tilfælde kan der nedsættes særlige udvalg)

førstekammerets udtalelse på plenarmødet om de udkast til retsakter og lovforslag, det er blevet forelagt. Førstekammeret har 45 dage til at udtale sig om udkast til retsakter og lovforslag startende fra den dag, hvor de forelægges for Parlamentets præsidium.

Hvis der er tale om konsoliderede love eller andre særligt komplekse love, er tidsfristen 60 dage startende fra den dag, hvor de forelægges for Parlamentets præsidium.

For særbekendtgørelser udstedt af regeringen er tidsfristen 30 dage.

Hvis denne tidsfrist overskrides, betragtes udkastet til retsakt eller lovforslaget som vedtaget og fremsendes til Deputeretkammeret, som træffer den endelige beslutning.

Udkast til retsakter og lovforslag sættes herefter til afstemning (vedtages eller forkastes) og fremsendes til det besluttende kammer (Deputeretkammeret eller Senatet), som vedtager den endelige udgave af retsakt.

3. Den postparlamentariske fase

omfatter: kontrol af lovens overensstemmelse med forfatningen (*forhåndskontrol*) (forfatningsdomstolen bekræfter, at loven er forenelig med forfatningen). Denne kontrol kan begæres af [Rumæniens præsident](#), formanden for et af kamrene, regeringen, kassationsdomstolen, den rumænske ombudsmand eller mindst 50 deputerede eller mindst 25 senatorer. Det kan også ske på eget initiativ.

Endelig **stadfæstes loven** af præsidenten senest 20 dage efter modtagelsen. Hvis præsidenten anmoder om en fornyet behandling af loven (hvilket kun kan ske én gang) eller en prøvelse af, om den er forenelig med forfatningen, skal loven stadfæstes senest 10 dage efter modtagelsen heraf efter den fornyede behandling eller efter modtagelsen af forfatningsdomstolens bekræftelse af, at den er forenelig med forfatningen.

Loven træder i kraft senest tre dage efter offentliggørelsen heraf i Rumæniens lovtidende, del I, eller på en senere dato, der er anført i loven.

Juridiske databaser

En [rumænsk juridisk database](#), som lovgivningsrådet har udviklet, administrerer og ajourfører, giver gratis adgang til den rumænske lovgivning.

Det er onlineversionen af *Repertoriul legislației României*® [Rumæniens lovsamling] – det officielle register over den rumænske lovgivning, som til enhver tid giver nøjagtige og korrekte oplysninger om den juridiske status for de enkelte love.

Databasen dækker perioden fra 1864 frem til i dag.

Data kan findes ved hjælp af følgende søgekriterier:

retsaktens kategori/type

nummer

udstedelsesår (-periode)

offentliggørelsesinterval

officiel offentliggørelse (type, nummer og år)

nøgleord i titel

retsaktens status (i kraft eller ikke længere i kraft)

andre kriterier (lovgivende, individuel/offentliggjort, ikke-offentliggjort).

Lovgivningsrådets intranet omfatter en database, der ajourføres med detaljerede juridiske oplysninger, der specifikt kræves ved godkendelse af udkast til retsakter eller fremlæggelse af information til brug i lovgivningsprocessen.

En anden juridisk [database](#) (som dog er opbygget på en anden måde) er tilgængelig fra webstedet for [Deputeretkammeret](#) (det ene af Parlamentets kamre). Der kan søges ud fra:

retsaktens type

nummer

dato

offentlig myndighed, der har udstedt retsakt
offentliggørelsesdato og nøgleord (både i titlen og i forskriftens hovedtekst).

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, der er gratis adgang til databasen.

Sidste opdatering: 20/03/2014

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Slovenien

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Slovenien.

Retskilder

Retsforskrifter – beskrivelse

Retsreglerne i Republikken Sloveniens retssystem vedtages på både nationalt og lokalt plan. Retsforskrifter på nationalt plan er forfatningen (*ustava*), love (*zakoni*) og gennemførelsesforordninger, der omfatter to hovedkategorier: bekendtgørelser (*uredbe*, der undertiden oversættes med forordninger) og bestemmelser (*pravilniki*).

De lokale kommunalbestyrelser vedtager hovedsagelig bekendtgørelser (*odloki*).

Retlig præcedens anerkendes ikke i det slovenske retssystem, hvilket indebærer, at domstole i lavere instans (*nižja sodišča*) formelt ikke er bundet af afgørelser truffet af domstole i højere instans (*višja sodišča*). Der er imidlertid en tendens til, at domstole i lavere instans overholder og følger retspraksis fra domstole i højere instans og højesteret (*Vrhovno sodišče*).

Højesteret kan i plenum vedtage **princielle juridiske responsa** (*načelna pravna mnenja*) om spørgsmål, der er væsentlige for en ensartet anvendelse af lovene. I medfør af lov om domstole (*Zakon o sodiščih*) er sådanne principielle juridiske responsa kun bindende for højesterets afdelinger og kan kun ændres i et nyt plenum. Der er imidlertid en tendens til, at underinstanser overholder principielle juridiske responsa, og i højesterets praksis stilles der krav om, at der skal tages behørigt hensyn til parter, som henviser til allerede afgivet juridisk responsum om det pågældende spørgsmål.

Love og andre bestemmelser skal være i overensstemmelse med folkerettens almindelige retsgrundsætninger og med traktater, der er bindende for Slovenien (som fastlagt i forfatningens artikel 8). Ratificerede og offentliggjorte internationale traktater finder direkte anvendelse. Den slovenske forfatningsdomstol (*Ustavno sodišče*) har indtaget det standpunkt, at internationale traktater har forrang frem for lovbestemmelser. Ratificerede internationale traktater inkorporeres i den nationale lovgivning og medfører således rettigheder og forpligtelser for fysiske og juridiske personer i Slovenien (forudsat at de er direkte retskraftige).

Det slovenske retssystem er baseret på retssystemet på det europæiske kontinent og er et civilretligt system, hvilket betyder, at sædvaneret ikke som sådan udgør et element i retssystemet. Sædvane anerkendes imidlertid i en vis udstrækning i den slovenske lovgivning. I medfør af artikel 12 i lov om forpligtelser (*Obligacijski zakonik*), som regulerer aftaleforhold mellem fysiske og juridiske personer, tages der f.eks. højde for forretningskik, sædvane og praksis indbyrdes mellem parterne i vurderingen af den ønskede adfærd og virkningerne heraf på virksomhedernes aftaleforhold.

En dommer er i udøvelsen af sit hverv bundet af forfatningen, love, folkerettens almindelige retsgrundsætninger og ratificerede og offentliggjorte internationale traktater. I lov om domstole fastslås det, at dommeren i civilretlige sager, der ikke kan afgøres på grundlag af gældende bestemmelser, skal tage bestemmelser om lignende forhold i betragtning. Hvis det herefter stadig er usikkert, hvordan sagen juridisk skal afgøres, skal dommeren træffe en afgørelse baseret på de almindelige principper i den nationale retsorden. Dommeren skal i denne forbindelse handle i overensstemmelse med den juridiske tradition og fast retspraksis. Dommeren skal til enhver tid handle, som om der foran ham eller hende ligger en uendelig række sager af samme art.

Regelhierarki

Alle retsforskrifter skal være forenelige med forfatningen. Love og andre bestemmelser skal være i overensstemmelse med folkerettens almindelige retsgrundsætninger og med traktater, der er bindende for Slovenien (som fastlagt i forfatningens § 8). Gennemførelsesforordninger og lokale bekendtgørelser skal desuden være i overensstemmelse med loven.

Generelle retsakter, der er udstedt med henblik på udøvelse af offentlig myndighed (*splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil*), skal være i overensstemmelse med forfatningen, love og gennemførelsesforordninger.

Statslige myndigheders, lokalmyndigheders og offentlige myndighedspersoners konkrete forvaltningsakter og handlinger skal have støtte i gældende lovgivning.

For så vidt angår EU-rettens forrang, er der i forfatningen fastlagt et grundlag for at anerkende denne i det slovenske retssystem, idet det fastslås, at retsakter og beslutninger vedtaget i internationale organisationer, hvortil Slovenien har overført en del af sin suverænitet (her: EU), skal finde anvendelse i Slovenien i overensstemmelse med disse organisationers lovgivning.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Love vedtages af nationalforsamlingen (*Državni zbor*), underhuset i det slovenske parlaments tokammersystem. I overensstemmelse med forfatningens artikel 80 og 81 består nationalforsamlingen af 90 parlamentsmedlemmer, som repræsenterer de slovenske borgere. 88 af disse medlemmer vælges ved almindelige, lige, direkte og hemmelige valg. Til nationalforsamlingen skal der altid vælges et medlem fra Sloveniens italienske befolkningsgruppe og et fra den ungarske befolkningsgruppe af borgerne i disse befolkningsgrupper. Nationalforsamlingens medlemmer vælges for fire år ad gangen.

Regeringen udsteder **bekendtgørelser** (*Vlada*), mens **forskrifter** udstedes af **de enkelte ministre** i regeringen. I medfør af forfatningens artikel 110-119 består regeringen af en premierminister (*predsednik vlade*) og ministre. Inden for rammerne af deres beføjelser er regeringen og de enkelte ministre uafhængige, men står til ansvar over for nationalforsamlingen, som kan rejse rigsretssag mod dem (ved forfatningsdomstolen), stille mistillidsvotum eller afsætte dem i en forespørgselsdebat. Premierministeren vælges af nationalforsamlingen og stiller herefter forslag om, hvilke ministre nationalforsamlingen skal udpege (og afskedige).

Forfatningsdomstolen spiller en afgørende rolle i den institutionelle ramme, da den kan kende love, gennemførelsesforordninger og lokale bekendtgørelser, som den anser for at være forfatningsstridige, ugyldige. Den udarbejder ligeledes responsa om, hvorvidt internationale traktater er i overensstemmelse med forfatningen, og tager stilling til individuelle forfatningsrelaterede klager fra krænkede borgere, der kan indgives, hvis alle andre retsmidler er udtømt. Lokale bekendtgørelser vedtages af de lokale kommunalbestyrelser (*občinski sveti, mestni sveti*), der vælges direkte af borgerne i en kommune.

Beslutningsprocedurer

Lovforslag kan fremsættes i nationalforsamlingen af regeringen, nationalforsamlingens medlemmer, parlamentets overhus – nationalrådet (*Državni svet*) og af 5 000 vælgere. I henhold til forretningsordenen (*Poslovnik Državnega zbora*) omfatter den almindelige procedure i nationalforsamlingen tre behandlinger af lovforslag.

I forretningsordenen er der desuden fastlagt bestemmelser vedrørende en forenklet hasteprocedure. I henhold til artikel 86 kan nationalforsamlingen vedtage en beslutning, hvis et flertal af parlamentsmedlemmerne er til stede, og hvis lovforslaget vedtages med et flertal af de tilstedeværende medlemmers afgivne stemmer, medmindre der kræves en anden form for flertal. Statsrådet kan nedlægge veto mod en vedtaget lov, og nationalforsamlingen kan tilsidesætte dette veto med en flertalsafgørelse blandt alle medlemmerne.

Folkeafstemninger om lovgivning (*Zakonodajni referendum*) (i medfør af forfatningens artikel 90) er reguleret i lov om folkeafstemninger og offentligt initiativ (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi*) og kan iværksættes af nationalforsamlingen selv eller efter anmodning fra statsrådet, en tredjedel af medlemmerne eller 40 000 vælgere. Vælgerne har mulighed for at vedtage eller forkaste love, der vedtages af nationalforsamlingen, inden disse stadfæstes af **republikkens præsident** (*Predsednik republike*).

Republikkens præsident skal stadfæste en vedtaget lov otte dage efter dens vedtagelse. I henhold til forfatningens artikel 154 skal alle retsregler offentliggøres, inden de kan træde i kraft. Retsregler vedtaget af statslige organer offentliggøres i Republikken Sloveniens lovtidende (*Uradni list Republike Slovenije*; UL RS), mens bekendtgørelser og andre lokale forskrifter offentliggøres i lokale lovtidender.

Ændringer af forfatningen vedtages ved en særlig procedure, der er fastsat i forfatningen. Et forslag om at ændre forfatningen kan stilles af 20 medlemmer af nationalforsamlingen, regeringen eller 30 000 vælgere. Nationalforsamlingen kan træffe beslutning om lovforslaget ved to tredjedele af de tilstedeværende medlemmer, men endelig vedtagelse kan kun ske, såfremt to tredjedele af samtlige medlemmer stemmer for. I henhold til forfatningens artikel 87 kan borgeres og andre personers rettigheder og pligter kun fastlægges af nationalforsamlingen ved lov.

Forordninger og afgørelser, som er udstedt af EU's institutioner, finder direkte anvendelse i Republikken Slovenien. De skal ikke ratificeres og offentliggøres i UL RS for at være gældende.

Internationale traktater, som Republikken Slovenien har undertegnet, træder i kraft, så snart de er blevet ratificeret af nationalforsamlingen ved en særlig procedure. Internationale traktater ratificeres ved vedtagelse af en lov fremlagt af regeringen. En lov om ratificering af en international traktat anses for vedtaget, hvis et simpelt flertal af de tilstedeværende medlemmer stemmer for, medmindre andet er fastlagt i forfatningen eller lovgivningen.

Juridiske databaser

Republikken Sloveniens register over retsfor skrifter (*Register predpisov RS*)

Databasen med [registret over retsfor skrifter](#) indeholder links til love, der er vedtaget efter den 25. juni 1991, og gennemførelsesforordninger, der er vedtaget efter 1995 i deres fulde ordlyd. Adgangen til den fulde ordlyd af andre gennemførelsesforordninger afhænger af, hvor længe det tager at lægge en elektronisk version ud på UL RS-webstedet.

Lovgivning vedtaget af nationalforsamlingen (*Zakonodaja državna zbornica*)

Databasen med [lovgivning vedtaget af nationalforsamlingen](#) indeholder alle lovtjekter og tekster til øvrige retsakter, der behandles i nationalforsamlingen. Disse omfatter:

konsoliderede lovtjekter (*prečiščena besedila zakonov*) – officielt konsoliderede lovtjekter vedtaget efter den 29. november 2002 og offentliggjort i UL RS samt uofficielle konsoliderede tekster pr. den 17. juni 2007

vedtagne love (*sprejeti zakoni*) – love vedtaget af nationalforsamlingen og offentliggjort i UL RS efter uafhængighedsdatoen den 25. juni 1991

vedtagne retsakter (*sprejeti akti*) – retsakter vedtaget af nationalforsamlingen og offentliggjort i Republikken Sloveniens lovtidende efter den 28. november 1996

lovforslag (*predlogi zakonov*) – lovforslag fremsat til behandling i den nuværende parlamentsperiode i nationalforsamlingen (databasen indeholder ligeledes vedtagne lovforslag, der endnu ikke er offentliggjort i UL RS)

behandling af lovforslag (*obravnavo zakonov*) (afsluttende procedure) – arkiv med alle behandlinger af et lovforslag, der er fremsat i nationalforsamlingen efter den 28. november 1996

forslag til retsakter (*predlogi aktov*) – forslag til akter fremsat til behandling i den nuværende parlamentsperiode i nationalforsamlingen (databasen indeholder ligeledes vedtagne forslag til retsakter, der endnu ikke er offentliggjort i UL RS)

behandling af retsakter (*obravnavo aktov*) (afsluttende procedure) – arkiv med alle behandlinger af en akt, der er fremsat til behandling i nationalforsamlingen efter den 28. november 1996

forslag til bekendtgørelser (*predlogi odlokov*) – forslag til bekendtgørelser fremsat til behandling i den nuværende parlamentsperiode i nationalforsamlingen (databasen indeholder ligeledes vedtagne forslag til bekendtgørelser, der endnu ikke er offentliggjort i UL RS)

behandling af bekendtgørelser (*obravnavo odlokov*) (afsluttende procedure) – arkiv med alle behandlinger af en bekendtgørelse, der er fremsat til behandling i nationalforsamlingen efter den 28. november 1996.

Retsinformationssystem (*Pravno-informacijski sistem – PIS*)

[Retsinformationssystemet](#) – Republikken Sloveniens register over retsfor skrifter (*Register predpisov Republike Slovenije*) er forbundet med indsamlingen af retsfor skrifter udstedt af andre statslige organer og med UL RS.

Republikken Sloveniens lovtidende (*Uradni list Republike Slovenije*; UL RS)

Samtlige nationale retsfor skrifter offentliggøres officielt i [Republikken Sloveniens lovtidende](#). Alle dokumenter offentliggøres online.

Relevante links

[Det slovenske retssystem](#), [lovgivning vedtaget af nationalforsamlingen](#), [retsinformationssystemet](#), [Republikken Sloveniens lovtidende \(UL RS\)](#)

Sidste opdatering: 02/11/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [sk](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Slovakiet

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Slovakiet. Se webstedet om retsorden – Slovakiet på [det europæiske retlige netværk: retsorden for civilret](#).

Retskilder

Retsfor skrifter – beskrivelse

Betegnelsen "retskilder" bruges i tre betydninger:

retskilder i materiel forstand – materielle retskilder

retskilder i epistemologisk forstand – kilder til retlig viden

retskilder i formel forstand – formelle retskilder

På grundlag af, hvordan retsregler opstod og den bindende form, de kommer til udtryk i, sonderer man traditionelt mellem følgende retskilder:

retssædvane

præcedens (retspraksis)

lovgivning

normative kontrakter

almindelige retsgrundsætninger

forholdets natur

relevante bøger, juridisk litteratur og udtalelser fra sagkyndige

internationale trakter, når disse er indarbejdet korrekt i Den Slovakiske Republiks retsorden.

Hierarki af retsregler

Et af grundprincipperne i den slovakiske retsorden er regelhierarkiet. Det er afgørende at forstå dette principps rette plads i den lovgivningsmæssige praksis og lovgennemførelsen. Regelhierarkiet er imidlertid ikke udelukkende et spørgsmål om en ligefrem logisk forrang eller underordning. Hierarkiet vedrører hele spørgsmålet om **legitim beføjelse** og omfatter også det kategoriske krav om, at en lov kun kan indføres af en instans, der har beføjelser ved lov til at gøre dette – inden for lovens rammer og dens lovgivningsmæssige beføjelser.

Lovgivning klassificeres i henhold til den såkaldte "retskraft". **Retskraft** betegner retsreglernes egenskaber, hvilket betyder, at en lov er underordnet en anden (dvs. en lov med større retskraft), eller når en retsregel er afledt af en lov med større retskraft. I en situation, der er kendetegnet af retsregler med forskellig retskraft, kan en svagere regel ikke stride mod en stærkere, og den stærkere regel kan have forrang over den svagere.

Lovgivning kan inddeles hierarkisk med hensyn til retskraft som følger:

Primær lovgivning (love)

forfatningslove (altid primære)

love (primære eller afledt af forfatningslove).

Sekundær lovgivning (også benævnt underordnet lovgivning)

statslige bekendtgørelser – altid sekundære

retsregler udstedt af centraladministrationen – altid sekundære

retsregler fra selvstyrende enheders instanser (myndigheder) – primære eller sekundære

retsregler, der undtagelsesvis udstedes af andre myndigheder end statslige instanser – altid sekundære.

Når en lov i lovgivningssystemet har forrang, betyder det, at alle andre retsregler skal hidrøre fra den pågældende lov, være forenelige med den og ikke være i modstrid med den. Dette betyder i praksis, at hvis en retsregel på et lavere niveau i hierarkiet strider imod en regel højere oppe i hierarkiet, er det sidstnævnte, der skal efterfølges.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Nedenstående instanser og myndigheder har beføjelser til at vedtage lovgivning (lovgivende instanser):

Den Slovakiske Republiks nationalråd – forfatningen, forfatningslove, love, internationale traktater, der rangerer højere end love, internationale traktater med samme retskraft som en lov

Den Slovakiske Republiks regering – statslige bekendtgørelser

ministerier og andre instanser i centraladministrationen – der gennemfører beslutninger, dekretter og foranstaltninger

kommunale myndigheder og byforsamlinger – alment gældende bestemmelser

borgerne (vælgerne) i Den Slovakiske Republik – resultater af en folkeafstemning med retskraft som forfatningslov, resultater af en folkeafstemning med retskraft som en lov

indbyggerne i en kommune eller en by – resultater af en lokal folkeafstemning med samme retskraft som en alment gældende bekendtgørelse

kommunale myndigheder og bymyndigheder og instanser i lokalregeringen – alment gældende bekendtgørelser.

Lovgivningsprocessen

Stadier i lovgivningsprocessen:

fremsættelse af et lovforslag – lovgivningsinitiativ

debat om lovforslaget

afstemning (afgørelse om lovforslaget)

underskrivelse af det vedtagne lovforslag

bekendtgørelse (offentliggørelse) af loven.

Beslutningsprocessen

Lovgivningsprocessen

Fremsættelse af et lovforslag – lovgivningsinitiativ

I henhold til artikel 87, stk. 1, i lov nr. 460/1992 (Den Slovakiske Republiks forfatning) kan lovforslag fremsættes af følgende:

udvalg under Den Slovakiske Republiks nationalråd

medlemmer af Den Slovakiske Republiks nationalråd (også benævnt parlamentsmedlemmer)

Den Slovakiske Republiks regering.

Fremsatte lovforslag fremlægges opdelt i sektioner sammen med en begrundelse

Drøftelse af lovforslaget

I henhold til forretningsordenen for Den Slovakiske Republiks nationalråd (lov nr. 350/1996) skal lovforslag behandles tre gange:

Førstebehandlingen omfatter en generel debat om substansen eller det, der betegnes som "**filosofien**" bag lovforslaget. På dette stadium kan der ikke foreslås ændringsforslag eller tilføjelser.

Ved andenbehandlingen behandles lovforslaget af det eller de udvalg under nationalrådet, som har fået det tildelt. Alle lovforslag skal også til behandling i forfatningsudvalget, især for at sikre at de er **forenelige med den slovakiske forfatning**, forfatningslove, internationale traktater, der er bindende for Den Slovakiske Republik, love og EU-lovgivning. Herefter kan der **foreslås ændringsforslag og forslag til tilføjelser**, og der stemmes om disse, når behandlingen i udvalget er afsluttet. Derfor skal de forskellige synspunkter samles, inden lovforslaget forelægges til drøftelse i Den Slovakiske Republiks nationalråd.

Lovforslaget sendes til Den Slovakiske Republiks nationalråd, når **koordinationsudvalget har vedtaget udvalgenes fælles betænkning ved en særlig beslutning**. Denne betænkning fungerer som grundlag for nationalrådets forhandling og afstemning om lovforslaget ved andenbehandlingen.

Tredjebehandlingen er begrænset til de bestemmelser i lovforslaget, hvortil der blev vedtaget ændringer eller tilføjelser ved andenbehandlingen. Ved tredjebehandlingen kan parlamentets medlemmer kun fremsætte ændringer til lovtekniske fejl samt grammatiske fejl og stavfejl. Forslag til ændringer og tilføjelser, der har til formål at rette op på alle andre typer af fejl, skal fremsættes af mindst 30 medlemmer af det slovakiske nationalråd. Når disse er blevet behandlet, sendes hele lovforslaget til afstemning under ét.

Afstemning (beslutning om lovforslaget)

Loven kan kun vedtages, hvis **mindst halvdelen af de tilstedeværende medlemmer stemmer for den**.

Forfatningen kan kun ændres og enkeltartikler kun ophæves, hvis det vedtages med kvalificeret flertal, hvilket vil sige tre femtedele af medlemmerne af Den Slovakiske Republiks nationalråd (3/5 af 150).

Nationalrådet er beslutningsdygtigt, hvis mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Underskrivelse af det vedtagne lovforslag

Det vedtagne lovforslag underskrives af:

Den Slovakiske Republiks præsident

formanden for Den Slovakiske Republiks nationalråd

Den Slovakiske Republiks premierminister.

Dette trin i proceduren indebærer en kontrol af indholdet, den proceduremæssige korrekthed og det vedtagne lovforslags endelige form. Disse indehavere af de højeste embeder i henhold til forfatningen bekræfter lovens indhold ved deres underskrift.

Præsidenten har ret til at nedlægge et "opsættende veto" og nægte at underskrive et vedtaget lovforslag, hvis han finder indholdet fejlbehæftet. I denne situation skal præsidenten sende det vedtagne lovforslag til fornyet behandling i nationalrådet sammen med sine bemærkninger.

Det returnerede lovforslag gennemgår derefter en anden- og tredjebehandling. På dette tidspunkt kan det slovakiske nationalråd tage hensyn til præsidentens bemærkninger, men dette er ikke obligatorisk. Nationalrådet kan tilsidesætte det "opsættende veto" ved en ny afstemning, og i så tilfælde skal loven bekendtgøres, selv uden præsidentens underskrift.

Bekendtgørelse (offentliggørelse) af lovgivning

Bekendtgørelsen er det sidste stadium i lovgivningsprocessen. Lovgivning, der gælder hele nationen, offentliggøres formelt i Den Slovakiske Republiks lovsamling (*Zbierka zákonov*). Det er det slovakiske justitsministerium, der står for offentliggørelsen.

Krafttrædelse

Lovgivning træder i kraft **ved offentliggørelsen**.

I lyset af deres begrænsede geografiske anvendelsesområde opslås lokale retsregler på en officiel opslagstavle i en bestemt periode, normalt 15 dage.

Midler til løsning af mulige konflikter mellem de forskellige retskilder

Lovgivning med mindre retskraft må ikke være i strid med lovgivning med større retskraft.

Lovgivning kan kun ændres eller ophæves ved lovgivning med den samme eller større retskraft.

I praksis er reglen for løsning af konflikter mellem lovgivning, der har den samme retskraft, at et en nyere lov ophæver eller ændrer en ældre lov, eller at en specifik regel ophæver eller ændrer en almen regel.

Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol gennemgår og afsiger dom om, hvorvidt:

love er i overensstemmelse med forfatningen

statslige bekendtgørelser og alment gældende retsregler udstedt af ministerier og andre instanser i centraladministrationen er i overensstemmelse med forfatningen, forfatningslove og love

alment gældende bestemmelser udstedt af selvstyrende enheders instanser er i overensstemmelse med forfatningen og love

alment gældende retsregler udstedt af lokale instanser i centraladministrationen er i overensstemmelse med forfatningen og anden alment gældende lovgivning

alment gældende lovgivning er i overensstemmelse med internationale traktater, der er bekendtgjort som foreskrevet i lovgivning om bekendtgørelse.

Hvis forfatningsdomstolen fastslår, at forskellige love er i strid med hinanden, ophører disse love - eller dele af dem eller bestemmelser i dem - med at være gældende. Hvis de instanser, der udarbejdede en sådan lov, ikke bringer den i overensstemmelse med den gældende lovgivning, som har større retskraft, inden for den frist, der følger af afgørelsen, kendes loven - eller dele af den eller bestemmelser i den - ugyldig.

Juridiske databaser

Det slovakiske justitsministeriums JASPI-database

Det slovakiske justitsministeriums **JASPI-database** giver adgang til:

love og anden lovgivning

konsoliderede udgaver af disse efter hver ændring

internationale traktater, aftaler og andre retskilder (offentliggjort i Den Slovakiske Republiks lovsamling)

domstolens juridiske afgørelser og udtalelser (offentliggjort i rapporter (*Zbierka súdnych rozhodnutí*) fra Den Slovakiske Republiks højesteret)

afgørelser, udtalelser og undersøgelser fra Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol

udvalgte afgørelser fra regional- og distriktsdomstole

oplysninger om sagkyndige, oversættere og tolke.

Af andet indhold i JASPI-databasen kan nævnes:

love og anden lovgivning offentliggjort i Den Slovakiske Republiks lovsamling siden 1945

ajourførte tekster af vedtagne love, offentlige bekendtgørelser og anden lovgivning

tekster til udtalelser og afgørelser fra Den Slovakiske Republiks højesteret siden 1961

dokumenter fra Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol siden oprettelsen af den uafhængige Slovakiske Republik (1. januar 1993)

udvalgte afgørelser fra regional- og distriktsdomstole

oplysninger om sagkyndige, oversættere og tolke.

JASPI-databasen er et åbent, ikke-kommercielt system, der skal give borgerne gratis adgang til omfattende juridiske oplysninger om landet. Formålet med projektet er at give hurtig og klar adgang til juridisk information.

Informationssystemet for "lovgivningsproceduren" har to funktionelle applikationer.

Den første er applikationen **Udarbejdelse af udkast til lovforslag**, hvis hovedfunktion består i udarbejdelse af udkast til lovforslag, udkast til ændringsforslag og fælles ændringsforslag. Applikationen "Redigering" opretter automatisk strukturerede juridiske dokumenter (XML-struktur) i henhold til den slovakiske regerings godkendte lovgivningsregler. Hvis der er tale om ændringsforslag, kan brugeren ændre direkte i den konsoliderede udgave af det pågældende

juridiske dokument (love, statslige bekendtgørelser osv.), hvorefter applikationen automatisk opretter en ændret udgave. En bruger kan gennemse den konsoliderede udgave af et juridisk dokument med ændringsforslagene fremhævet. Slutresultatet er et struktureret XML-dokument. Herefter offentliggøres lovforslaget i Portalen for lovgivningsproceduren i forskellige formater.

Portalen **følger lovgivningsprocesserne** for alle typer juridiske dokumenter. Der lægges særlig vægt på tværministeriel høring, der ligeledes omfatter offentlige høringer (alle kan fremsætte bemærkninger). Portalens brugere kan nemt søge efter juridiske dokumenter i henhold til flere forskellige kriterier og kan også få besked pr. e-mail eller RSS-feed, når der foretages ændringer i lovgivningsfasen, eller der offentliggøres et nyt udkast til forslag inden for deres udvalgte områder. Formålet er at gøre lovgivningsprocessen mere gennemsigtig og tilgængelig for alle.

Tilknyttede links

 [Det slovakiske justitsministeriums lovgivningsportal](#)

Sidste opdatering: 18/03/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Finland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Finland.

Retskilder

"Ved "retskilder" forstås de kilder, der indeholder retsregler. I Finland findes der nationale retskilder og folkeretlige retskilder. Nogle kilder er nedskrevet, andre er uskrevne. Nedenfor findes en oversigt over de forskellige retskilder.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Nationale retskilder

Love er de vigtigste nationale retskilder. Begrebet "love" skal i denne forbindelse forstås bredt, så det omfatter grundloven, almindelige love (dvs. love udstedt af parlamentet), bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium og de retsregler, der udstedes af lavere instanser. Bekendtgørelser og retsregler fra lavere instanser kan kun udstedes med hjemmel i grundloven eller en almindelig lov, hvori det normalt også er fastsat, hvilken statslig instans eller myndighed der har beføjelse til at udstede dem.

For de tilfælde, hvor der ikke foreligger nogen skreven lov, er retskilden sædvaner, jf. retsplejelovens kapitel 1, § 11. Sædvanen skal dog være i overensstemmelse med billighedsprincippet. Sædvaneretten er meget gammel, og begrebets betydning er i dag noget vag. Ved "sædvaner" forstås i dag primært en række faste fremgangsmåder, f.eks. på handelsområdet. Da skreven lov er temmelig omfattende i dag, er sædvaner nu en sjældent anvendt retskilde. På nogle områder, f.eks. inden for aftaleretten, har sædvaneretten dog stadig en stærk stilling.

Lovforarbejder og retsafgørelser er også retskilder. Lovforarbejder indeholder oplysninger om lovgivers vilje og anvendes derfor til at fortolke lovgivningen. Af retsafgørelser er det afgørelser i sidste instans, dvs. truffet af højesteret og den øverste forvaltningsdomstol, der er de vigtigste retskilder. Disse to domstoles afgørelser betegnes også som præjudikater. Selv om præjudikater ikke er retligt bindende, har de stor betydning i praksis. Afgørelser fra andre domstole kan også være vigtige retskilder. Lavere domstoles praksis kan have stor betydning, når en lavere domstols afgørelse er blevet endelig.

Retsvidenskaben, almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur er også nationale retskilder. Retsvidenskabens opgave er at studere retssystemets indhold, dvs. hvordan retsregler skal fortolkes og klassificeres, og retsvidenskaben er derfor også en vigtig retskilde. Almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur kan også have betydning som retskilder. I retskildernes hierarki kommer disse kilder dog efter de ovenfor beskrevne.

Folkeretlige retskilder og EU-retten

Internationale aftaler og andre internationale forpligtelser, som Finland har indgået, er bindende retskilder i Finland. Praksis hos de internationale organer, der anvender aftalerne, har betydning som retskilde. Europarådets menneskerettighedskonvention er et eksempel på en sådan retskilde, og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis har betydning for fortolkningen af menneskerettighedskonventionen.

Som medlem af EU er Finland også forpligtet til at overholde EU's love, forordninger og direktiver. Disse er de vigtigste former for EU-retsakter. Forordninger gælder umiddelbart i alle EU-lande, mens direktiver skal gennemføres i EU-landene. Forarbejderne til disse gennemførelsesbestemmelser kan også have en vis betydning for fortolkningen af EU-retten, dog slet ikke i samme grad som forarbejder til national lovgivning.

Derudover skal Finland ligesom alle andre EU-lande overholde de øvrige retsinstrumenter, der anvendes i EU. EF-Domstolens afgørelser har også betydning som retskilde, da de er en del af EU-retten.

Regelhierarki

Ved finske retskilder sondres der mellem ufravigelige og fravigelige kilder og andre kilder, der kan anvendes. Love og sædvaner er ufravigelige kilder. De er derfor højest placeret i hierarkiet. De retshåndhævende myndigheder har pligt til at anvende dem, og overtrædelse anses for embedsforseelse. Inden for den nationale lovgivning er der følgende hierarki:

grundloven

almindelige love (dvs. love udstedt af parlamentet)

bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium

retsregler fra lavere instanser.

Fravigelige retskilder, dvs. på et lavere niveau i hierarkiet, omfatter lovforarbejder og retsafgørelser. Til sidesættes de af en myndighed, indebærer dette ikke, at der pålægges en sanktion for embedsforseelse, men sandsynligheden for, at afgørelsen omgøres af en højere instans, øges. Andre retskilder omfatter retsvidenskaben, almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur. Disse retskilder er ikke bindende, men de kan anvendes til støtte for et argument og kan dermed styrke de præmisser, der ligger til grund for afgørelsen.

Internationale aftaler har i Finland samme placering i hierarkiet som de instrumenter, hvorved de gennemføres. Gennemføres en international aftale ved lov, har aftalens bestemmelser derfor samme placering som lovbestemmelser. Gennemføres en international forpligtelse ved bekendtgørelse, har bestemmelserne derimod samme placering som bekendtgørelsesbestemmelser. Det vil sige, at gennemførelsesbestemmelserne svarer til nationale bestemmelser på samme niveau.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Parlamentet har efter den finske grundlov den lovgivende magt i Finland. Det vedtager alle almindelige love og træffer også afgørelse om ændring af grundloven. Love og grundlove vedtaget af parlamentet kan bemyndige andre instanser til at udstede retsregler om bestemte spørgsmål. I henhold til en sådan bemyndigelse kan præsidenten, regeringen og et ministerium udstede bekendtgørelser. Er det ikke bestemt, af hvem en bekendtgørelse udstedes, udstedes den af regeringen. En lavere instans kan under visse omstændigheder også bemyndiges ved lov til at udstede retsregler om bestemte spørgsmål. Dette forudsætter, at særlige grunde i forbindelse med sagsområdet for de pågældende bestemmelser taler herfor, og at bestemmelsernes materielle

betydning ikke forudsætter, at de udstedes ved lov eller bekendtgørelse. En sådan bemyndigelse skal også være klart afgrænset. Ingen andre instanser end de ovenfor anførte har beføjelse til at udstede umiddelbart bindende retsregler.

Beslutningsprocedurer

Lovgivningsprocessen og retsreglers ikrafttræden

Lovgivning vedtages af parlamentet på grundlag af regeringsforslag eller efter forslag fra individuelle parlamentsmedlemmer. Regeringsforslag udfærdiges i ministerierne og drøftes derefter på et ministermøde. Der træffes derpå på et møde med præsidenten afgørelse om forslaget forelægges for parlamentet. Regeringsforslag drøftes først ved en forberedende behandling i parlamentet, hvorpå det forelægges for et parlamentsudvalg til behandling. Udvalget hører sagkyndige og afgiver betænkning. Sagen forelægges derpå for parlamentets plenarforsamling, hvor udvalgsbetænkningen danner grundlag for forhandlingen. Selve vedtagelsen sker på plenarforsamlingen efter to behandlinger. Parlamentet kan vedtage et lovforslag uændret, ændre det eller forkaste det. Det er således parlamentet, der træffer den endelige afgørelse. Almindelige lovforslag vedtages af parlamentet ved simpelt flertal, mens en ændring af grundloven kræver kvalificeret flertal.

Når et lovforslag er vedtaget af parlamentet, forelægges det for præsidenten til stadfæstelse. Love træder i kraft som fastsat i lovforslaget, men ikke før de er offentliggjort i den finske lovtidende.

Bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium udarbejdes i det ministerium, der er ansvarligt for det givne sagsområde. Hvad angår bekendtgørelser fra præsidenten, træffer præsidenten afgørelse om at udstede en bekendtgørelse efter forslag fra regeringen. Bekendtgørelser fra regeringen vedtages på ministermøder, og bekendtgørelser fra ministerier vedtages af det pågældende ministerium. Alle bekendtgørelser offentliggøres i den finske lovtidende. Bekendtgørelser træder i kraft som fastsat i bekendtgørelsen, dog aldrig før de er offentliggjort i den finske lovtidende.

Retsregler fra lavere instanser, som i praksis almindeligvis kaldes beslutninger eller regler og forskrifter, udarbejdes og vedtages af instanserne selv.

Forskrifter fra lavere instanser træder i kraft som fastsat i disse og offentliggøres i den pågældende instans' forskriftsamling.

Juridiske databaser

Finlex

 Finlex er en juridisk databank med over tredive databaser. I Finlex findes oplysningerne om lovgivningen i seks databaser. De omfatter bl.a.:

En database med oversættelser (hovedsageligt til engelsk) af finske love og bekendtgørelser, herunder oversættelser af finske love udstedt af parlamentet
Konsoliderede love og bekendtgørelser (på finsk og svensk)

En referencedatabase, som omfatter en liste over de ændringer, der er foretaget i alle love og bekendtgørelser

Love og bekendtgørelser på samisk.

Oversættelserne af finske love og bekendtgørelser (hovedsageligt til engelsk) findes i én database. De originale lovtekster og bekendtgørelser findes i forskellige databaser. De nyeste love findes i den finske elektroniske lovtidende.

Retspraksis består af over ti databaser i Finlex. Disse omfatter præjudikater fra højesteret og sager fra den øverste forvaltningsdomstol, appeldomstolene, forvaltningsdomstolene og de særlige domstole.

Andre Finlex-databaser omfatter internationale traktater, afledt ret og regeringsforslag.

Det er **gratis** at benytte databasen.

Andre databaser

Ud over Finlex findes der også databaser om lovgivning, retspraksis, regeringsforslag og juridisk litteratur i Finland. **Edilex** og **Suomen laki** indeholder omfattende juridiske onlineinformationstjenester. Både Edilex og Suomen laki indeholder databaser med national lovgivning, retspraksis og andet materiale. Der kræves abonnement til de fleste tjenester. WSOYPro er den tredje kommercielle juridiske informationstjeneste i Finland. De fleste materialer er forbeholdt abonnenter.

Sidste opdatering: 30/06/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemsstaternes lovgivning - Sverige

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Sverige.

Retskilder

De fire vigtigste retskilder i Sverige er: lovgivning, lovforarbejder, retspraksis og retslitteraturen.

Lovgivningen er den primære kilde, der trykkes og kundgøres i lovtidender (*författningssamlingar*). Lovgivningen er opdelt i love (*lagar*), bekendtgørelser (*förordningar*) og administrative forskrifter (*föreskrifter*). Love vedtages af *Riksdagen* (parlamentet), bekendtgørelser udfærdiges af regeringen og administrative forskrifter udstedes af myndighederne.

 Den svenske Riksdag er det eneste offentlige organ, som har beføjelse til at vedtage nye love eller ændre gældende lovgivning. Lovgivning, der én gang er vedtaget, kan kun ophæves eller ændres ved hjælp af en ny beslutning i Riksdagen.

Afgørelser truffet af domstolene, dvs. **retspraksis**, spiller en vigtig rolle i retsanvendelsen. Dette gælder især afgørelser fra de højeste instanser, dvs. højesteret (*Högsta domstolen*) og den øverste forvaltningsdomstol (*Högsta förvaltningsdomstolen*).

Lovforarbejder, dvs. de tekster, der udfærdiges under lovgivningsproceduren, indgår også i retsanvendelsen.

Beslutningsproces

Forslag om nye love eller lovændringer stilles normalt af regeringen. Inden regeringen fremsætter et nyt lovforslag i Riksdagen, skal den som udgangspunkt undersøge eventuelle alternativer nøje. Denne opgave varetages af et særligt undersøgelsesudvalg.

Inden Riksdagen beslutter, om den vil vedtage lovforslaget, skal det behandles i et parlamentarisk udvalg. Der er 15 stående udvalg med hvert sit ansvarsområde, som f.eks. transport eller uddannelse.

Når et udvalg har forelagt Riksdagen sin rapport med anbefalinger til, hvad Riksdagen bør beslutte i forhold til regeringens og medlemmernes forslag, drøfter alle Riksdagens medlemmer lovforslaget og når frem til en endelig beslutning.

Det er regeringens ansvar at gennemføre Riksdagens beslutninger og sikre, at de gennemføres på den måde, som Riksdagen har tilsigtet. Ministerierne og omkring 300 centrale myndigheder bistår regeringen med denne opgave.

Alle love og bekendtgørelser kundgøres i *Svensk Författningssamling*, SFS, som findes i både trykt og elektronisk form.

Juridiske databaser

Retsinformation om den offentlige forvaltning findes på **Lagrummet**. Denne portal indeholder links til retsinformation fra regeringen, Riksdagen, højere retsinstanser og offentlige instanser.

Der er **gratis** adgang til portalen.

Sidste opdatering: 22/10/2015

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [en](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - England og Wales

Denne side indeholder oplysninger om lovgivning og juridiske databaser i forbindelse med retssystemet i Det Forenede Kongerige, med særlig fokus på England og Wales.

Retskilder

De primære retskilder i England og Wales i Det Forenede Kongerige er:

primær lovgivning i form af **love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament, love vedtaget af Wales' nationalforsamling** samt **foranstaltninger fra Wales' nationalforsamling**

EU-lovgivning

sekundær (eller underordnet lovgivning) i form af **bekendtgørelser** fra regenten, Det Forenede Kongeriges regering, den walisiske regering eller anden myndighed. Anden sekundær lovgivning kan være udstedt i form af **administrative forskrifter**

common law (sædvaneret), som er udviklet gennem retsafgørelser

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Primær lovgivning, eller love vedtaget af parlamentet, udarbejdes af det Det Forenede Kongeriges parlament i London og gælder for hele Det Forenede Kongerige eller dele heraf. Wales' nationalforsamling kan vedtage love på 20 uddelegerede områder anført i Schedule 7 til **Government of Wales Act 2006 (lov om den walisiske regering fra 2006)**. Anden primær lovgivning kan udarbejdes af regenten i forskellige former, såsom ministerielle bekendtgørelser, proklamationer, kongelige retskendelser, kongelige instruktioner, forskrifter og såkaldte "åbne kongelige skrivelser" (litterae patentis).

Sekundær lovgivning udarbejdes i henhold til beføjelser, der er lovbestemte eller tildelt af dronningen, en minister, en afdeling (et ministerium), walisiske ministre eller andre organer eller personer. Denne lovgivning omtales også som administrative retsforskrifter eller sekundær lovgivning, og den af en lovgivende forsamling vedtaget lov, der tildeler beføjelserne, kaldes bemyndigelsesloven eller hovedloven. Sekundær lovgivning har mange forskellige navne, såsom ministerielle bekendtgørelser, forskrifter eller regler, og under et kaldes de "bekendtgørelser" eller "lovbestemte regler".

I juli 1999 blev visse lovgivende beføjelser flyttet fra det britiske parlament til Wales' nationalforsamling i Cardiff. Forsamlingen fik beføjelser til at udarbejde bekendtgørelser med indflydelse på Wales, men den primære lovgivning vedrørende walisiske forhold blev fortsat udarbejdet af Det Forenede Kongeriges parlament. Efter **Government of Wales Act 2006** fik forsamlingen beføjelser til at vedtage foranstaltninger (primær lovgivning) vedrørende walisiske forhold, når det Forenede Kongeriges parlament har godkendt overdragelsen af lovgivningsbeføjelser, der dækker de i loven nævnte emner. Foranstaltningerne skal imidlertid godkendes af regenten, inden de bliver lovgivning. Forsamlingen har ansvar for områder, der omfatter økonomisk udvikling, uddannelse, miljø, sundhed, boligforhold, turisme og transport, men har ikke ansvar for hverken den civilretlige eller strafferetlige lovgivning. Walisisk lovgivning udarbejdet af forsamlingen og de walisiske ministre (den walisiske forsamlingsregering) udarbejdes på både engelsk og walisisk.

Beføjelserne til at indgå **internationale traktater** på vegne af Det Forenede Kongerige ligger hos staten – dvs. regenten alene, der handler på vegne af Det Forenede Kongeriges regering. Det britiske parlament spiller for øjeblikket ikke nogen formel rolle ved udarbejdelsen af traktater, men når traktaten kræver en ændring af Det Forenede Kongeriges lovgivning eller bevilling af offentlige midler, stemmer parlamentet på normal vis. I forbindelse med EU-traktater kræves der ny lovgivning, for at de kan gennemføres i Det Forenede Kongerige, og de er derfor underlagt parlamentariske undersøgelser. Når Constitutional Reform and Governance Act 2010 (loven om forfatningsreform og regeringsførelse fra 2010) træder i kraft, kan en traktat ikke ratificeres, medmindre a) en minister først har forelagt en kopi af traktaten for parlamentet, b) traktaten er blevet offentliggjort, og c) parlamentets kamre efter 21 mødedage ikke har besluttet, at traktaten ikke skal ratificeres.

Regelhierarki

Når der opstår konflikter mellem de forskellige retskilder, er domstolene det primære forum til løsning af dem. Tvister vedrørende fortolkningen af lovgivningen kan også løses af domstolene. Eftersom der ikke findes nogen grundlov i Det Forenede Kongerige, er det ikke muligt at få prøvet en lov vedtaget af parlamentet med den begrundelse, at den er "grundlovsstridig". I den **forfatningsretlige doktrin om "parlamentarisk suverænitet"** hedder det, at Det Forenede Kongeriges parlament er den øverste lovgivende magt i den forstand, at parlamentet kan udarbejde og ophæve en hvilken som helst lov, og at ingen kan ophæve eller gøre indsigelse mod gyldigheden af en lov vedtaget af parlamentet.

Doktrinen om parlamentarisk suverænitet begrænses imidlertid af Det Forenede Kongeriges medlemskab af EU. I kraft af EU-loven af 1972 udgør EU-lovgivningen en del af lovgivningen i England og Wales (og Skotland og Nordirland). National lovgivning skal fortolkes sådan, at den så vidt muligt er forenelig med EU-lovgivningen.

Menneskerettighedsloven af 1998, der indføjede den europæiske konvention om menneskerettigheder i britisk lovgivning, giver domstolene flere beføjelser til at sætte spørgsmålstegn ved love vedtaget af parlamentet. Fortolkningen af national lovgivning skal så vidt muligt være forenelig med rettighederne i konventionen.

Domstolenes afgørelser, og især appeldomstolenes, spiller en vigtig rolle i udviklingen af lovgivningen. Ikke alene træffer de bindende afgørelser vedrørende fortolkningen af lovgivningen, men de danner også grundlag for common law, der er afledt af domstolsafgørelser i tidligere sager (eller retspraksis).

For så vidt angår, hvilke domstolsafgørelser der binder andre domstole, er det generelle princip, at domstolen er bundet af tidligere afgørelser truffet af en højere domstol.

I forbindelse med EU-lovgivning er **EU-domstolen** den højeste myndighed. Overhusdommerne i Overhuset har fungeret som øverste retsinans i Det Forenede Kongerige, men de blev erstattet af den nye højesteret den 1. oktober 2009. De tidligere overhusdommere blev de første dommere i højesteret, og senioroverhusdommeren blev udnævnt til højesteretspræsident.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler og beslutningsprocedurer

Primær lovgivning udarbejdes af **Det Forenede Kongeriges parlament** i London. Inden et **lovforslag** bliver til en lov vedtaget af parlamentet, skal det godkendes af begge parlamentets kamre: Underhuset og Overhuset. Nedenstående trin gennemgås i begge kamre:

førstebehandling (formel fremlæggelse uden debat)

andenbehandling (generel debat)

behandling i udvalg (detaljeret gennemgang, debat og ændringsforslag. I Underhuset foregår dette trin generelt i et offentligt lovforslagsudvalg)

rapporttrin (mulighed for yderligere ændringsforslag)

tredjebehandling (sidste chance for debat, ændringsforslag er mulige i Overhuset).

Når et lovforslag har været igennem begge kamre, sendes det tilbage til Underhuset (hvor det startede), for at Overhusets ændringer kan vurderes. Begge kamre skal være enige om den endelige tekst. Lovforslaget kan sendes frem og tilbage mellem de to kamre mange gange, før der opnås enighed om teksten til lovforslaget. Når dette sker, skal regenten stadfæste lovforslaget.

Primær lovgivning udarbejdes også af **Wales' nationalforsamling**. Inden et lovforslag bliver til national lov, skal det behandles og vedtages af nationalforsamlingen og stadfæstes af regenten. En lov vedtaget af forsamlingen fuldbyrdes på alle områder i Wales, hvor det er relevant.

Behandlingen i forsamlingen af et lovforslag fra regeringen består normalt af en proces i fire trin:

Trin 1: behandling i et eller flere udvalg af det overordnede princip i et lovforslag eller en foranstaltning og opnåelse af enighed i forsamlingen om de overordnede principper.

Trin 2: detaljeret behandling i et udvalg af et lovforslag eller en foranstaltning og eventuelle ændringsforslag fremsat af forsamlingens medlemmer.

Trin 3: detaljeret behandling i forsamlingen af lovforslaget eller foranstaltningen og eventuelle ændringsforslag fremsat af forsamlingens medlemmer. Presiding Officer (formanden) afgør, hvilke ændringsforslag der skal behandles i forsamlingen.

Trin 4: afstemning i forsamlingen med henblik på vedtagelse af den endelige tekst i lovforslaget eller foranstaltningen.

Når et lovforslag har været gennem alle de parlamentariske trin i Det Forenede Kongeriges parlament eller Wales' nationalforsamling, skal **regenten** stadfæste lovforslaget, hvorefter det bliver til **lov**. Foranstaltninger i Wales' nationalforsamling skal godkendes af dronningen.

Primær lovgivning kan generelt kun ændres eller ophæves af ny primær lovgivning. Der findes imidlertid undtagelser, hvor visse ændringer og ophævelser kan gennemføres ved hjælp af bekendtgørelser. Dette omfatter gennemførelse af EU-forpligtelser eller en lovgivningsmæssig reform, der reducerer eller eliminerer regelbyrden. Sådanne bekendtgørelser skal imidlertid godkendes af begge kamre, inden de udarbejdes.

Primær lovgivning træder i kraft i overensstemmelse med de **ikrafttrædelsesbestemmelser**, der er indeholdt i loven eller foranstaltningen. I loven eller foranstaltningen kan der være angivet en specifik dato for dens ikrafttræden. Dette kan være øjeblikkeligt efter regentens stadfæstelse af loven, på en bestemt dato (generelt mindst to måneder efter regentens stadfæstelse) eller på en dato, der skal specificeres af ministeren eller ministeriet i form af en ikrafttrædelsesbekendtgørelse. Der kan være forskellige datoer for forskellige bestemmelser i en lov.

Ikrafttrædelsesdatoen for sekundær lovgivning angives generelt i selve bekendtgørelsen. Undtagelsesvis offentliggøres ikrafttrædelsesdatoen i en meddelelse i den officielle tidende (London Gazette).

Juridiske databaser

 [Legislation.gov.uk](http://legislation.gov.uk), som forvaltes af National Archives, er det officielle websted for lovgivning i Det Forenede Kongerige.

Legislation.gov.uk giver adgang til Det Forenede Kongeriges lovgivning i alle retsområder (England, Skotland, Wales og Nordirland). Webstedet indeholder al generel lovgivning fra 1988 og frem til i dag, hovedparten af den primære lovgivning frem til 1988, både de oprindelige og ændrede udgaver, og et bredt udvalg af sekundær lovgivning fra 1948 og frem, hvis denne lovgivning stadig er gældende.

Sidste opdatering: 05/06/2017

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [en](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Nordirland

Denne side indeholder oplysninger om lovgivning og juridiske databaser i Det Forenede Kongerige, hvad angår det nordirske område.

Retskilder

De primære retskilder i Nordirland er:

primær lovgivning i form af love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament samt love fra Nordirlands nationalforsamling. En del primær lovgivning vedrørende Nordirland udstedes i form af ministerielle bekendtgørelser udstedt af regenten

EU-ret

sekundær (eller underordnet) lovgivning i form af bekendtgørelser og lovbestemte regler for Nordirland. Anden sekundær lovgivning kan være udstedt i form af administrative forskrifter

common law, som denne er udviklet gennem retsafgørelser.

Retsforskrifter – beskrivelse

Primær lovgivning, eller **love vedtaget af parlamentet**, udstedes af det britiske parlament i London og gælder i hele Det Forenede Kongerige eller dele deraf. Det britiske parlament har ligeledes godkendt uddelegeringen af lovgivningsbeføjelser til regionale parlamenter og forsamlinger, som kan udstede primær lovgivning på en begrænset række emneområder for deres regioner. Anden primær lovgivning kan udstedes af regenten i forskellige former, såsom ministerielle bekendtgørelser, proklamationer, kongelige retskendelser, kongelige instruktioner, forskrifter og såkaldte "åbne kongelige skrivelser" (litterae patentes).

Sekundær lovgivning udstedes i henhold til beføjelser, der er lovbestemte eller tildelt af Hendes Majestæt, en minister, en afdeling (et ministerium), Nordirlands regering (Northern Ireland executive) eller andre organer eller personer. Denne lovgivning omtales også som **administrative retsforskrifter eller sekundær lovgivning**, og den af en lovgivende forsamling vedtagne love, der tildeler beføjelserne, kaldes bemyndigelsesloven eller hovedloven. Sekundær lovgivning kan hedde mange forskellige ting, såsom ministerielle bekendtgørelser, forskrifter og regler, og under et kaldes de "bekendtgørelser" eller "lovbestemte regler".

I Nordirland omfatter lovgivningen love (acts eller statutes), som kan være love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament, det nordirske parlament (1921-1972) eller Nordirlands nationalforsamling i Belfast. I perioder er magtdelegeringen til regeringen i Nordirland blevet suspenderet, og en stor del af lovgivningen blev da vedtaget i form af ministerielle bekendtgørelser, som teknisk set er sekundær lovgivning, men som anvendes som primær lovgivning. Lovgivningen i Nordirland omfatter også lovbestemte regler – sekundær eller underordnet lovgivning – vedtaget med hjemmel i en lov vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament, en ministeriel bekendtgørelse eller en lov vedtaget af Nordirlands nationalforsamling.

Beføjelserne til at indgå **internationale traktater** på vegne af Det Forenede Kongerige ligger hos staten, dvs. regenten alene, der handler på vegne af den britiske regering. Det britiske parlament spiller ikke nogen formel rolle ved udarbejdelsen af traktater, men når traktaten kræver en ændring af den britiske lovgivning eller bevilling af offentlige midler, stemmer parlamentet på normal vis. I forbindelse med EU-traktater kræves der ny lovgivning, for at de kan gennemføres i Det Forenede Kongerige, og de er derfor genstand for parlamentarisk behandling. I § 20-25 i loven om forfatningsmæssig reform og forvaltning (*Constitutional Reform and Governance Act 2010*), der trådte i kraft den 11. november 2010, bestemmes det, at en traktat ikke kan ratificeres,

medmindre a) en minister først har fremlagt en kopi af traktaten for parlamentet, b) traktaten er blevet offentliggjort, og c) der er gået 21 mødedage, uden at hverken Overhuset eller Underhuset har besluttet, at traktaten ikke skal ratificeres.

Regelhierarki

Når der opstår konflikter mellem de forskellige retskilder, er domstolene det primære forum til at løse dem. Tvister vedrørende fortolkningen af lovgivningen kan også løses af domstolene. Eftersom der ikke findes nogen grundlov i Det Forenede Kongerige, er det ikke muligt at få prøvet en lov vedtaget af parlamentet med den begrundelse, at den er "grundlovsstridig". I den **forfatningsretlige doktrin om "parlamentarisk suverænitet"** hedder det, at det britiske parlament er den øverste lovgivende magt i den forstand, at parlamentet kan vedtage og ophæve en hvilken som helst lov, og at ingen kan ophæve eller gøre indsigelse mod gyldigheden af en lov vedtaget af parlamentet.

Doktrinen om parlamentarisk suverænitet begrænses imidlertid af Det Forenede Kongeriges medlemskab af EU. I kraft af EU-loven af 1972 udgør EU-retten en del af lovgivningen i Nordirland. National lovgivning skal fortolkes sådan, at den så vidt muligt er forenelig med EU-retten.

Menneskerettighedsloven af 1998, der inkorporerede den europæiske konvention om menneskerettigheder i britisk lovgivning, giver domstolene flere beføjelser til at foretage en prøvelse af love vedtaget af parlamentet. Fortolkningen af national lovgivning skal så vidt muligt være forenelig med rettighederne i konventionen.

Domstolenes afgørelser, og især appeldomstolenes, spiller en vigtig rolle i udviklingen af lovgivningen. Ikke alene træffer de bindende afgørelser vedrørende fortolkningen af lovgivningen, men de danner også **grundlag for common law**, de retsregler, der er affedt af domstolsafgørelser i tidligere sager (eller retspraksis). Det generelle princip er, at en domstol er bundet af tidligere afgørelser truffet af en højere domstol. I forbindelse med EU-retten er EU-Domstolen den højeste myndighed. Overhusdommerne i Overhuset har fungeret som højesteret i Det Forenede Kongerige. De blev erstattet af den nye højesteret – Supreme Court – den 1. oktober 2009. De tidligere overhusdommere blev dommere i højesteretten, og senioroverhusdommeren blev højesteretspræsident.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler og beslutningsprocedurer

Primær lovgivning udarbejdes af **det britiske parlament** i London. Inden et **lovforslag** bliver til lov vedtaget af parlamentet, skal det godkendes af begge kamre: Underhuset og Overhuset. Nedenstående trin gennemgås i begge kamre:

førstebehandling (formel fremlæggelse uden debat)

andenbehandling (generel debat)

behandling i udvalg (detaljeret gennemgang, debat og ændringsforslag. I Underhuset foregår dette trin generelt i et offentligt lovforslagsudvalg)

rapporttrin (mulighed for yderligere ændringsforslag)

tredjebehandling (sidste chance for debat, ændringsforslag er mulige i Overhuset).

Når et lovforslag har været igennem begge kamre, sendes det tilbage til Underhuset (hvor det startede), for at Overhusets ændringsforslag kan behandles. Begge kamre skal være enige om den endelige tekst. Lovforslaget kan sendes frem og tilbage mellem de to kamre mange gange, før der opnås enighed om teksten til lovforslaget. Når dette sker, skal regenten stadfæste lovforslaget.

I **Nordirlands forsamling** foregår en lignende proces (fremlæggelse af lovforslag, behandling, debat og afstemning), selv om der kun er et enkelt kammer i forsamlingen. Ministre, udvalg og de enkelte medlemmer kan udarbejde et lovforslag og fremlægge det for forsamlingens formand (speaker) til behandling i forsamlingen. Hvis formanden finder det godt gjort, at forslagene falder ind under forsamlingens kompetence, fremlægges og debatteres lovforslaget i forsamlingen. Derefter henvises det til det relevante lovudvalg til nærmere undersøgelse. Udvalget afleverer en redegørelse til forsamlingen, så medlemmerne kan behandle forslaget i detaljer og fremsætte ændringsforslag. Derefter går det til yderligere behandling i forsamlingen, og der skrives til endelig afstemning.

Når et lovforslag har været igennem alle de parlamentariske trin i Nordirlands forsamling, skal regenten stadfæste lovforslaget, hvorefter det bliver til **lov**.

Primær lovgivning kan generelt kun **ændres eller ophæves** af ny primær lovgivning. Der findes imidlertid undtagelser, hvor visse ændringer og ophævelser kan gennemføres ved hjælp af bekendtgørelser, dvs. hvis de omfatter gennemførelse af EU-forpligtelser eller en lovgivningsmæssig reform, der reducerer eller fjerner byrdefuld regulering. Sådanne bekendtgørelser skal imidlertid godkendes af begge kamre, inden de kan udarbejdes.

Primær lovgivning træder i kraft i overensstemmelse med de **ikrafttrædelsesbestemmelser**, der er indeholdt i loven eller foranstaltningen. I loven eller foranstaltningen kan der være angivet en specifik dato for dens ikrafttræden. Dette kan være øjeblikkeligt efter regentens stadfæstelse af loven, på en bestemt dato (generelt mindst to måneder efter regentens stadfæstelse) eller på en dato, der skal fastsættes af ministeren eller ministeriet i form af en ikrafttrædelsesbekendtgørelse. Der kan være forskellige datoer for forskellige bestemmelser i en lov.

Ikrafttrædelsesdatoen for sekundær lovgivning angives generelt i selve bekendtgørelsen. Undtagelsesvis offentliggøres ikrafttrædelsesdatoen i en meddelelse i de officielle tidender (London eller Belfast Gazette)..

Juridiske databaser

Der findes en række juridiske databaser.

[UK Legislation website](#) indeholder **al primær lovgivning** vedtaget af det britiske parlament, det skotske parlament, det nordirske parlament og Wales' nationalforsamling samt al sekundær lovgivning, der gælder for hele eller dele af Det Forenede Kongerige, i deres fulde længde. Der er gratis adgang til oplysningerne.

Revideret primær lovgivning, der dækker alle dele af Det Forenede Kongerige fra 1235 til nu, kan endvidere findes på [UK Legislation website](#).

Relaterede links

[UK legislation website](#)

Sidste opdatering: 28/08/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [en](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Medlemsstaternes lovgivning - Skotland

Denne side indeholder oplysninger om lovgivning og juridiske databaser i Det Forenede Kongerige, med særlig henvisning til den skotske retskreds.

Retskilder

De primære retskilder i Det Forenede Kongeriges skotske retsområde er:

primær lovgivning i form af **love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament** samt **love hidrørende fra Skotlands parlament**

EU-lovgivning

sekundær (eller underordnet) lovgivning i form af almindelige **anordninger (Statutory Instruments)** og særlige skotske **anordninger (Scottish Statutory Instruments)**. Anden sekundær lovgivning kan være udstedt i form af **cirkulærer (Administrative Orders)**

common law (sædvæneret), som er udviklet i retspraksis.

Retsforskrifter – beskrivelse

Primær lovgivning, eller **love vedtaget af parlamentet**, udarbejdes af det britiske parlament i London og gælder for hele Det Forenede Kongerige eller dele deraf. Det britiske parlament har ligeledes godkendt **delegation af lovgivningsbeføjelser (devolution of legislative powers)** til de decentrale parlamenter og forsamlinger, som kan udstede primær lovgivning på en begrænset række områder, der er gældende på deres respektive territorier. Anden primær lovgivning kan udfærdiges af regenten inden for rammerne af dennes prærogativer, og denne lovgivning kan antage former, såsom *Orders in Council, proclamations, royal warrants, royal instructions, regulations and letters patent* (kongelige anordninger).

Sekundær lovgivning udstedes med hjemmel i beføjelser, der er tildelt af Dronningen i Statsråd (*Her Majesty in Council*), ministre, departementer (ministerier), skotske ministre eller andre organer eller personer. Denne lovgivning kaldes også **delegeret lovgivning**, og den retsforskrift, hvorved hjemmelen tildeles, betegnes bemyndigelsesloven eller hovedloven. Sekundær lovgivning kan have mange betegnelser såsom *Orders in Council, Regulations eller Rules*, og under et kaldes (almindelige) anordninger eller skotske anordninger.

Ved **Scotland Act 1998** blev der skabt hjemmel for og uddelegeret beføjelser til det skotske parlament i Edinburgh. Det separate parlament, som blev nedlagt, da Skotland blev forenet med England og Wales i 1707, blev (efter en folkeafstemning) derved genoprettet i Skotland. Da Skotland imidlertid fortsat er en del af Det Forenede Kongerige, har det britiske parlament stadig lovgivningsbeføjelser inden for visse områder. Skotlands parlament kan vedtage primær lovgivning på de områder, der blev overdraget til parlamentet i medfør af ovennævnte lov (og Scotland Act 2012). Disse områder omfatter: sundhed, uddannelse, lokalforvaltning, socialt arbejde, boligforhold, planlægning, turisme og økonomisk udvikling, visse transportanliggender, retsvæsen, frihedsrettigheder og sikkerhedsspørgsmål, herunder de fleste privat- og strafferetlige aspekter, politi- og brandmyndigheder, en lang række miljøspørgsmål, landbrug og fiskeri, sport og kunst samt opfyldelse af internationale forpligtelser inden for de decentraliserede områder. Ved Scotland Act 2012 blev disse beføjelser udtrakt til også at gælde for visse dele af skatteområdet. Skotske anordninger kan ligeledes udstedes af de skotske ministre i medfør af de beføjelser, der er tildelt i love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament eller i love vedtaget af Skotlands parlament.

Kompetencen til at indgå **internationale traktater** på vegne af Det Forenede Kongerige ligger formelt hos regenten (*the Sovereign under the Royal Prerogative*), idet regenten undertegner sådanne traktater efter indstilling fra den britiske regering. Det britiske parlament spiller efter den nugældende retstilstand ingen formel rolle ved udarbejdelsen af traktater, men når en traktat nødvendiggør en ændring af den britiske lovgivning eller er betinget af offentlige bevillinger, følges den almindelige parlamentariske lovgivningsprocedure. EU-traktater kan kun gennemføres i Det Forenede Kongerige ved lov og behandles derfor af parlamentet. Når *Constitutional Reform and Governance Act 2010* træder i kraft, kan en traktat ikke ratificeres, medmindre a) en minister først har fremlagt traktaten for parlamentet, b) traktaten er blevet offentliggjort, og c) hverken Over- eller Underhuset efter en periode på 21 dage har besluttet, at traktaten ikke skal ratificeres.

Regelhierarki

Når der opstår konflikter mellem de forskellige retskilder, er domstolene det primære forum til løsning af dem. Tvister vedrørende fortolkningen af lovgivningen kan også løses af domstolene. Eftersom der ikke findes nogen grundlov i Det Forenede Kongerige, er det ikke muligt at få prøvet en lov vedtaget af parlamentet med den begrundelse, at den er "grundlovsstridig". I den **forfatningsretlige doktrin om "parlamentarisk suverænitet"** hedder det, at det britiske parlament er den øverste lovgivende magt i den forstand, at parlamentet kan vedtage og ophæve en hvilken som helst lov, og at intet andet organ kan ophæve eller drage gyldigheden af en lov vedtaget af parlamentet i tvil.

Doktrinen om parlamentarisk suverænitet begrænses imidlertid af Det Forenede Kongeriges medlemskab af EU. I kraft af tiltrædelsesakten af 1972 udgør **EU-lovgivningen** en del af lovgivningen i England og Wales (og Skotland og Nordirland). National lovgivning skal fortolkes sådan, at den så vidt muligt er forenelig med EU-lovgivningen.

Menneskerettighedsloven af 1998, hvorved den europæiske konvention om menneskerettigheder blev inkorporeret i Det Forenede Kongeriges lovgivning, giver domstolene flere beføjelser til at efterprøve love vedtaget af parlamentet. National lovgivning skal vidt muligt fortolkes i overensstemmelse med rettighederne i konventionen.

Domstolenes afgørelser, og især appeldomstolenes, spiller en vigtig rolle i udviklingen af gældende ret. Ikke alene træffer de bindende afgørelser vedrørende fortolkningen af lovgivningen, men de ligger også til grund for *common law*, der er afledt af domstolsafgørelser i tidligere sager (retspraksis). Det almindelige princip er, at en ret generelt er bundet af tidligere afgørelser truffet af en højere ret. I forbindelse med EU-lovgivning er EU-Domstolen den højeste myndighed. **High Court of Judiciary** er den øverste strafferetlige instans i Skotland, mens **Law Lords** i Overhuset har fungeret som den øverste civilretlige instans i Skotland. De blev imidlertid erstattet af **Supreme Court** (højesteret) den 1. oktober 2009.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler og beslutningsprocedurer

Primær lovgivning udarbejdes af det britiske parlament i London. Inden et **lovforslag** bliver til en **lov vedtaget af parlamentet**, skal det godkendes af begge kamre i parlamentet: Underhuset og Overhuset. Nedenstående trin gennemgås i begge kamre:

førstebehandling (formel fremlæggelse uden debat)

andenbehandling (generel debat)

behandling i udvalg (detaljeret gennemgang, debat og ændringsforslag. I Underhuset foregår dette trin generelt i et offentligt lovforslagsudvalg)

rapportrin (mulighed for yderligere ændringsforslag)

tredjebehandling (sidste chance for debat, ændringsforslag er mulige i Overhuset).

Når et lovforslag har været igennem begge kamre, sendes det tilbage til Underhuset (hvorfra det hidrørte), for at Overhusets ændringsforslag kan behandles. Begge kamre skal være enige om den endelige ordlyd. Lovforslaget kan sendes frem og tilbage mellem de to kamre mange gange, før der opnås enighed om lovforslagets indhold. Når dette sker, skal regenten stadfæste lovforslaget.

I **Skotlands parlament** foregår en lignende proces, der omfatter fremlæggelse af lovforslag, behandling, debat og afstemning, selv om der **kun er et enkelt kammer** i parlamentet. Der er tre trin:

Trin 1: De(t) relevante parlamentsudvalg gennemgår lovforslaget og udarbejder en beretning om de overordnede principper i forslaget. Under en samling i parlamentet behandles denne beretning, og det debatteres, hvorvidt der er enighed om de overordnede principper i forslaget. Hvis der opnås enighed i parlamentet, fortsætter behandlingen af forslaget på trin 2.

Trin 2: Et udvalg eller til tider hele parlamentet foretager en grundig gennemgang af lovforslaget. På dette trin kan der fremsættes ændringsforslag, der betegnes ændringsforslag til lovforslaget.

Trin 3: Lovforslaget genbehandles under en samling i parlamentet. Der kan fremsættes yderligere ændringsforslag, hvorefter parlamentet debatterer og beslutter, hvorvidt det ønsker at vedtage den endelige udgave af lovforslaget.

Når et lovforslag har været gennem alle de parlamentariske trin i Det Forenede Kongeriges eller Skotlands parlament, skal regenten **stadfæste lovforslaget (Royal Assent)**, hvorefter det ophøjes til **lov**. I Skotland kan Attorney General og Solicitor General inden for en periode på fire uger gøre indsigelse mod lovforslaget, hvis forslaget efter deres opfattelse ligger uden for det skotske parlaments lovgivningsbeføjelser.

Primær lovgivning kan generelt kun **ændres eller ophæves** af ny primær lovgivning. Der er imidlertid undtagelser, hvor visse ændringsforslag og ophævelser kan gennemføres ved hjælp af anordninger, dvs. hvis de gennemfører EU-forpligtelser eller en lovgivningsreform, der reducerer eller fjerner byrdefuld regulering. Sådanne anordninger (*Orders*) skal imidlertid godkendes af begge kamre, inden de kan udarbejdes.

Primær lovgivning træder i kraft i overensstemmelse med de **ikrafttrædelsesbestemmelser**, der findes i loven. I loven kan der være angivet en specifik ikrafttrædelsesdato. Dette kan være øjeblikkeligt efter regentens stadfæstelse af loven, på en bestemt dato (generelt mindst to måneder efter regentens stadfæstelse) eller på en dato, der skal fastsættes af ministeren eller ministeriet i en ikrafttrædelsesbekendtgørelse (*Commencement Order*). Der kan gælde forskellige ikrafttrædelsesdatoer for forskellige bestemmelser i loven.

Ikrafttrædelsesdatoen for sekundær lovgivning angives almindeligvis i selve anordningen. Undtagelsesvis offentliggøres ikrafttrædelsesdatoen i en meddelelse i de officielle tidender (*London Gazette* eller *Edinburgh Gazette*).

Juridiske databaser

Der findes en række juridiske databaser.

På webstedet for [Office of Public Sector Information \(OPSI\)](#) findes **al primær lovgivning** vedtaget af det britiske parlament, det skotske parlament, det nordirske parlament og Wales' nationalforsamling samt **al sekundær lovgivning**, der gælder for hele eller dele af Det Forenede Kongerige, i deres fulde længde. Der er gratis adgang til oplysningerne.

Revideret primær lovgivning, der dækker alle dele af Det Forenede Kongerige fra 1235 til i dag, kan findes i [UK Statute Law Database](#). Der er gratis adgang til databasen.

Selv om man kan få adgang til **al skotsk lovgivning** på OPSI's websted, findes al skotsk primær og sekundær lovgivning, der er vedtaget og udarbejdet siden decentraliseringen i 1999, også på webstedet for [Office of the Queen's Printer for Scotland](#). Der er gratis adgang til lovgivningen.

[Legislation.gov.uk](#), der omfatter webstederne for både OPSI og *Statute Law Database*, og som erstatter lovgivning offentliggjort på webstedet *for Office of the Queen's Printer for Scotland*, er det officielle websted for al lovgivning i Det Forenede Kongerige.

Relevante links

[Office of Public Sector Information \(OPSI\)](#), [Statute Law Database](#), [legislation.gov.uk](#), [Office of the Queen's Printer for Scotland](#)

Sidste opdatering: 30/04/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.